

บทที่ 4

ศึกษาและวิเคราะห์ถือการบรรเลงของวงเทศบาล

วงเทศบาลหรือวงดนตรีไทยกรุงเทพมหานคร ถือกำเนิดขึ้นมาในปี พ.ศ. 2506 จากการริเริ่มของนายชำนาญ อุบลรัตน์ นายกเทศมนตรีของเทศบาลนคร กรุงเทพมหานคร ในขณะนั้นที่ต้องการส่งเสริมและสนับสนุนศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะ ด้านนาฏศิลป์และดนตรีไทย จึงปรึกษากับนายฉันทิชย์ กระแสสินธุ์ และมอบหมายให้ครูสง่า ศิลาวิเศษ ซึ่งรับราชการอยู่ที่แผนกนิเทศ กองการศึกษา ให้เป็นผู้ดำเนินการก่อตั้งวงดนตรีไทยของเทศบาลนครกรุงเทพขึ้นเป็นครั้งแรก

เมื่อได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการก่อตั้งวงดนตรีไทยแล้ว ผู้หนึ่งที่ครูสง่าชักชวนให้มาร่วมงานและนับเป็นกำลังสำคัญในระยะเริ่มแรกก็คือ ครูพริ้งดนตรีรส เพื่อนสนิทที่มีฝีมือเป็นเยี่ยมในทางดนตรีไทย

ครูพริ้ง ดนตรีรส เมื่อมาอยู่ที่วงเทศบาลนี้ ก็ได้รับตำแหน่งหัวหน้าวงดนตรีไทย นักดนตรีที่ท่านชักชวนให้เข้าร่วมวงด้วยนั้นมีทั้งศิษย์จากฝั่งธนบุรี และฝั่งพระนคร หรือบางทีก็มาจากต่างจังหวัด ครูพริ้ง ดนตรีรส ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าวงดนตรีไทยให้กับวงเทศบาลจนอายุได้ 65 ปี พอถึงปี พ.ศ. 2510 ท่านก็พ้นจากตำแหน่งราชการไปตามวาระ ตลอดระยะเวลาที่ท่านอยู่กับวงเทศบาลนี้ ท่านได้เสริมสร้างชื่อเสียงให้กับวงเทศบาล โดยการปรับปรุงแก้ไขวงดนตรีให้มีมาตรฐานในการบรรเลง จนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปของวงการดนตรีไทย

พ้นจากสมัยของครูพริ้ง ดนตรีรสแล้วหัวหน้าวงที่ก้าวเข้ามาสืบบทบาทในประวัติของวงดนตรีเทศบาล คือคุณครูบุญยงค์ เกตุคง นักระนาดเอกคนสำคัญของวงวิชาการดนตรีไทยและยังได้รับเลือกเป็นศิลปินแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2531 ตลอดระยะเวลาที่คุณครูบุญยงค์ควบคุมดูแลวงเทศบาล ไม่เพียงแต่จะปรับปรุงแนวทางการบรรเลงโดยเฉพาะด้านเป่าพาทย์ไม้แข็งให้มีฝีมือกล้าแข็งยิ่งขึ้นเท่านั้น ครูบุญยงค์ยังใช้ช่วงนี้สร้างสรรค์ผลงานเพลงที่สำคัญ ๆ ให้แก่วงดนตรีไทยไว้เป็นจำนวน

มากกว่า 30 เพลง ทั้งเพลงเถา เพลงเกร็ด เพลงหางเครื่องอีกมากมาย เช่น เพลงโหมโรงแวงเวียนชัย เพลงนครศรีธรรมราช เถา เพลงชเวดากอง เถา เพลงเงี้ยวรำลึก เถา เป็นต้น

หลังจากสมัยของคุณครูบุญยงค์แล้ว วงเทศบาลก็อยู่ภายใต้การดูแลของคุณครูพินิจ ฉายสุวรรณ หัวหน้าวงที่มีความสามารถ ผู้เป็นเสมือนศิษย์เอกคนหนึ่งของคุณครูพริ้ง คนตรีรส และคุณครูบุญยงค์ เกตุคง

สำหรับบทบาทของวงเทศบาลนั้นก็เช่นเดียวกับหน่วยราชการอื่น ๆ คือนอกจากจะต้องบรรเลงในงานพิธีหรือพระราชพิธีตามวาระและโอกาสต่าง ๆ แล้ว บางครั้งก็ยังมีการแสดงเพื่อเผยแพร่แก่ประชาชนทั่วไปด้วย

การแสดงที่นำชื่อเสียงและเกียรติยศมาให้วงดนตรีไทยเทศบาลก็คืองานบรรเลงปีพาทย์ประชันถวายหน้าพระที่นั่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลา เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2528 ซึ่งนับเป็นประวัติศาสตร์ของวงดนตรีไทยที่มีการประชันปีพาทย์หน้าพระที่นั่งเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในรอบ 53 ปีที่ผ่านมา หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยในครั้งนั้นถึงแม้ว่าจะใช้ชื่อ “วงบ้านบางกะปิ”¹ เพื่อให้สอดคล้องกับวงคู่ประชันคือ “วงบ้านบางลำภู” แต่ก็เป็นที่รู้กันว่าแท้จริงแล้ววงบ้านบางกะปินั้นก็คือวงเทศบาลหรือวงดนตรีไทยกรุงเทพมหานครนั่นเอง²

นอกจากการบรรเลงปีพาทย์ประชันถวายหน้าพระที่นั่งดังกล่าวแล้ว ยังมีการประกวดที่ได้สร้างชื่อเสียงและนำความภาคภูมิใจมาสู่วงดนตรีไทยกรุงเทพมหานครอีกนั่นก็คือ การได้รับรางวัลชนะเลิศ เมื่อคราวที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้จัดประลอง “แข่งทิพย์ประลองปีพาทย์” ครั้งที่ 2 ซึ่งด้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวันที่อาทิตย์ที่ 8 ธันวาคม 2539 ณ โรงแรมอิมพีเรียล ควีนส์ปาร์ค ซึ่งการประกวดครั้งนี้อยู่ภายใต้ความควบคุมของครูพินิจ ฉายสุวรรณ

¹ สืบเนื่องมาจากบ้านของหัวหน้าวงคือครูพินิจ ฉายสุวรรณ อยู่ในเขตบางกะปิ

² สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร. ดังคิด. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิณเนศ, 2530), หน้า 5-8, 10-12.

อาจกล่าวได้ว่า ตลอดระยะเวลา 34 ปี นับตั้งแต่ที่วงเทศบาลได้เริ่มก่อตั้งมาพร้อมกับ การเติบโตและพัฒนาวิชาการดนตรีไทย ทำให้วงเทศบาลเป็นแหล่งรวมความรู้ทางด้าน วิชาการดนตรีไทยที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง โดยเฉพาะในเรื่องการบรรเลงปี่พาทย์นางหงส์

ในบทวิเคราะห์นี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาและวิเคราะห์ลีลาการ บรรเลง (STYLE) ของวงเทศบาล การที่เลือกกรณีศึกษาเป็นวงเทศบาล เนื่องจากวงดนตรีไทย ของเทศบาลมีองค์ความรู้และมีการบรรเลงปี่พาทย์นางหงส์ที่เป็นรูปธรรมมากที่สุดดวงหนึ่งใน ปัจจุบัน อีกทั้งวงดนตรีไทยเทศบาลได้ถูกเชิญมาทำการบันทึกข้อมูลเพลงไทยของศูนย์ส่งเสริม วัฒนธรรมแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีเพลงเรื่องนางหงส์มากมายถูกบันทึกเก็บไว้เพื่อ เป็นข้อมูลทางการศึกษาต่อไป

อาจารย์อานันท์ นาคคง ได้อธิบายถึงความสำคัญในองค์ความรู้เรื่องปี่พาทย์นาง หงส์ของวงเทศบาลว่า

...อย่างไรก็ตามในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันในระดับหนึ่งว่า สำนักดนตรี ไทยแห่งหนึ่ง ที่มีกระบวนการเรียบเรียงเพลงเรื่องนางหงส์อย่างเป็นระบบระเบียบ น่าสนใจมากที่สุดคือสำนักดนตรีไทยกรุงเทพมหานครหรือสำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีครูบาอาจารย์ที่สนใจเรียบเรียงเพลงนางหงส์อยู่หลายท่าน โดยเฉพาะครูบุญยงค์ เกตุคง และครูพิณิจ ฉายสุวรรณ ซึ่งนอกจากจะรักษาแบบ แผนโบราณได้อย่างดีแล้ว ยังบรรจเพลงใหม่ ๆ แทรกเข้าไปในเรื่องนางหงส์ด้วย โดยเฉพาะเพลงเร็วแปลก ๆ นั้น มีอยู่ในคลัง ความรู้มาก การเข้บเล่มนางหงส์ ของวง กทม. ถือเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่น่าศึกษาเป็นอย่างยิ่ง³

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา โดยการออกภาคสนามยกตัวอย่างเช่น งานพระราชทานเพลิงศพคุณครูจำเริญ ศรีไทยพันธุ์ ศิลปินแห่งชาติทางด้านดนตรีไทย ณ วัด

³ อานันท์ นาคคง, คีตกกรรมหลังความตาย, หน้า 45.

คอนหวาย ตำบลบางกระทีก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม วันศุกร์ที่ 10 ตุลาคม 2540 พบว่า วงเทศบาล เป็นวงดนตรีวงเดียวที่ได้บรรเลงปีพาทย์นางหงส์ นอกนั้นทุกวงจะเป็นการบรรเลงปีพาทย์มอญทั้งสิ้น

นอกจากนี้งานพระราชทานเพลิงศพคุณครูบุญองค์ เกตุคง ณ วัดป่าเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร วันเสาร์ที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2539 พบว่ามีวงปีพาทย์นางหงส์ 3 วง วงแรกคือ วงของอาจารย์ธีรพล น้อยนิคย์ บรรเลงเพลงนางหงส์ประโคนทั่วไป ส่วนอีก 2 วงเป็นวงดนตรีไทยของเทศบาล บรรเลงทั่วไป 1 วง บรรเลงประโคนยาม 1 วง ซึ่งได้รับความสนใจจากผู้ที่มาร่วมงานเป็นอย่างมาก

ด้วยเหตุนี้เอง ทำให้ผู้วิจัยเลือกวงเทศบาลเป็นกรณีศึกษา ด้วยปัจจัยหลาย ๆ ด้านของวงเทศบาลกล่าวคือ มีความพร้อมทั้งทางด้านผู้รับเพลง ผู้บรรเลง และตำนักดนตรีนี้ถือเป็นคลังใหญ่ในเรื่องของเพลงนางหงส์ โดยการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากข้อมูลที่วงเทศบาล ได้บันทึกไว้กับศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนำข้อมูลดังกล่าวตรวจสอบกับอาจารย์พินิจ ฉายสุวรรณ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการดนตรีไทยของวงเทศบาล ในปัจจุบัน

ในการทำการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์เป็น 2 ประเด็นคือ

1. ทำการศึกษาระเบียบวิธีการบรรเลงตามรายละเอียดในบทที่ 3
2. ทำการศึกษาและวิเคราะห์ลีลาการบรรเลง (STYLE) ของวงเทศบาลในเพลงนางหงส์เรื่องดอนสมอ

1. ทำการศึกษาระเบียบวิธีการบรรเลงตามรายละเอียดในบทที่ 3 ดังมีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะการประสมวงและการจัดวง

ลักษณะการประสมวงและการจัดวงของปีพาทย์นางหงส์พบว่า มีลักษณะการจัดวงเป็นรูปแบบเดียวกันทุกวง (สรุปจากการวิเคราะห์วงดนตรี 3 ตำนักในบทที่ 3)

2. ลำดับเพลงที่ใช้ในการบรรเลงตามขั้นตอนทางพิธีกรรม

2.1 เพลงนางหงส์สองชั้น ใช้สำหรับการประโคม ขกศพ แห่งศพ เวียน
เมรุ และ เผาศพ

2.2 เพลงประโคมทั่วไป ใช้บรรเลงคั่นเวลาระหว่างพิธีกรรมต่าง ๆ

- เพลงสามชั้น ประเภทลูกล้อลูกขัด¹ ออกเพลงเร็ว ออกเพลง
ฉิ่ง ออกเพลงเร็ว ลงจบตรงนี้ด้วยตำนานว่า “เซ้ เซ้”หรือตามโน้ตที่ว่า
--- ท --- ล --- ซ --- ร

- เพลงสามชั้น ประเภทลูกล้อลูกขัด ออกเพลงเร็ว ถอนออก
เพลงตำเนียงภาษา 1 เพลง (โบราณนิยมเพลงหน้าทับลาวเป็นส่วน
ใหญ่) และลงจบด้วยลูกหมด

- เพลงสามชั้น ประเภทลูกล้อลูกขัด ออกเพลงเร็ว เพลงฉิ่ง
เพลงเร็ว จบแล้วออกเพลงตำเนียงภาษา 1 ภาษาและลงจบด้วยลูกหมด

- เพลงนางหงส์สามชั้น หรือหกชั้น ออกเพลงสามชั้น ออกเพลง
เร็ว จบแล้วทอดออกเพลงตีบสองภาษาแล้วจบลงด้วยลูกหมด

- เพลงเรื่องฉิ่งพระฉิ่ง บรรเลงตอนพระฉิ่ง

- เพลงเร็ว ใช้รับพระ ส่งพระ จุดเทียน

¹ อาจารย์พินิจ ฉายสุวรรณได้อธิบายถึงเรื่องประเภทของเพลงที่นำมาผูกให้เป็นเพลง
เรื่องนางหงส์ที่ท่านได้รับการแนะนำจากครูผู้ใหญ่ อาทิ ครูพริ้ง คนตรีรส ครูเชื้อ คนตรีรส และ
ครูบุญยงค์ เกตุคงว่า “เพลงโคที่เป็นเพลง ลูกขัดลูกล้อ เขามอบบรรเลงเป็นเพลงแรกในการ
ผูกเพลงเรื่องนางหงส์ได้ เช่น เพลงเทพนิมิต เพลงภิรมย์สุรางค์ เพลงแป๊ะ เพลงถอน
สมอ เพลงเทพบรรทม เป็นต้น โดยกลองมลายูตีหน้าทับนางหน้าอ”

3. รูปแบบของเพลงและหน้าที่ที่ใช้ในการบรรเลง

รูปแบบที่ 1

เพลงเรื่องนางหงส์ สองชั้น
ใช้กลองทัดในการประโคม

รูปแบบที่ 2

เพลงสามชั้น (ประเภทลูกล้อลูกขัด) -เทพบรรทม -ภิรมย์สุวรรณค์ เป็นต้น ใช้กลองมลายูตีจังหวะ หน้าทับนางหน้าชก่ากับ เพลง	เพลงเร็ว เช่น แจกมัดดิน หมู เป็นต้น กลองมลายู ตี จังหวะหน้าทับ สองไม้ชั้นเดียว	เพลงดัง	เพลงเร็ว	ตง “เซ้เซ้”
---	---	---------	----------	-------------

รูปแบบที่ 3

เพลงสามชั้น (ประเภทลูกล้อลูกขัด) -เทพบรรทม -ภิรมย์สุวรรณค์ เป็นต้น	เพลงเร็ว เช่น แจกมัดดิน หมู เป็นต้น	เพลงสำเนียง ภาษา	ถูกหมด
--	---	---------------------	--------

รูปแบบที่ 4

เพลงสามชั้น (ประเภทลูกล้อลูกขัด) -เทพบรรทม -ภิมย์สุวรรณค์ เป็นต้น	เพลงเร็ว เช่น แขกมัดดิน หมู เป็นต้น	เพลงฉิ่ง	เพลงเร็ว	เพลงตำเนียงภาษา 1 ภาษา โดยมาก นิยมตำเนียงลาว เช่น ตาวเตี๋ยงเที๋ยน เป็นต้น	ลูกหมด
---	---	----------	----------	---	--------

รูปแบบที่ 5

เพลงนางหงส์ สามชั้นหรือหก ชั้น เป็นลักษณะ เพลงเดี่ยวหรือ บรรเลงรวมวง ก็ได้ กลอง มลายูตีหน้าทับ นางหงส์	เพลงสามชั้น ประเภทลูกล้อลูกขัด -เทพบรรทม -ภิมย์สุวรรณค์ เป็นต้น	เพลงเร็ว เช่น แขกมัด ดินหมู เป็น ต้น	เพลงตีบสอง ภาษา	ลงจบด้วยลูก หมด
---	---	---	--------------------	--------------------

4. ระดับเสียง

เพลงนางหงส์ ใช้ระดับเสียงเพียงออบน (คร ม X ซ ล X) หรือทางปี่นอกต่ำเป็นส่วน
ใหญ่

2. ทำการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาการบรรเลง (STYLE) ของวงเทศบาลในเพลงนางหงส์เรื่อง ดอนสมอ

เพลงดอนสมอ อัตราสองชั้น เกิดขึ้นสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งอยู่ในเรื่องดอนสมอ แต่บางตำราก็รวมอยู่ในเรื่องบังใบ เรียกชื่อในครั้งนั้นว่า “ฝรั่งดอนสมอ” ภายหลังพระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) ได้ประพันธ์ขึ้นเป็นสามชั้น เพลงนี้เนื้อร้องมีความหมายไปในทางชื่นชมธรรมชาติ ในทางชมมารค เพลงดอนสมอนี้เป็นเพลงไทยเพลงหนึ่งที่มีความนิยมนำมาทำการศึกษา เนื่องจากเป็นเพลงที่มีลักษณะเด่นในเรื่องของการประพันธ์ และมีแง่มุมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสำนวนเพลงที่มีลักษณะเป็นแบบเพลงพญาทั้งหลาย กล่าวคือจังหวะหน้าทับแรก จะเป็นสำนวนเดียวกับเพลงลมพัดชายเขา เพลงแขกมอญบางช้าง เพลงลมหวน เพลงเหรา เล่นน้ำ เพลงพญาโศก เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นเพลงมีลูกทำใช้ระบบเปลี่ยนเสียงไปตามลูกตก ลักษณะทำนองเพลงท่อนแรกเป็นลักษณะทางพื้น ท่อนสองเป็นลักษณะลูกล่อลูกขัด

บทร้องเพลงดอนสมอ เถา

ลมคิพระก็ใช้ใบไป	ภูวนัยอุ้มองค์ขนิษฐา
ขึ้นนั่งยังท้ายเกตรา	ชมหม่อมจลาในสายชล
ทิมทองล่องลอยแลคล้ำ	วาพุดพ่นน้ำค้างฝอยฝน
ฉนากดลตามว่าขตามวน	โถมาหน้าคนนทรี
ซึ่งมศีลาประการัง	ที่เขี้ยวคังมรกตศตลี
ที่ล่ายคล้ายราชาวดี	แดงเหลืองเต็มสีเหมือนโมรา

(อิเหนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2)⁵

เพลงดอนสมอ เมื่อนำมาบรรเลงเป็นเพลงแรกในการบรรเลงเพลงเรื่องนางหงส์ ก็ได้รับความนิยมนำมากันอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ยังเป็นเพลงที่วงเทศบาลนิยมนำมาเล่นกันเป็นประจำ จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยเลือกเพลงนางหงส์เรื่องดอนสมอนี้มาเป็นกรณีศึกษา

⁵ มนตรี ตรีธาโมท และวิเชียร กุลดิษฐ์, ฟังและเข้าใจเพลงไทย, หน้า 353.

เพลงที่มีความสำคัญอีกเพลงหนึ่งที่ผู้วิจัยไม่ได้นำมาทำการวิเคราะห์คือเพลงนางหงส์ เนื่องจากผู้วิจัยพบว่าทางทำนองหลักเป็นแบบโบราณบรรเลงติดต่อกันเหมือนกันทุกสำนัก ผู้วิจัยจึงไม่ทำการวิเคราะห์ หากแต่ไปทำการวิเคราะห์เพลงนางหงส์เรื่องดนตรี เพราะเป็นเพลงหนึ่งที่มีรูปแบบในการผูกเพลงที่เป็นลักษณะเฉพาะของวงเทศบาล และสามารถนำมาเป็นตัวอย่างที่ดีในการผูกเพลงเรื่องนางหงส์เรื่องอื่นๆ ต่อไปได้

ประเด็นที่จะทำการวิเคราะห์มี 2 รูปแบบคือ

1. แบบระดับปฐม (FIRST ORDER FORM)

รูปแบบนี้เป็นรูปแบบโครงสร้างของเพลง อันเป็นที่ที่ศิลปินนำมาถ่ายทอดผลงาน เพื่อสร้างความปลั่งจำเพาะ (TONAL VALUE) ให้เกิดขึ้นในเนื้องาน แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อคือ

1.1 การกำหนดบันไดเสียงหรือทาง

การกำหนดบันไดเสียงในเพลงนางหงส์เรื่องดนตรี ผู้วิจัยพบว่ามีการกำหนดบันไดเสียงอยู่ 4 บันไดเสียงคือ

- ทางเพียงขอบบน (คร ม X ช ล X)
- ทางเพียงออล่าง (ช ล ท X ร ม X)
- ทางกลาง (ท คร X ฟ ช X)
- ทางขวา (ฟ ช ล X คร X)

การกำหนดบันไดเสียงนี้ ผู้วิจัยพบว่า การกำหนดบันไดเสียงนั้นจะต้องเอื้อให้เกิดความสะดวกกับระบบการเป่าปี่ชวาและปี่นอกค้ำเป็นสำคัญ จากการศึกษายังพบว่า การใช้ทางเพียงขอบบนนั้นไม่เพียงแต่เฉพาะเครื่องเป่าจะเป่าได้สะดวก เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีก็สามารถดำเนินกลอนได้สะดวกกว่าทางขวา ซึ่งน่าจะเป็นเสียงหลักของการบรรเลงปี่พาทย์นางหงส์ ดังจะได้อธิบายต่อไปในเนื้อหาของการวิเคราะห์

1.2 การใช้เสียงหลัก

จากการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงหลักกับเสียงอื่นๆ ปรากฏในรูปของกลอนต่างๆ ที่เครื่องดนตรีแต่ละประเภทจะดำเนินทำนองหรือแปรทำนองจากทำนองหลักอย่างมีความสัมพันธ์ โดยการใช้เสียงหลักในเพลงเรื่องนางหงส์ตอนสมอที่ผู้วิจัยนำมาเป็นกรณีศึกษานี้ พบว่าเพลงเรื่องตอนสมอเป็นการผูกเพลงหลายประเภทเข้าด้วยกัน ทำให้การใช้เสียงหลักในแต่ละเพลงนั้น มีความเปลี่ยนแปลงไม่คงที่และเปลี่ยนรูปไปตามความเคลื่อนไหวของทำนอง ทั้งนี้มีผลเนื่องมาจากการเปลี่ยน “ทาง” นั้นเอง (มีอยู่ด้วยกัน 4 ทางคือ ทางเพ็ชงอบน ทางเพ็ชงอล่าง ทางกลาง และทางขวา ซึ่งทั้ง 4 ทาง จะมีความสัมพันธ์กัน ไปในรูปของคู่ประสานคู่สี่)

2. แบบระดับทุติยะ (SECOND ORDER FORM)

คือรูปแบบการจัดกระทำเพื่อนำเสนอเนื้อหา (CONTENT) ของตัวศิลปกรรม ซึ่งในที่นี้หมายถึงเพลง อันประกอบด้วย

2.1 สัจคิดลักษณะ (FORM) แบ่งออกเป็น

- รูปแบบการบรรเลง

รูปแบบของการบรรเลงเพลงนางหงส์เรื่องตอนสมอนี้ พบว่ามีการเรียบเรียงเพลงตามระเบียบของการบรรเลงปี่พาทย์นางหงส์ในลักษณะหนึ่ง คือเริ่มต้นจากเพลงสามชั้น ตอนออกเพลงเร็ว เพลงฉิ่ง เพลงเร็วและตอนออก เพลงภาษา และลงจบด้วย ถูกหมดตามลำดับ

- รูปแบบท่วงทำนอง

รูปแบบของท่วงทำนองเพลงเรื่องนางหงส์เรื่องตอนสมอนี้ ผู้วิจัยได้ทำการพรรณนาไว้ตอนท้ายจากส่วนต้นนี้ (อยู่ในเนื้อหาของการวิเคราะห์) และรูปแบบของท่วงทำนองในการบรรเลงเพลงเรื่องนางหงส์นั้น จะมีลักษณะที่เรียก “การย้อนต้น” หรือ “การกลับต้น” (ซึ่งแสดงด้วยเส้นเอน / บอการจบท่อน) เป็นปกติตามลักษณะของเพลงไทยทั่วไป โดยแยกสัจคิดลักษณะตามเพลงต่างๆ ดังนี้

1. เพลงดอนสมอ รูปแบบ 2 ท่อน A / B /
2. เพลงเร็วกาจับปากโลง รูปแบบ 4 ท่อน A / B / C / D /
(ท่อน A และ B มีส่วนทำซ้ำกัน ส่วนท่อน C และ D มีส่วนทำซ้ำกัน)
3. เพลงฉิ่งดวงพระธาตุ รูปแบบท่อนเดียว A /
(ภายในท่อนแยกเป็น 9 วรรคย่อยและซ้อนเฉพาะบางวรรค)
4. เพลงเร็ว รูปแบบท่อนเดียว A /
(ภายในท่อนแยกเป็น 7 วรรคย่อยและซ้อนในวรรค)
5. เพลงลาวเหนื่อ รูปแบบ 3 ท่อน A / B / C /
6. ลูกหมด รูปแบบเฉพาะ A / ไม่มีการกลับคืน

2.2 เนื้อทำนองหลัก

ส่วนของเนื้อทำนองหลัก ผู้วิจัยได้แนบไว้ใน SCORE ที่ 4 ของตารางที่แนบไว้ส่วนบนของการวิเคราะห์ทุก ๆ จังหวะหน้าทับ เพลงนางหงส์เรื่องดอนสมอ ที่ผู้วิจัยนำมาเป็นกรณีศึกษา มีรูปแบบของเพลงปรากฏดังต่อไปนี้

1. เพลงดอนสมอ สามชั้น
2. เพลงเร็ว (กาจับปากโลง) 4 ท่อน
3. เพลงฉิ่งดวงพระธาตุ
4. เพลงเร็ว(เป็นเพลงโบราณไม่ทราบชื่อ ครูพินิจ ฉายสุวรรณได้รับการถ่ายทอดมาจากคุณครูเชื้อ คนศรีรส)
5. เพลงภาษา (ในที่นี้ใช้ภาษาลาวคือเพลงลาวเหนื่อ มีทั้งหมด 3 ท่อน)
6. ลูกหมด

2.3 จังหวะและแนวการบรรเลง

จังหวะและแนวการบรรเลงเพลงนางหงส์เรื่องดอนสมอนั้น พบว่ามีแนวการบรรเลงที่ค่อนข้างกระฉับกระเฉง ใช้ความเร็วสูง มีการดอนแนว 2 ที่คือ

- หลังจากจบสามชั้นดอนออกเพลงเร็ว
- หลังจากจบเพลงเร็วดอนออกเพลงสำเนียงภาษา

โดยจะมีรายละเอียดของการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ข้อกำหนดเบื้องต้นในการบันทึกโน้ตเพลง

ในการบันทึกเพลงนางหงส์เรื่องถอนสมอนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังนี้

1. บันทึกโน้ตลักษณะตัวหนังสือ สำหรับระนาดเอก ระนาดทุ้ม ฉิ่งวงใหญ่ และ ฉิ่งวงเล็ก มีรายละเอียดดังนี้

ซ , ซ , ซิ = ลูกระนาดลูกที่ 1, 8, 15 (นับจากเสียงต่ำไปสูงตามลำดับ)

ด , ด , ดี = ลูกระนาดลูกที่ 2, 9, 16 (นับจากเสียงต่ำไปสูงตามลำดับ)

ทุ , ทุ , ทุ๊ = ลูกระนาดลูกที่ 3, 10, 17 (นับจากเสียงต่ำไปสูงตามลำดับ)

ค , ค , คี = ลูกระนาดลูกที่ 4, 11, 18 (นับจากเสียงต่ำไปสูงตามลำดับ)

ร , ร , รี = ลูกระนาดลูกที่ 5, 12, 19 (นับจากเสียงต่ำไปสูงตามลำดับ)

ม , ม , มี่ = ลูกระนาดลูกที่ 6, 13, 20 (นับจากเสียงต่ำไปสูงตามลำดับ)

ฟ , ฟ , ฟี่ = ลูกระนาดลูกที่ 7, 14, 21 (นับจากเสียงต่ำไปสูงตามลำดับ)

สำหรับปี่ชวา ซึ่งจะมีช่วงเสียงที่สูงขึ้นไปอีก 1 ช่วงเสียงนั้น ยกแก่การที่กำหนดเสียงตามเสียงของระนาดเอกได้ ดังนั้นผู้วิจัยจะขอกำหนดให้เสียงนี้วิปิดหมด (เสียงต่ำ) เริ่มจากเสียงซ = ลูกระนาดลูกที่ 8 ไล่เรียงเสียงกันไปตามลำดับ

2. จังหวะฉิ่ง

เพลงสามชั้น

จังหวะฉิ่งตกที่ห้องที่ 2 กับ 6

จังหวะฉิ่งตกที่ห้อง 4 กับ 8

เพลงเร็ว เพลงฉิ่ง และลูกหมัด

จังหวะฉิ่งตกที่ พยางค์ที่ 2 ของโน้ตทุกห้อง

จังหวะฉิ่งตกที่ท้ายห้องของทุกห้องโน้ต

เพลงตำเนียงภาษา (เพลงลาวเหนื่อ)

จังหวะฉิ่งตกที่ห้อง 1, 3, 5 และ 7

จังหวะฉิ่งตกที่ห้อง 2, 4, 6 และ 8

เพลงนางหงส์เรื่องอนสมอ

เพลงอนสมอ สามชั้น

ท่อน 1 ขึ้นเพลงจังหวะที่ 2 ละตุกเท่า

(จังหวะที่ 2 ระนาดเอกขึ้นคั้น)

ปี่ชวา		----	----	----	----	----	----	----	----
ระนาดเอก	ขวา	-- คัม	- ม - วั	ค ค ค ม	- วั ค ช	- ร ร ช	- ถ - ท	ถ ถ ม วั ค ท	ค วั ม วั - วั
จังหวะที่ 2	ซ้าย	-- ครม	- ช - ร	ค ท ค ม	- ร ค ช	- ร ถ ช	- ถ - ท	ถ ท คร ม ร ค ท	คร ม คร ม - ร
ระนาดทุ้ม	ขวา	ม ม	- ม	วั วั	ค ค	ช ช	ถ ถ	ท ท	ค ค - วั
จังหวะที่ 2	ซ้าย	- ม	ช - ร	- ค	- ช	- ถ	- ท	- ค	ร
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	ม ม	- ม	วั วั	ค ค	ช ช	ถ ถ	ท ท	ค ค - วั
จังหวะที่ 2	ซ้าย	- ม	ช - ร	- ค	- ช	- ถ	- ท	- ค	ร
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	ท ค	วั ม	ค วั	ม วั	ค ถ	ช ม ฟ	ม ฟ	ช ฟ
จังหวะที่ 2	ซ้าย	ถ ท	ค วั	ค ท	ค ช	ช ฟ	ร	ค ร	ม ร
ก้องมอญ	แรก	----	----	----	----	----	----	- วั - วั - คิง	- คิง - วั
จังหวะที่ 2	กลับ	- คิง - คิง	- วั - วั - วั	คิง - วั - คิง	- วั - วั - วั	- คิง - -	- วั - คิง	- วั - คิง	- คิง - วั

จังหวะที่ 2 เพลงนี้มีเท่าเต็มหน้า (เท่ากับ 8 ห้องโน้ตไทย) แต่ในการบรรเลงจะละตุกเท่าในเที่ยวแรก ต่อเมื่อกลับคั้น จึงจะบรรเลงตุกเท่า จากทำนองหลักจังหวะที่ 2 พบว่าลักษณะจำนวนเช่นนี้จะพบมากในเพลงประเภทพญาค่าง ๆ เช่น พญาครวญ พญาตรีภพ พญาโสภณ เป็นต้น นอกจากนี้ยังใช้จำนวนดังกล่าวในเพลงลมพัดชายเขา เหาเร่เล่นน้ำ ลมหวด และ แจกมอญบางช้าง อีกด้วย

ลักษณะของการดำเนินทำนองในจังหวะนี้ ระยะเวลาเป็นผู้นำเพลง มีการขยับในท้ายประโยค (ห้องที่ 7-8) และมีการสะบัด 3 เสียง เป็นการขึ้นต้นเพลงที่แสดงความสามารถของผู้บรรเลงและทำให้เกิดความเข้มของทางเพลงในการขึ้นต้น ดังที่อาจารย์พินิจ ฉายสุวรรณ ได้อธิบายว่า การขึ้นต้นประโยคในเพลงนางหงส์เรื่องต่างๆ นั้น ระยะเวลาจะต้องขึ้นเพลงคล้ายกับการขึ้นเพลงเดี่ยว ให้มีความโดดเด่นและเกรี้ยวกราดไปประมาณ 1 ประโยค บางครั้งอาจจะใช้ปีชวาก็ได้ อยู่ที่ความเหมาะสม ระยะเวลาหุ้มและฆ้องวงใหญ่จะบรรเลงเป็นทางทำนองหลัก ฆ้องวงเล็กมีลักษณะตีขมมือในห้องที่ 1 - 2 และตีเก็บในห้อง 3 - 8 ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะในการดำเนินกลอนของฆ้องวงเล็ก ที่จะต้องตีขมมือไล่เสียงไปมา ส่วนกลองมลายูนั้น จะขึ้นต้นเพลงตอนท้ายของหน้าทับ (ห้องที่ 7 - 8) “ โฉ๊ะ - ดิง - ดิง - ทัง” อันเป็นลักษณะเฉพาะในการขึ้นต้นเพลงเกือบทุกเพลงของกลองมลายู ดังดีจังหวะสามชั้นควบคุมจังหวะตลอดเพลงตอนเสมอ

เพลงตอนเสมอ

ท่อน 1 จังหวะที่ 3

ปีชวา		----	---ร	--มรช่ม	--รค	-รชค	--รม	-ช--	--มร
ระยะเวลา	ขวา	ม่มม ชค	คค ช่ม	คช มร	ช่ม รค	คคค รรม	รรม ฟช	ฟค ชฟ	ชฟ มร
จังหวะที่ 3	ซ้าย	มมม ชค	คค ช่ม	คช มร	ช่ม รค	คคค รรม	รรม ฟช	ฟค ชฟ	ชฟ มร
ระยะเวลาหุ้ม	ขวา	ชค	คค	คช	ช่ม	รรม	ฟช	ค	ชฟ
จังหวะที่ 3	ซ้าย	-ม	ช่ม	มร	รค	-ค	รรม	ฟ ชฟ	มร
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	ชค	คค	คช	ช่ม	รรม	ฟช	ค	ชฟ
จังหวะที่ 3	ซ้าย	-ม	ช่ม	มร	รค	-ค	รรม	ฟ ชฟ	มร
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	ชค	คค	คช	ช่ม	ค รรม	ฟช	ค	ชฟ
จังหวะที่ 3	ซ้าย	ม ฟ	ช่ม	มร	รค	ช ค	รรม	ฟ ชฟ	มร
กลองมลายู	แรก	- - -คริง	-โฉ๊ะ- ฉ๊ะ	- - -คริง	-โฉ๊ะ- ฉ๊ะ	-คิง- คิง	-ทัง- คิง	- - -คิง	-ทัง- ทัง
จังหวะที่ 3	กลับ	-คิง- คิง	-โฉ๊ะ- ฉ๊ะ	คริง-ทัง คิง	-โฉ๊ะ- ฉ๊ะ	-คิง- -	-ทัง- คิง	-ทัง- คิง	-คิง- ทัง

จังหวะที่ 3 นี้ พบว่าทุกเครื่องมือเริ่มมีการแปลทำนองเป็นลักษณะเฉพาะ ปี่ชวาเป่าทำนองต่างๆ โดยการเป่าโห่หวนและเก็บสอดแทรกไปกับทำนองเพลง ในห้องที่ 1 - 4 พบว่าการผูกสำนวนลงมาสู่เสียงโค ซึ่งเป็นเสียงถูกคก หลังจากนั้นจะผูกทำนองไปคกทางเสียงสูง (ห้องที่ 5 - 7) และวนกลับมาคกทางเสียงต่ำ คือเสียง เร

ระนาบเอกพบที่มีการตะบັดเสียงเดียว 2 จุด ซึ่งเป็นหัววรรคทั้ง 2 จุด กล่าวคือในห้องที่ 1 กับห้องที่ 5 ลักษณะสำนวนพบที่มีการจัดเรียงไว้อย่างเป็นระเบียบ ส่วนระนาบทุ้มกับฉิ่งวงใหญ่ยังคงบรรเลงทางที่เป็นทำนองหลักเช่นเดียวกับจังหวะที่ผ่านมา ฉิ่งวงเล็กนั้นยังคงบรรเลงทางที่เป็นลักษณะเฉพาะและมีการตีตะบັดในทำนองห้องที่ 5 ส่วนกลองมลายูนั้นยังคงบรรเลงหน้าทับนางหน้า ขวบคุมจังหวะแบบเดิม ไม่ใช้กลวิธีพิเศษแต่อย่างใด

จากทำนองจังหวะที่ 3 นี้ พบว่าลักษณะการดำเนินกลอนเพลงของวงเทศบาลนั้นจะยึดแบบเรียบร้อย กลมกลืน มีการบรรเลงที่ชิดติดกับทำนองหลัก

ทำนองเพลงห้องที่ 1 - 4 เป็นทางเพียงออบน ส่วนห้องที่ 5 - 8 นั้น ยังคงเป็นทางเพียงออบนอยู่ แต่มีการใช้ 4th degree และ 7th degree ซึ่งไม่ถือเป็นข้อห้ามที่เด็ดขาดแต่อย่างใด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงถอนสมอ

ท่อน 1 จังหวะที่ 4

ปีชวา		- ม ช ร	ม ร ค ท	ถ ช ล ท	ถ ท ค ร	ช ม ร ค	ร ม ร ม	ร ค ร ม	ร ม ฟ ช
ระนาดเอก	ชวา	ช ม ช ร	ม ร ค ท	ถ ช ล ท	ถ ท ค ร	ช ม ร ค	ร ม ร ม	ร ค ร ม	ร ม ฟ ช
จังหวะที่ 4	ช้าย	ช ม ช ร	ม ร ค ท	ถ ช ล ท	ถ ท ค ร	ช ม ร ค	ร ม ร ม	ร ค ร ม	ร ม ฟ ช
ระนาดทุ้ม	ชวา	- ม ช	ม ร	ถ ท	ค ร	ช ม	ถ ช	ร ม	ฟ ช
จังหวะที่ 4	ช้าย	ร	ค ท	ถ ช	ถ ท	ร ค	ฟ ม	ร ค	ช -
ฉิ่งวงใหญ่	ชวา	- ม ช	ม ร	ถ ท	ค ร	ช ม	ถ ช	ร ม	ฟ ช
จังหวะที่ 4	ช้าย	ร	ค ท	ถ ช	ถ ท	ร ค	ฟ ม	ร ค	ช -
ฉิ่งวงเล็ก	ชวา	- ม ช	ม ร	ถ ท	ค ร	ม	ร ม ม	ร ม	ฟ ช
จังหวะที่ 4	ช้าย	ม ม ร	ค ท	ถ ช	ถ ท	ค ร ค	ร	ร ค	ร ม
กลองมโหรี	แรก	- - - คริง	- โฉ๊ะ- ฉ๊ะ	- - - คริง	- โฉ๊ะ- ฉ๊ะ	- คิง- คิง	- ทัง- ทัง	- - - คิง	- ทัง- ทัง
จังหวะที่ 4	กลับ	- คิง- คิง	- โฉ๊ะ- ฉ๊ะ	คริง- ทัง คิง	- โฉ๊ะ- ฉ๊ะ	- คิง - -	- ทัง- คิง	- ทัง- คิง	- คิง- ทัง

จังหวะที่ 4 พบว่ามีการเปลี่ยนบันไดเสียงเป็นเพ็ชงออถ่าง (ชลทXครX) ลักษณะการดำเนินสำนวนเพลงนั้น ห้องที่ 1 - 4 มีการเคลื่อนทำนองลงสู่เสียงต่ำ และกลับมาคกที่เสียงเร ห้องที่ 5 - 8 มีการเคลื่อนตัวไปทางเสียงสูง ลงถูกคกที่เสียง ซอล

จากการวิเคราะห์พบว่า ทุกเครื่องมือจะดำเนินทำนองยึดติดกับทำนองหลัก ยกเว้น ฉิ่งวงเล็ก พบว่ามีการสะบัดเสียงเดียวที่คั้นประโศก (ห้องที่ 1) กลองมโหรีบรรเลงลักษณะเช่นเดียวกับจังหวะที่ผ่านมา

จะเห็นได้ว่าจังหวะที่ 4 นี้ มีลักษณะของการบังคับมือให้ไปในทิศทางเดียวกัน ก่อให้เกิดความกลมกลืน ซึ่งถือเป็นหลักสำคัญประการหนึ่งในการบรรเลงดนตรี และการแสดงงานทางศิลปะทุกแขนง

เพลงดอนสมอ

ท่อน 1 จังหวะที่ 5

ปีชวา		ครคม	รมชถ	ทคร์ค	ทถ่ม	--มรชค	มรม	ช่มร	ช่มรค
ระนาดเอก	ขวา	คร คม	ร มช ถ	ท ค ร์ ค	ท ถ ม	ช ถ ท ค	ท ค ร์ ม	ค ร์ ถ ท	ค ม ร์ ค
จังหวะที่ 5	ซ้าย	ค ร์ ค ม	ร ม ช ถ	ท ค ร์ ค	ท ถ ช ม	ช ถ ท ค	ท ค ร์ ม	ค ร์ ถ ท	ค ม ร์ ค
ระนาดทุ้ม	ขวา	ร ม	- ช - ถ	- ค - ถ	- ช - ม	- ช - ค	-- ร์ ม	- ม - ม	- ร์ - ค
จังหวะที่ 5	ซ้าย	- ค	- ช - ถ	- ค - ถ	- ช - ท	- ร์ - ค	ม	- ช - ม	- ร์ - ค
ห้องวงใหญ่	ขวา	ร ม	- ช - ถ	- ค - ถ	- ช - ม	- ช - ค	-- ร์ ม	- ม - ม	- ร์ - ค
จังหวะที่ 5	ซ้าย	- ค	- ช - ถ	- ค - ถ	- ช - ท	- ร์ - ค	ม	- ช - ม	- ร์ - ค
ห้องวงเล็ก	ขวา	ร ม	ช ถ	ท ค ร์ ค	ท ถ	ร ค	ค ถ	ถ ช	ช ม
จังหวะที่ 5	ซ้าย	ค ค	ร ม	ช	ช ม	ถ ช	ช ม	ม ร์	ร ค
กลองมธายุ	แรก	--- คริง	- ใจะ- ใจะ	--- คริง	- ใจะ- ใจะ	- คิง- คิง	- ทัง- คิง	- - - คิง	- ทัง- ทัง
จังหวะที่ 5	กลับ	--- คริง	- ใจะ- ใจะ	--- คริง	- ใจะ- ใจะ	- คิง- คิง	- ทัง- ทัง	- - - คิง	- ทัง- ทัง

จังหวะที่ 5 จากการศึกษาพบว่าเป็นการใช้บันไดเสียงเพียงออบนและมีการใช้
 สำนวนห้าและสำนวนรับ โดย 4 ห้องแรกเป็นสำนวนห้า ส่วน 4 ห้องหลัง เป็นสำนวนรับ ตาม
 ปกติทำนองเพลงในลักษณะเช่นนี้จะมีความยาวเท่ากับ 1 จังหวะหน้าทับปรบไก่อ สองชั้น และจะ
 ทำการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ทำหน้าที่เสมือนการถาม - ตอบ รูปแบบสำนวนห้าและสำนวนรับนี้
 ผู้ประพันธ์จะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มเสียงที่นำมาเรียงร้อยด้วย มิฉะนั้นอาจทำให้ไม่
 เกิดความกลมกลืน

ลักษณะการบรรเลงกลองมลายู ยังคงตีหน้าทับนางหน้ายกำกับเพลง ไม่มีการใช้
กลวิธีพิเศษแต่อย่างใด

เพลงดอนสมอ

ท่อน 1 จังหวะที่ 6

ปีชวา		- มขัร	มรด -	ท - กร	ถทคร	มรชัค	รรม	รตรม	รรมฟัซ
ระนาดเอก	ขวา	คํ ํคํ ํ	คํ ํคํ ํ	คํ ํมํ ํ	คํ ํมํ ํ	ขํมรค	คํ ํฟม	รค รม	รรมฟัซ
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ถทคร	คขถท	คทมท	ครมร	ขมรค	ถขฟม	รค รม	รรมฟัซ
ระนาดทุ้ม	ขวา	- มขั	มร	ถท	ถท	ขํม	คํ ํ	รรม	ฟัซ
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ร	คท	ถข	คร	รค	ฟม	รค	รรม
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	- มขั	มร	ถท	ถท	ขํม	คํ ํ	รรม	ฟัซ
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ร	คท	ถข	คร	รค	ฟม	รค	รรม
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	คํ ํ ํ	มร	ถท	คร	ม ม	ฟัซฟ	ม ฟ	ขั ํ
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ม ร	คท	ถข	ถท	ค ร	ค	ร ม	ฟั ํ
กลองมลายู	แรก	- ติง - ติง	- ไล้ะ - จีะ	- ติง - ติง	- ไล้ะ - จีะ	- ติง - -	- ทัง - ติง	- ทัง - ติง	- ติง - ทัง
จังหวะที่ 6	กลับ	- ติง - ติง	- ไล้ะ - จีะ	- ติง - ติง	- ไล้ะ - จีะ	- ติง - -	- ทัง - ติง	- ทัง - ติง	- ติง - ทัง

จังหวะที่ 6 พบว่ามีการซ้ำทำนองกับจังหวะหน้าทับที่ 4 (ก่อนจังหวะนี้ 2
ประโยค)

เพลงดอนสมอ

ท่อน 1 จังหวะที่ 7

ปีชวา		-- ครม	- ช - ฟ	-- ถัช	คฟชถ	- ต - รั	- ต - ถ	- - คัร	คถชฟ
ระนาดเอก	ขวา	ม ร ค ช	ค ร ม ฟ	ม ร ค ร	ม ฟ ช ถ	ค ม รั ต	ม รั ต ถ	รั ค ถ ช	ค ถ ช ฟ
จังหวะที่ 7	ซ้าย	ม รั ค ช	ค รั ม ฟ	ม รั ค รั	ม ฟ ช ถ	ค ม ร ค	ม ร ค ถ	ร ค ถ ช	ค ถ ช ฟ
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ต - ถ	- ช -	ฟ ฟ -	ช ช - ถ	- ต - รั	- ต -	ถ ถ -	ช ช - ฟ
จังหวะที่ 7	ซ้าย	- ค - ถ	- ช - ฟ	ช	ถ	- ค - ร	- ค - ถ	ช	ฟ
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	- ต - ถ	- ช -	ฟ ฟ -	ช ช - ถ	- ต - รั	- ต -	ถ ถ -	ช ช - ฟ
จังหวะที่ 7	ซ้าย	- ค - ถ	- ช - ฟ	ช	ถ	- ค - ร	- ค - ถ	ช	ฟ
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	ร ร ม	ฟ ช	ฟ ฟ ช	ถ ถ	ม รั - รั	ค ถ	ช	ฟ ถ
จังหวะที่ 7	ซ้าย	ค ร	ม ฟ	ม ฟ	ช ถ	ค	ถ ช	ฟ ร ม	ช ฟ
กลองมลายู	แรก	- ติง - ติง	- ใจะ - ใจะ	ตริง-ตึง ตึง	- ใจะ - ใจะ	- ติง - -	- ทัง - ตึง	- ทัง - ตึง	- ตึง - ทัง
จังหวะที่ 7	กลับ	- ตึง - ตึง	- ใจะ - ใจะ	ตริง-ตึง ตึง	- ใจะ - ใจะ	- ตึง - -	- ทัง - ตึง	- ทัง - ตึง	- ตึง - ทัง

จังหวะที่ 7 จากการศึกษาพบว่า จังหวะนี้มีการเปลี่ยนบันไดเสียงเป็นทางขวา (ฟชล X ครX) การจัดนำหน้าในการดำเนินทางเพลงพบว่า เป็นลักษณะเดียวกับจังหวะที่ผ่าน ๆ มา ปีชวาเป่าห่าง ๆ ไปกับทำนองหลัก ระนาดเอกตีเก็บคู่ไปกับทำนองหลัก ระนาดทุ้มและฆ้องวงใหญ่บรรเลงทางเดียวกัน (ทางทำนองหลัก) ฆ้องวงเล็กบรรเลงทางที่เป็นลักษณะเฉพาะ มีการสะบัด 2 เสียงในห้องที่ 1 และห้องที่ 3 ส่วนห้องที่ 2 และ 4 นั้นเป็นการตีดับมือ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของฆ้องวงเล็ก กลองมลายูตีหน้าทับนางหน้าช มีการตีเพิ่มเสียงให้ถี่ขึ้นเล็กน้อยในห้องที่ 3

จากการศึกษาพบว่า การดำเนินตัวนวนเพลงของทุกเครื่องมือ จะเน้นรูปแบบการบรรเลงที่กลมกลืนไปกับทำนองหลัก

เพลงดอนสมอ

ท่อน 1 จังหวะที่ 8

ปีชวา		มรดช	คชคร	มรคร	มฟชฟ	ถ้ชฟถ้	ช้ฟมช	ฟมรฟ	มรคร
ระนาดเอก	ชวา	มรดช	ครมฟ	มรคร	มฟชฟ	ถ้ชฟถ้	ช้ฟมช	ฟมรฟ	มรคร
จังหวะที่ 8	ซ้าย	มรดช	ครมฟ	มรคร	มฟชฟ	ถ้ชฟถ้	ช้ฟมช	ฟมรฟ	มรคร
ระนาดทุ้ม	ชวา	มร	ค คร	มร ร	มฟช	ถ้ ถ้	ช้	ฟ	ร
จังหวะที่ 8	ซ้าย	คช	ช	ค	ฟ	ช้ฟ	ช้ฟม	ฟมร	มรด
ฆ้องวงใหญ่	ชวา	มร	ค คร	มร ร	มฟช	ถ้ ถ้	ช้	ฟ	ร
จังหวะที่ 8	ซ้าย	คช	ช	ค	ฟ	ช้ฟ	ช้ฟม	ฟมร	มรด
ฆ้องวงเล็ก	ชวา	มร	ค คร	มร ร	มฟช	ฟ ช้ถ้	คถ้	ช้ถ้	ช้ฟ
จังหวะที่ 8	ซ้าย	คช	ช	ค	ฟ	ค ฟ	ช้ฟ	ช้ฟ	มร
กลองมลายู	แรก	- ดิง - ดิง	- ใจะ- ใจะ	- ดิง - ดิง	- ใจะ- ใจะ	- ดิง - -	- หัง- ดิง	- หัง- ดิง	- ดิง- หัง
จังหวะที่ 8	กลับ	- ดิง - ดิง	- ใจะ- ใจะ	- ดิง - ดิง	- ใจะ- ใจะ	- ดิง - -	- หัง- ดิง	- หัง- ดิง	- ดิง- หัง

จังหวะที่ 8 จังหวะนี้เป็นจังหวะสุดท้ายของท่อน 1 พบว่าสำนวนเพลงนั้นแสดงการจบเพลงโดยมาจบที่ 2nd degree ทุกเครื่องมือจะดำเนินทำนองไปทางเดียวกันทุกเครื่องมือ ยกเว้น ฆ้องวงเล็ก ที่มีการสลับในห้องที่ 5 เป็นลักษณะการดำเนินทำนองเฉพาะ

จากการศึกษาทำนองจังหวะนี้ พบลักษณะพิเศษอย่างหนึ่ง กล่าวคือเป็นการขึ้นขึ้นเสียงที่เป็นกลุ่มเดียวกัน จากจังหวะหน้าทับที่ 7 มาสู่จังหวะหน้าทับนี้ โดยห้องที่ 5 - 8 ของจังหวะที่ 7 สัมพันธ์กับห้องที่ 1 - 4 จังหวะที่ 8 และไปสู่ถูกตกในเสียงทางขวาซึ่งเป็นบันไดเสียงเดียวกัน กลองมลายูตีหน้าทับนางหน้าเช่นเดียวกับที่ผ่านมา

เพลงดอนตมอ
ท่อน 1 จังหวะที่ 1
ถูกเท่ากลับต้น

ปีชวา	ถูกเท่า	----	--- ร	--มรช่ม	--- ร	--ชค	รมฟช	ฟคชฟ	ชฟมร
ระนาดเอก	ขวา	ค ท ก ช	ท ก ช ร	ช ก ท ช	ก ท ค ร	ม ค ร ม	ร ม ฟ ช	ฟ ค ช ฟ	ช ฟ ม ร
จังหวะที่ 1	ซ้าย	ค ท ก ช	ท ก ช ช	ช ก ท ช	ก ท ค ร	ม ค ร ม	ร ม ฟ ช	ฟ ก ช ฟ	ช ฟ ม ร
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ร - ท	ก	ก ท	ค ร	ร ม	ฟ ช	ค	ช ฟ
จังหวะที่ 1	ซ้าย	- ช -	ก ช - ม	- ช	ก ท	- ค	ร ม	ฟ ช ฟ	ม ร
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	- ร - ท	ก	ก ท	ค ร	ร ม	ฟ ช	ค	ช ฟ
จังหวะที่ 1	ซ้าย	- ช -	ก ช - ม	- ช	ก ท	- ค	ร ม	ฟ ช ฟ	ม ร
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	ค ค ร ค		ชช ช	ก ท ค ร	- - ม	ร ม ฟ ช	ค	ช ฟ
จังหวะที่ 1	ซ้าย	ค	ท ก ช ม	ช ม		ค		ฟ ช ฟ	ม ร
กองมธารถ	แรก	- คิง - คิง	- โฉ๊ะ - ฉ๊ะ	- คิง - คิง	- โฉ๊ะ - ฉ๊ะ	- คิง - -	- ทัง - คิง	- ทัง - คิง	- คิง - ทัง
จังหวะที่ 1	กลับ	- คิง - คิง	- โฉ๊ะ - ฉ๊ะ	- คิง - คิง	- โฉ๊ะ - ฉ๊ะ	- คิง - -	- ทัง - คิง	- ทัง - คิง	- คิง - ทัง

จังหวะที่ 1 เป็นถูกเท่าสำหรับกลับต้นของท่อน 1 ซึ่งในการบรรเลงเที่ยวแรกได้มีการละถูกเท่า การบรรเลงถูกเท่าในลักษณะเช่นนี้ มีความพิเศษที่แตกต่างไปจากการบรรเลงถูกเท่าทั่วไปในเพลงสามชั้นอื่นๆ กล่าวคือ ถูกตกยังคงเป็นเสียงเดิม แต่ทางฆ้องหรือมือฆ้องจะถูกขยายจำนวนเพิ่มมากขึ้น ลักษณะการดำเนินกลอนของปีชวา มีลักษณะโหยหวนและเก็บสอดแทรกไปกับทำนองเพลงทั้ง 8 ห้อง โดยไปจบที่ถูกตกเสียงเร ระนาดเอกมีการไล่เสียงลง (ห้องที่ 1 - 2) และไล่ขึ้น (ห้องที่ 3 - 4) และเก็บต่อไปจนจบ (ห้องที่ 5 - 8) ทางของระนาดเอกจะมีความสอดคล้องกับฆ้องวงเล็ก ซึ่งจะดำเนินทำนองไปในทิศทางเดียวกัน ระนาดทุ้มกับฆ้องวงใหญ่ยังคงบรรเลงทางทำนองหลักเช่นเดิม

เพลงถอนสมอ

ท่อน 2 จังหวะที่ 1

ปีชวา		----	---ร	มรชัฟ	--มร	--มค	รμφช	--รช	-ม-ร
ระนาดเอก	ขวา	รคทก	ขร--	รชกท	คร--	มครม	ฟช--	รชคัท	คัร--
จังหวะที่ 1	ซ้าย	รคทก	ขข--	ขชคท	คร--	มครม	ฟช--	รชกท	คร--
ระนาดทุ้ม	ขวา	--รค		ช	กทคร	--ม	รμφช	คัท	ค-ร
จังหวะที่ 1	ซ้าย		ทกขม	--ม	ก	ค	ช	-ช	ร
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	--รค		ช	กทคร	--ม	รμφช	คัท	ค-ร
จังหวะที่ 1	ซ้าย		ทกขม	--ม	ก	ค	ช	-ช	ร
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	--รค		ช	กทคร	--ม	รμφช	ช	คัทคัร
จังหวะที่ 1	ซ้าย		ทกขม	--ม		ค		--ร	
กองมอญ	แรก	-คิง-คิง	-ไอ้-จ๊ะ	-คิง-คิง	-ไอ้-จ๊ะ	-คิง-	-ทั้ง-คิง	-ทั้ง-คิง	-คิง-ทั้ง
จังหวะที่ 1	กลับ	-คิง-คิง	-ไอ้-จ๊ะ	-คิง-คิง	-ไอ้-จ๊ะ	-คิง-	-ทั้ง-คิง	-ทั้ง-คิง	-คิง-ทั้ง

จังหวะที่ 1 เป็นทำนองลูกเท่าเช่นเดียวกับท่อน 1 (เพลงถอนสมอเป็นเพลงที่ใช้ลูกเท่ากลับด้านในระบบที่เปลี่ยนเสียงไปตามเสียงของลูกตกท้ายท่อน)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงดอนสมอ

ท่อน 2 จังหวะที่ 2

ปี่ชวา		---ค	ร ม - ช	---ช	---ร	---ช	---ม	-ร-ท	-ถ-ช
ระนาดเอก	ชวา	--ชค	ทค ร ม	----	-ร--	-ม--	-ม--	ม ม ร ท	ค ช --
จังหวะที่ 2	ช้าย	--ชค	ทค ร ม	----	-ร--	-ช--	-ม--	ช ม ร ท	ถ ช --
ระนาดทุ้ม	ชวา	----	---ม	----	---ร	---ม	---ม	-ร-ท	-ค-ช
จังหวะที่ 2	ช้าย	----	---ม	----	---ร	---ช	---ม	-ร-ท	-ถ-ช
ฉิ่งวงใหญ่	ชวา	----	---ม	----	---ร	---ม	---ม	-ร-ท	-ค-ช
จังหวะที่ 2	ช้าย	----	---ม	----	---ร	---ช	---ม	-ร-ท	-ถ-ช
ฉิ่งวงเล็ก	ชวา	----	---ม	----	---ร	---ม	---ม	-ร-ท	-ค-ช
จังหวะที่ 2	ช้าย	----	---ม	----	---ร	---ช	---ม	-ร-ท	-ถ-ช
กลองมโหรี	แรก	-โจะ-จ๊ะ	-ตึง-หัง	-โจะ-จ๊ะ	-ตึง-หัง	-ตึง - -	-หัง-ตึง	-หัง-ตึง	-ตึง-หัง
จังหวะที่ 2	กลับ	-โจะ-จ๊ะ	-ตึง-หัง	-โจะ-จ๊ะ	-ตึง-หัง	-ตึง - -	-หัง-ตึง	-หัง-ตึง	-ตึง-หัง

จังหวะที่ 2 นี้เป็นบันไดเสียงเพียงอย่างเดียว ลักษณะกรอในห้องที่ 2,4 ,และ 5 เปรียบเสมือนกับการบากหัวท่อนให้มีความแตกต่างไปจากลักษณะการดำเนินทำนองในท่อน 1 ที่ผ่านมา ซึ่งจะพบลักษณะทำนองเช่นนี้อยู่ในท่อน 2 ของเพลงประเภทที่เกี่ยวกับธรรมชาติ โดยเฉพาะน้ำ (เพลงอกทะเล และเพลงดอนสมอ) ทำนองเพลง 4 ห้องแรกพบว่าเป็นการกรอเสียงชวา 1 ตัวโน้ตต่อ 2 ห้อง และมีการทอนเพลงอีก 2 ชั้น คือ

1. ห้องที่ 5 - 6 ทอนเพลงหรือ 1 ตัวโน้ตต่อ 1 ห้อง
2. ห้องที่ 7 - 8 ทอนเพลงหรือ 2 ตัวโน้ตต่อ 1 ห้อง

จะพบว่าผู้ประพันธ์ได้มีการเรียงปริมาณของโน้ตได้สัดส่วนที่สมดุลย์ ทำให้เกิดความ

ไพเราะ

เพลงดอนสมอ

ท่อน 2 จังหวะที่ 3

ปีชวา		----	---ช	-ชชช	-ช-ช	-ทรม	-ช-ค	ทคชม	-ช--
ระนาดเอก	ขวา	ทค คช	มร ทกช	ชชชช	-ช--	ดทรม	รมชค	ทคชม	-ช--
จังหวะที่ 3	ซ้าย	ช ม	ท ชร	ชชชช	-ช--	ดทรุม	รมชค	ทคชม	-ช--
ระนาดทุ้ม	ขวา	----	---ช	-ชชช	-ช-ช	รม	ชค	ทค	ชค-ช
จังหวะที่ 3	ซ้าย	----	---ช	-ชชช	-ช-ช	-ท	รม	ชม	-ร
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	----	---ช	-ชชช	-ช-ช	รม	ชค	ทค	ชค-ช
จังหวะที่ 3	ซ้าย	----	---ช	-ชชช	-ช-ช	-ท	รม	ชม	-ร
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	----	---ช	-ชชช	-ช-ช	รม	ชค	ทค	ชค-ช
จังหวะที่ 3	ซ้าย	----	---ช	-ชชช	-ช-ช	-ท	รม	ชม	-ร
กลองมลายู	แรก	-โฉะ- ฉะ	-ติง- ทัง	-โฉะ- ฉะ	-ติง- ทัง	-ติง - -	-ทัง- ติง	-ทัง- ติง	-ติง- ทัง
จังหวะที่ 3	กลับ	-โฉะ- ฉะ	-ติง- ทัง	-โฉะ- ฉะ	-ติง- ทัง	-ติง - -	-ทัง- ติง	-ทัง- ติง	-ติง- ทัง

จังหวะที่ 3 จังหวะนี้ยังคงบันไดเสียงเพียงออล่างเช่นเดียวกับจังหวะที่ 2 ลักษณะสำนวนของจังหวะนี้ แม้จะมีใช้เป็นส่วนของการขึ้นต้น แต่ก็ได้มีการนำเอาลักษณะทำนองของลูกท่าอีกแบบหนึ่งที่แตกต่างไปจากลูกท่าที่ใช้ในการขึ้นต้นของเพลงประเภทหน้าทับปรบไค่สามชั้น มาใช้เป็นสำนวนที่แสดงการขึ้นชั้นในเรื่องของการกำหนดเสียงเด่นของเพลง การดำเนินทำนองของระนาดเอก มีการใช้กลวิธีพิเศษ กล่าวคือ มีการสะบัด 3 เสียงซ้อนกัน 4 ครั้ง (ห้องที่ 1-2) เพื่อเป็นการเน้นหัวประโยคให้กับเครื่องมืออื่นๆ ซึ่งเป็นหน้าที่และบทบาทที่สำคัญของระนาดเอก ในการที่จะบอกหรือเตือนในส่วนที่เป็นแ่งมุมต่างๆ ของเพลง เพื่อให้เกิดความชัดเจน ส่วนปีชวา ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่และฆ้องวงเล็ก บรรเลงทำนองเหมือนกับทั้ง 4 เครื่องมือ

เพลงถอนสมอ

ท่อน 2 จังหวะที่ 4

ปีชวา		---ร	---ม	---ฟ	---ช	---ร	---ช	---ถ	---ท
ระนาดเอก	ขวา	ร ร ร ร	- ม --	ฟ ฟ ฟ ฟ	- ช --	ร ร ร ร	- ช --	ถ ถ วั ถ	- ท --
จังหวะที่ 4	ซ้าย	ร ร ร ร	- ม --	ฟ ฟ ฟ ฟ	- ช --	ร ร ร ร	- ช --	ถ ท ร ถ	- ท --
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ร	- ฟ	- ช	- ถ	- ร ร	- ม ฟ ช	- ม	ฟ ช ถ ท
จังหวะที่ 4	ซ้าย	ร	ม ม	ฟ ฟ	ช ช	ร		- ร	
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	- - ร ร	- - ม ม	- - ฟ ฟ	- - ช ช	- - ร ร	- - ช ช	- - ถ ถ	- - ท ท
จังหวะที่ 4	ซ้าย	ถ	ท	ค	ร	ถ	ร	ถ	ท
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	- - ร ร	- - ม ม	- - ฟ ฟ	- - ช ช	- - ร ร	- - ช ช	- - ถ ถ	- - ท ท
จังหวะที่ 4	ซ้าย	ถ	ท	ค	ร	ถ	ร	ม	ฟ
กลองมอญ	แรก	- ดิง - ทัง	- ไล่ - ไล่	- ดิง - ทัง	- ไล่ - ไล่	- ดิง - -	- ทัง - ดิง	- ทัง - ดิง	- ดิง - ทัง
จังหวะที่ 4	กลับ	- ดิง - ทัง	- ไล่ - ไล่	- ดิง - ทัง	- ไล่ - ไล่	- ดิง - -	- ทัง - ดิง	- ทัง - ดิง	- ดิง - ทัง

จังหวะที่ 4 จังหวะนี้ใช้บันไดเสียงเพียงอย่างเดียว เป็นลักษณะที่เรียกว่า “การบรรเลงกระทบจังหวะ”^๖ ปีชวาจะเป่าตามเสียงของท่านองโดยเป่าตามจังหวะเป็นเสียงยาว ระนาดเอกห้องที่ 1 ตีเก็บห้องที่ 2 ตีถักจังหวะ เป็นเช่นนี้ 3 ชุด ส่วนห้องที่ 7 - 8 นั้น เป็นการตีรวบท่านองเนื่องจากเป็นส่วนจบของประโยค แต่ยังคงมีการถักจังหวะอยู่ ระนาดทุ้มจะตีจำนวนเป็นลักษณะเฉพาะ 4 ห้องแรก จะตี “ขวา 1 ซ้าย 2” 4 ห้องหลัง ตีไล่เสียงเคลื่อนไปทางเสียงสูง 2 ชุด ฆ้องวงใหญ่และฆ้องวงเล็กตีขึ้นท่านองแบบตกจังหวะ หากแต่ฆ้องวงเล็กจะตีเสียงตกเป็นคู่ 4 ตลอดทุกห้อง เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องของเสียง ดังที่อาจารย์พินิจ ฉายสุวรรณอธิบายว่า “การตีฆ้องวงเล็ก ไม่ต้องเล่นทางมาก ให้ตีแบบฆ้อง

^๖ การตีกระทบจังหวะ หมายถึง การบรรเลงเสียงเดียวกันใน 1 ห้องโน้ต แต่เครื่องที่นำหน้าและเครื่องตามหลังบรรเลงเหลือมตัวโน้ตกัน

วงใหญ่ ถ้าเมื่อฆ้องวงใหญ่ตีเป็นคู่ 8 ฆ้องวงเล็กให้หลบเป็นคู่ 4" กลองมลายูตีหน้าทับนางหน้าในลักษณะที่เปลี่ยนมือ

เพลงดอนสมอ

ท่อน 2 จังหวะที่ 5

ปีชวา		--ชค	ทตทค	--รค	ทตทค	----	----ร	-มรข้ม	---รค
ระนาดเอก	ขวา	ชค้ทค้	ทค้--	รค้ทค้	ทค้--	ค้ทค้ช	ฟค--	คฟชค้	ทค้--
จังหวะที่ 5	ซ้าย	ชคทค	ทค--	รคทค	ทค--	คทคช	ฟค--	คฟชค	ทค--
ระนาดทุ้ม	ขวา	--ค้	ทค้	--รค้	ทค้	ค้ท		ฟ	ชค้ทค้
จังหวะที่ 5	ซ้าย	ช	ทค้ ช	--	ทค้-ช	--	ค้ชฟค	--ค	
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	--ค้	ทค้	--รค้	ทค้	ค้ท		ฟ	ชค้ทค้
จังหวะที่ 5	ซ้าย	ช	ทค้ ช	--	ทค้-ช	--	ค้ชฟค	--ค	
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	--ค้	ทค้	--รค้	ทค้	ค้ท		ฟ	ชค้ทค้
จังหวะที่ 5	ซ้าย	ช	ทค้ ช	--	ทค้-ช	--	ค้ชฟค	--ค	
กลองมลายู	แรก	-คิง-ทัง	-โ๊ะะ-จ๊ะ	-คิง-ทัง	-โ๊ะะ-จ๊ะ	-คิง--	-ทัง-คิง	-ทัง-คิง	-คิง-ทัง
จังหวะที่ 5	กลับ	-คิง-ทัง	-โ๊ะะ-จ๊ะ	-คิง-ทัง	-โ๊ะะ-จ๊ะ	-คิง--	-ทัง-คิง	-ทัง-คิง	-คิง-ทัง

จังหวะที่ 5 จังหวะนี้ย้ายบันไดเสียงไปเป็นเสียงเพียงขอบน ลักษณะจำนวนเป็นการเหลื่อมประโศก โดยแบ่งออกเป็น 4 ชุด ๆ ละ 2 ฆ้อง ทุกชุดจะมีลูกตกเคียวกัน คือเสียงโด ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ ชุดที่ 1 ทำนองเคลื่อนอยู่กับที่ เริ่มเสียงแรกที่เสียงต่ำ (ซอล) ชุดที่ 2 ทำนองเคลื่อนอยู่กับที่ เริ่มเสียงแรกที่เสียงสูง (เร) ชุดที่ 3 ทำนองเคลื่อนย้ายลงมาทางต่ำ (เสียง โด ต่ำ) ชุดที่ 4 ทำนองเคลื่อนตัวไปทางสูง (เสียง โด สูง) ทุกเครื่องมือบรรเลงเหลื่อมไปข้างหน้า ปีชวา ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็กและระนาดทุ้ม ตีไปตามจังหวะ กลองมลายูบรรเลงหน้าทับเช่นเดิม

เพลงดอนสมอ

ท่อน 2 จังหวะที่ 6

ปี่ชวา		- ฟ - ร	- ด - ท	--- ค	--- ร	- ฟ - ช	- ฟ - ร	--- ค	--- ท
ระนาดเอก	ขวา	ด ช ฟ ค	ฟ ช ด ท	ด ท ค ท	ด ช ฟ ร	ฟ ช ด ฟ	ช ด ท ค	ร ค ท ค	ช ฟ - ท
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ด ช ฟ ค	ฟ ช ด ท	ด ท ค ท	ด ช ฟ ร	ฟ ช ด ฟ	ช ด ท ค	ร ค ท ค	ช ฟ - ท
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ช	ฟ ร	ท ท -	ค ค ร	- ร - ร	- ร -	ร ร -	ค ค ท
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ฟ ร	ค ท	ค	- ร	- ฟ - ช	- ฟ - ร	ค	- ท
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	- ช	ฟ ร	ท ท -	ค ค ร	- ร - ร	- ร -	ร ร -	ค ค ท
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ฟ ร	ค ท	ค	- ร	- ฟ - ช	- ฟ - ร	ค	- ท
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	ท ช	ช ฟ	ท ค	ร ฟ	ฟ ช	ท ช	ช ฟ	ฟ ร
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ฟ ร	ร ค ท	ก ท	ค ร	ค ร	ฟ ร	ร ค	ค ท
กลองมลายู	แรก	- ใจะ - ะ	- ดิง - หัง	- ใจะ - ะ	- ดิง - หัง	- ดิง - -	- หัง - ดิง	- หัง - ดิง	- ดิง - หัง
จังหวะที่ 6	กลับ	- ใจะ - ะ	- ดิง - หัง	- ใจะ - ะ	- ดิง - หัง	- ดิง - -	- หัง - ดิง	- หัง - ดิง	- ดิง - หัง

จังหวะที่ 6 จังหวะนี้เป็นบันไดเสียงทางกลาง ลักษณะทำนองหลักในช่วงนี้ จะเป็นสำนวนที่เป็นการลงจบโดยใช้ลักษณะของการถาม - ตอบ ปี่ชวาเป่าห่างๆ ไปกับทำนองหลัก ระนาดเอกบรรเลงเก็บ 4 ห้องแรก ไปทางเสียงสูง และขึ้นตะเข็บไปทางเสียงสูงอีก 2 ห้อง (ห้องที่ 5-6) โดยมีถูกคคห่างจากห้องที่ 4 1 เสียง และห้องที่ 7 - 8 โลงเสียงจากสูงมาสู่ถูกคค สร้างความแปลกหู มีแง่มุมให้กับผู้ฟัง ระนาดทุ้มและฆ้องวงใหญ่บรรเลงทำนองหลัก ฆ้องวงเล็กตีเก็บโล่เสียงไปมา 2 ห้องแรกเคลื่อนจากทางเสียงสูงมาทางเสียงต่ำ ห้องที่ 3 - 4 ขึ้นสำนวนขึ้นไปทางเสียงสูง ห้องที่ 5 โลงเสียงไปทางเสียงสูง และห้องที่ 6-8 โลงเสียงจากสูงลงมา ทางต่ำทั้ง 3 ห้อง กลองมลายูบรรเลงควบคุมหน้าทับเหมือนจังหวะที่ 3

เพลงดอนสมอ

ท่อน 2 จังหวะที่ 7

ปี่ชวา		ท ฟ ช ล	ท ช ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	----	----	----	----
ระนาดเอก	ชวา	ท ฟ ช ล	ท ช ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	----	----	----	----
จังหวะที่ 7	ช้าย	ท ฟ ช ล	ท ช ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	----	----	----	----
ระนาดทุ้ม	ชวา	----	----	----	----	ด ท	ท ช	ช ฟ	ฟ ร
จังหวะที่ 7	ช้าย	----	----	----	----	ช ฟ	ฟ ร	ร ด	ด ท
ฆ้องวงใหญ่	ชวา	----	----	----	----	ด ท	ท ช	ช ฟ	ฟ ร
จังหวะที่ 7	ช้าย	----	----	----	----	ช ฟ	ฟ ร	ร ด	ด ท
ฆ้องวงเล็ก	ชวา	----	----	----	----	ด ท	ท ช	ช ฟ	ฟ ร
จังหวะที่ 7	ช้าย	----	----	----	----	ช ฟ	ฟ ร	ร ด	ด ท
กลองมลายู	แรก	-โฉะ- ฉะ	-ติง- ทัง	-โฉะ- ฉะ	-ทัง- ติง	-ติง - -	-ทัง- ติง	-ทัง- ติง	-ติง- ทัง
จังหวะที่ 7	กลับ	-โฉะ- ฉะ	-ติง- ทัง	-โฉะ- ฉะ	-ทัง- ติง	-ติง - -	-ทัง- ติง	-ทัง- ติง	-ติง- ทัง

จังหวะที่ 7 ลักษณะทำนองเป็นการตีที่เรียกว่า “ตูกขัด” ทุกเครื่องมโหรีบรรเลงทางเดียวกันทั้งหมด โดยมีปี่ชวาและระนาดเอกบรรเลงนำ ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก บรรเลงตาม ลักษณะทำนองของฝ่ายนำคือระนาดมีการผูกกลอนไปทางเสียงสูง ลักษณะทำนองของฝ่ายตามจะผูกทำนองลงมาสู่ตูกตทางเสียงต่ำ บัน ไคเสียงยังคงใช้บัน ไคเสียงกลาง อยู่ กลองมลายูควบคุมจังหวะหน้าทับเช่นเดิม

เพลงดอนสมอ

ท่อน 2 จังหวะที่ 8

ปีชวา		รคทร	คทกค	ทกชท	ดขฟช	----	----	----	----
ระนาดเอก	ขวา	รคทร	คทกค	ทกชท	ดขฟช	----	----	----	----
จังหวะที่ 8	ซ้าย	รคทร	คทกค	ทกชท	ดขฟช	----	----	----	----
ระนาดทุ้ม	ขวา	----	----	----	----	รม	ช ม ช	ช ค	ท ท
จังหวะที่ 8	ซ้าย	----	----	----	----	- ท	ร	รม	ช ค
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	----	----	----	----	รม	ช ม ช	ช ค	ท ท
จังหวะที่ 8	ซ้าย	----	----	----	----	- ท	ร	รม	ช ค
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	----	----	----	----	รม	ช ม ช	ช ค	ท ท
จังหวะที่ 8	ซ้าย	----	----	----	----	- ท	ร	รม	ช ค
กองมอญ	แรก	- ดิง - ดิง	- หังดิงหัง	- ดิง - ดิง	- หังดิงหัง	- ดิง - -	- หัง - ดิง	- หัง - ดิง	- ดิง - หัง
จังหวะที่ 8	กลับ	- ดิง - ดิง	- หังดิงหัง	- ดิง - ดิง	- หังดิงหัง	- ดิง - -	- หัง - ดิง	- หัง - ดิง	- ดิง - หัง

จังหวะที่ 8 เป็นลักษณะ “ถูกขัด” เช่นเดียวกับ จังหวะที่ 7 จะสังเกตได้ว่าเป็นลักษณะทำนองถาม-ตอบ กล่าวคือ 4 ห้องแรกของจังหวะที่ 8 ระนาดเอกและปี่ชวาบรรเลงถูกขัดในลักษณะกลอนย้อนตะเข็บ เริ่มจากเสียงเรสูง ไล่ลงมาสู่เสียงถูกคกที่เสียงซอล ส่วน 4 ห้องหลังของจังหวะที่ 8 ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ และฆ้องวงเล็ก ใช้จำนวนตอบโดยการผูกจำนวนจากเสียงต่ำไปสู่เสียงสูง นับว่าเป็นการวางความสมดุลอย่างได้สัดส่วนที่สมบูรณ์ ทำให้ผลงานการประพันธ์สร้างความไพเราะ อีกทั้ง 4 ห้องแรกยังเป็นจำนวนที่เป็นส่วนเชื่อมในการข้ามบันไดเสียงจากเสียงกลางกลับไปทางเพ็ชงอล่าง (4 ห้องท้าย) ซลท X รม X โดยอาศัยทำนองที่เป็นถูกขัดถูกขัด นับเป็นความชาญฉลาดของผู้ประพันธ์ที่กระทำการซ่อนเงื่อนการเปลี่ยนบันไดเสียงได้เป็นอย่างดี

เพลงดอนสมอ

ท่อน 2 จังหวะที่ 9

ปีขวา		--- ช้	--- ม	--- ร	--- ท	--- ถ	--- ท	--- ร	--- ม
ระเนเดอ	ขวา	ม่ม่ม่	-ม่--	ร้ร้ร้	-ท--	ถ่ถ่ถ่	-ท---	ร้ร้ร้	-ม่--
จังหวะที่ 9	ซ้าย	ช้ช้ช้	-ม่--	ร้ร้ร้	-ท--	ถ่ถ่ถ่	-ท---	ร้ร้ร้	-ม่--
ระนาดทุ้ม	ขวา	--ม่ม่	--ม่ม่	--ร้ร้	--ท่ท่	--ถ่ถ่	--ท่ท่	--ร้ร้	--ม่ม่
จังหวะที่ 9	ซ้าย	ช้	ม	ร	ท	ถ	ท	ร	ม
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	--ม่ม่	--ม่ม่	--ร้ร้	--ท่ท่	--ถ่ถ่	--ท่ท่	--ร้ร้	--ม่ม่
จังหวะที่ 9	ซ้าย	ช้	ม	ร	ท	ถ	ท	ร	ม
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	--ม่ม่	--ม่ม่	--ร้ร้	--ท่ท่	--ถ่ถ่	--ท่ท่	--ร้ร้	--ม่ม่
จังหวะที่ 9	ซ้าย	ช้	ม	ร	ท	ถ	ท	ร	ม
ก้องนธายุ	แรก	-ติง-ติง	-หังติงหัง	-ติง-ติง	-หังติงหัง	-ติง - -	-หัง-ติง	-หัง-ติง	-ติง-หัง
จังหวะที่ 9	กลับ	-ติง-ติง	-หังติงหัง	-ติง-ติง	-หังติงหัง	-ติง - -	-หัง-ติง	-หัง-ติง	-ติง-หัง

จังหวะที่ 9 เป็นลักษณะการดำเนินทำนองเช่นเดียวกับจังหวะที่ 4 ของท่อน 2 แต่มีการใช้ทำนองแตกต่างกันและใช้บันไดเสียงทางเพียงอย่างเดียว (ดูคำอธิบายของจังหวะที่ 3 ท่อน 2)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงดอนตมอ

ท่อน 2 จังหวะที่ 10

ปีชวา		-- รั ท	ล ช ล ช	-- ท ล	ช ม ช ม	-- ล ช	ม ร ม ร	-- ช ม	ร ท ร ท
ระนาดเอก	ขวา	รั ท ล ช	ล ช --	ท ล ช ม	ช ม --	ล ช ม ร	ม ร --	ช ม ร ท	ร ท --
จังหวะที่ 10	ซ้าย	ร ท ล ช	ล ช --	ท ล ช ม	ช ม --	ล ช ม ร	ม ร --	ช ม ร ท	ร ท --
ระนาดทุ้ม	ขวา	รั ท	ล	-- ท ล	ช	-- ล ช	ม	-- ช ม	ร
จังหวะที่ 10	ซ้าย	--	ล ช - ช	--	ช ม - ม	--	ม ร - ร	--	ร ท - ท
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	รั ท	ล	-- ท ล	ช	-- ล ช	ม	-- ช ม	ร
จังหวะที่ 10	ซ้าย	--	ล ช - ช	--	ช ม - ม	--	ม ร - ร	--	ร ท - ท
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	รั ท	ล	-- ท ล	ช	-- ล ช	ม	-- ช ม	ร
จังหวะที่ 10	ซ้าย	--	ล ช - ช	--	ช ม - ม	--	ม ร - ร	--	ร ท - ท
กลองมลายู	แรก	- ดิง - ดิง	- ทั้งดิงทั้ง	- ดิง - ดิง	- ทั้งดิงทั้ง	- ดิง - -	- ทั้ง - ดิง	- ทั้ง - ดิง	- ดิง - ทั้ง
จังหวะที่ 10	กลับ	- ดิง - ดิง	- ทั้งดิงทั้ง	- ดิง - ดิง	- ทั้งดิงทั้ง	- ดิง - -	- ทั้ง - ดิง	- ทั้ง - ดิง	- ดิง - ทั้ง

จังหวะที่ 10 จังหวะนี้เป็นบันไดเสียงเพียงออล่าง ลักษณะสำนวนเพลงเป็นการเลื่อมทั้งประโยค โดยแบ่งทำนองออกเป็น 4 ชุด เรียงกันจากสูงไปหาล่าง โดยมีระนาดเอกเป็นผู้บรรเลงนำ ระนาดทุ้ม ฉิ่งวงใหญ่ ฉิ่งวงเล็ก ปีชวา เป็นผู้บรรเลงตาม กลองมลายูตีควบคุมจังหวะหน้าทับ หากแต่มีการเปลี่ยนลีลาการบรรเลงให้เข้ากับทำนองเพลง โดยในท้องที่ 1 - 4 จะมีทำนองเหมือนกัน 2 ชุด ส่วนห้องที่ 5 - 8 จะเป็นการตีขึ้นหน้าทับเช่นเดิม

เพลงอนสมอ

ท่อน 2 จังหวะที่ 11

ปีชวา		---ด	---ท	---ร	---ม	---ฟ	---ช	---ถ	---ท
ระนาดเอก	ชวา	ด ด ด	-ท--	ร ร ร	-ม--	ฟ ฟ ฟ	-ช--	ถ ถ ถ	-ท--
จังหวะที่ 11	ซ้าย	ด ด ด	-ท--	ร ร ร	-ม--	ฟ ฟ ฟ	-ช--	ด ด ด	-ท--
ระนาดทุ้ม	ชวา	--ด	--ท	--ร	--ม	--ช	--ม	--ร	--ท
จังหวะที่ 11	ซ้าย	ม	ฟ	ด	ม	ช	ม	ด	ฟ
ฉิ่งวงใหญ่	ชวา	--ด	--ท	--ร	--ม	--ช	--ม	--ร	--ท
จังหวะที่ 11	ซ้าย	ม	ฟ	ด	ม	ช	ม	ด	ฟ
ฉิ่งวงเล็ก	ชวา	--ด	--ท	--ร	--ม	--ช	--ม	--ร	--ท
จังหวะที่ 11	ซ้าย	ม	ฟ	ด	ม	ช	ม	ด	ฟ
กลองมโหรี	แรก	-ดิง-ดิง	-ทั้งดิงทั้ง	-ดิง-ดิง	-ทั้งดิงทั้ง	-ดิง--	-ทั้ง-ดิง	-ทั้ง-ดิง	-ดิง-ทั้ง
จังหวะที่ 11	กลับ	-ดิง-ดิง	-ทั้งดิงทั้ง	-ดิง-ดิง	-ทั้งดิงทั้ง	-ดิง--	-ทั้ง-ดิง	-ทั้ง-ดิง	-ดิง-ทั้ง

จังหวะที่ 11 เป็นลักษณะการดำเนินทำนองเช่นเดียวกับจังหวะที่ 4 ท่อน 2 หากแต่เสียงที่ใช้มีการเคลื่อนย้ายเสียงจากเสียงต่ำไปสู่เสียงสูงทั้ง 8 ห้อง (ดูคำอธิบายจังหวะที่ 4 ท่อน 2)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงถอนสมอ

ท่อน 2 จังหวะที่ 12

ปี่ชวา		- รั - ท	- ถ - --	- ช - --	- ถ - ท	- รั - ม	- รั - --	ท - รั ม	รั ท ถ ช
ระนาดเอก	ชวา	ฟ ร ม ฟ	ช ม ฟ ช	ถ ฟ ช ถ	ท ช ถ ท	รั ม รั ท	รั ม รั ถ	ท ถ ช ม	- ช - --
จังหวะที่ 12	ซ้าย	ฟ รั ม ฟ	ช ม ฟ ช	ถ ฟ ช ถ	ท ช ถ ท	ร ม ร ท	ร ม ร ถ	ท ถ ช ม	- ช - --
ระนาดทุ้ม	ชวา	- รั - ท	- ถ -	ช ช -	ถ ถ ท	- รั - ม	- รั -	ท ท -	ถ ถ - ช
จังหวะที่ 12	ซ้าย	- ร - ท	- ถ - ช	ช	- ท	- ร - ม	- ร - ท	ถ	ช
ฉิ่งวงใหญ่	ชวา	- รั - ท	- ถ -	ช ช -	ถ ถ ท	- รั - ม	- รั -	ท ท -	ถ ถ - ช
จังหวะที่ 12	ซ้าย	- ร - ท	- ถ - ช	ช	- ท	- ร - ม	- ร - ท	ถ	ช
ฉิ่งวงเล็ก	ชวา	ฟ ม ฟ	ช ถ	ถ ถ	ท รั	รั ม	รั ท	ถ	ช ถ
จังหวะที่ 12	ซ้าย	ร ม	ฟ ช	ฟ ช	ถ ท	ถ ถ ถ	ท ถ	ช ม ฟ	ฟ ช
กลองมลายู	แรก	- ดิง - ดิง	- ทังดิงทัง	- ดิง - ดิง	- ทังดิงทัง	- ดิง - -	- ทัง - ดิง	- ทัง - ดิง	- ดิง - ทัง
จังหวะที่ 12	กลับ	- ดิง - ดิง	- ทังดิงทัง	- ดิง - ดิง	- ทังดิงทัง	- ดิง - -	- ทัง - ดิง	- ทัง - ดิง	- ดิง - ทัง

จังหวะที่ 12 เป็นจังหวะสุดท้ายของท่อน มีจำนวนแสดงการจบของเพลง ปี่ชวามีการเป่าลิ้งจังหวะ (ห้องที่ 2, ห้องที่ 3, ห้องที่ 6, ห้องที่ 7) แต่ขีดยกไปกับทำนองหลัก ระนาดเอกมีการตีเก็บไปทางเสียงสูงในห้องที่ 1 - 4 และตีรวบทำนองไปตกในลักษณะลิ้งจังหวะในห้องที่ 8 ระนาดทุ้มและฉิ่งวงใหญ่บรรเลงทำนองหลัก ฉิ่งวงเล็กมีทางซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะ มีการตีสะบัดที่หัววรรค ในห้องที่ 1 ห้องที่ 5 และห้องที่ 7 สลับกับการตีสัมผัส กลองมลายูบรรเลงหน้าทับเช่นเดียวกับจังหวะที่ 11

ลูกเท่ากลับคั่น

ปีชวา		----	---ช	-ชชช	-ช-ช	-ท ร ม	-ช-ถ	ท ถ ช ม	ช ถ -ช
ระนาดเอก	ชวา	----	---ช	-ชชช	-ช-ช	ถ ท ร ม	ร ม ช ถ	ท ถ ช ม	ช ถ -ช
จังหวะที่ 1	ช้าย	----	---ช	-ชชช	-ช-ช	ถ ท ร ม	ร ม ช ถ	ท ถ ช ม	ช ถ -ช
ระนาดทุ้ม	ชวา	---ค	-ช--	ร ม	ฟ ช --	ช ถ	ช ถ	ท ถ	ช ถ -ช
จังหวะที่ 1	ช้าย	-ค--	-ช--	-ค	----	ร ม	ร ม	ช ม	-ร
ฉิ่งวงใหญ่	ชวา	----	---ช	-ชชช	-ช-ช	ร ม	ช ถ	ท ถ	ช ถ -ช
จังหวะที่ 1	ช้าย	----	---ช	-ชชช	-ช-ช	-ท	ร ม	ช ม	-ร
ฉิ่งวงเล็ก	ชวา	----	---ช	-ชชช	-ช-ช	ร ม	ช ถ	ท ถ	ช ถ -ช
จังหวะที่ 1	ช้าย	----	---ร	-ร ร ร	-ร-ร	-ท	ร ม	ช ม	-ร
ก้องมธายุ	แรก	-ติง-ติง	-ทั้งติงทั้ง	-ติง-ติง	-ทั้งติงทั้ง	-ติง - -	-ทั้ง-ติง	-ทั้ง-ติง	-ติง-ทั้ง
จังหวะที่ 1	กลับ	-ติง-ติง	-ทั้งติงทั้ง	-ติง-ติง	-ทั้งติงทั้ง	-ติง - -	-ทั้ง-ติง	-ทั้ง-ติง	-ติง-ทั้ง

จังหวะที่ 1 จังหวะนี้เป็นทำนองแทนลูกเท่ากลับคั่น มีลักษณะทำนองเหมือนกับจังหวะที่ 3 ท่อน 2 หากแต่ทุกเครื่องมือค้ำเนินทำนองตามทำนองหลัก (ดูคำอธิบายจังหวะที่ 3 ท่อน 2)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงถอนสมอ เทียบกลับท่อน 2 2 บรรทัดสุดท้ายเปลี่ยนเป็น

ปีชวา		---ด	---ท	---ร	---ม	---ช	---ม	---ร	---ท
ระนาดเอก	ชวา	ด ด ด	- ท - -	ร ร ร	- ม - -	ช ช ช	- ม - -	ด ช ฟ ม	ร ท - -
จังหวะที่ 11	ช้าย	ด ด ด	- ท - -	ร ร ร	- ม - -	ช ช ช	- ม - -	ด ช ฟ ม	ร ท - -
ระนาดทุ้ม	ชวา	- - ด	- - ท	- - ร	- - ม	- - ช	- - ม	- - ร	- - ท
จังหวะที่ 11	ช้าย	ม	ฟ	ด	ม	ช	ม	ด	ฟ
ฆ้องวงใหญ่	ชวา	- - ด	- - ท	- - ร	- - ม	- - ช	- - ม	- - ร	- - ท
จังหวะที่ 11	ช้าย	ม	ฟ	ด	ม	ช	ม	ด	ฟ
ฆ้องวงเล็ก	ชวา	- - ด	- - ท	- - ร	- - ม	- - ช	- - ม	- - ร	- - ท
จังหวะที่ 11	ช้าย	ม	ฟ	ด	ม	ช	ม	ด	ฟ
กองมออาญ	แรก	- ดิง - ดิง	- หังดิงหัง	- ดิง - ดิง	- หังดิงหัง	- ดิง - -	- หัง - ดิง	- หัง - ดิง	- ดิง - หัง
จังหวะที่ 11	กลับ	- ดิง - ดิง	- หังดิงหัง	- ดิง - ดิง	- หังดิงหัง	- ดิง - -	- หัง - ดิง	- หัง - ดิง	- ดิง - หัง

จังหวะที่ 11 ลักษณะทำนองของจังหวะที่ 11 นี้ พบว่าบรรเลงเทียวแรกนั้น ทั้ง 8 ห้องจะไล่เสียงเคลื่อนไปทางเสียงสูงทั้ง 8 ห้อง คอเมื่อกลับคืนมาถึงจังหวะนี้ 4 ห้องทำขเปลี่ยนเสียงจากการเคลื่อนไปทางเสียงสูง ขึ้นกลับมาตกเสียงต่ำ เพื่อเชื่อมต่อไปสู่จังหวะสุดท้ายที่เป็นการจบเพลง เพื่อส่งต่อไปเพลงเร็ว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงดอนสมอ เทียวกลับท่อน 2 2 บรรทัดสุดท้ายเปลี่ยนเป็น

ปี่ขวา		- รั - ท	- ล - -	- ช - -	- ล - ท	- รั - ม	- รั - -	ท - รั ม	รั ท ล ช
ระนาดเอก	ขวา	ฟ ร ม ฟ	ช ม ฟ ช	ล ฟ ช ล	ท ช ล ท	รั ม รั ท	ม รั ท ล	ท ล ช ฟ	ม ร - ช
จังหวะที่ 12	ซ้าย	ฟ รั ม ฟ	ช ม ฟ ช	ล ฟ ช ล	ท ช ล ท	ร ม ร ท	ม ร ท ล	ท ล ช ฟ	ม รั - ช
ระนาดทุ้ม	ขวา	- รั - ท	- ล -	ช ช -	ล ล ท	- รั - ม	- รั -	ท ท -	ล ล - ช
จังหวะที่ 12	ซ้าย	- ร - ท	- ล - ช	ล	- ท	- ร - ม	- ร - ท	ล	ช
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	- รั - ท	- ล -	ช ช -	ล ล ท	- รั - ม	- รั -	ท ท -	ล ล - ช
จังหวะที่ 12	ซ้าย	- ร - ท	- ล - ช	ล	- ท	- ร - ม	- ร - ท	ล	ช
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	ฟ ม ฟ	ช ล	ล ล	ท รั	รั ม	รั ท	ล	ช ล
จังหวะที่ 12	ซ้าย	ร ม	ฟ ช	ฟ ช	ล ท	ล ท ล	ท ล	ช ม ฟ	ฟ ช
กลองมลายู	แรก	- ดิง - ดิง	- หังดิงหัง	- ดิง - ดิง	- หังดิงหัง	- ดิง - -	- หัง - ดิง	- หัง - ดิง	- ดิง - หัง
จังหวะที่ 12	กลับ	- ดิง - ดิง	- หังดิงหัง	- ดิง - ดิง	- หังดิงหัง	- ดิง - -	- หัง - ดิง	- หัง - ดิง	- ดิง - หัง

จังหวะที่ 12 เหมือนกับจังหวะที่ 12 เทียวแรก (ลูกคำอธิบายจากจังหวะที่ 12
ท่อน 2)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถอนออกเพลงเร็ว กาจับปากโลง 4 ท่อน

ท่อน 1

ปีชวา		----	----	---คั	----	----	----	---คั	---ร
ระนาดเอก	ขวา	- ช ฬ ช	- คั - ร	ช ช ฬ ช	- คั - ร	ช ช ฬ ช	คั คั ช คั	ท คั ช คั	ช ท คั ช
จังหวะที่ 1	ซ้าย	- ช ฬ ช	- ค - ร	ช ช ฬ ช	- ค - ร	ช ช ฬ ช	คคชค	ทคชค	ชทคช
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ช ช	- คั - คั	- ช ช	- คั - คั	- ช ช	- คั	ท คั คั	- ช
จังหวะที่ 1	ซ้าย	- ฬ	ร	- ฬ	ร	- ฬ	- ค	ช	- ช
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	- ช ช	- คั - คั	- ช ช	- คั - คั	- ช ช	- คั	ท คั คั	- ช
จังหวะที่ 1	ซ้าย	- ฬ	ร	- ฬ	ร	- ฬ	- ค	ช	- ช
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	- ช ช	- คั - คั	- ช ช	- คั - คั	- ช ช	- คั	ท คั คั	- ช
จังหวะที่ 1	ซ้าย	- ฬ	ร	- ฬ	ร	- ฬ	- ค	ช	- ช
กลองมลายู	แรก	----	----	----	... พรั้ง	----	----	----	----
จังหวะที่ 1	กลับ	โห๊ะโห๊ะ	โห๊ะโห๊ะ	โห๊ะโห๊ะ	โห๊ะคิงคัง	โห๊ะโห๊ะ	โห๊ะโห๊ะ	โห๊ะโห๊ะ	โห๊ะคิงคัง

จังหวะที่ 1 จังหวะนี้เป็นจังหวะหน้าทับแรกของเพลงเร็วท่อน 1 พบว่าทุกเครื่องมือดำเนินทำนองยึดทำนองหลัก ปีชวาเป่าลอยโหยหวนจากเสียง “ลา” มาสู่ “เร” เท่านั้น ระนาดเอกตีตีมือโดยบรรเลงตามทำนองฆ้องวงใหญ่ ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็กดำเนินทำนองเป็นทางทำนองหลักเหมือนกันทั้ง 3 เครื่องมือ กลองมลายูตีทำทำนองว่า “พรั้ง”⁷ ทำห้อยที่ 4

ลักษณะของกลอนเพลงแบ่งออกเป็น 4 ชุด ๆ ละ 2 ห้อย พบว่าชุดที่ 1 - 2 ทำนองเหมือนกัน ชุดที่ 3 หัวเหมือนกันแต่เปลี่ยนเสียงลูกตก ส่วนชุดสุดท้ายรวบทำนองสู่ลูกตก พบว่าเสียงที่ใช้เป็นหลักของจังหวะหน้าทับนี้คือเสียงซอล เสียงลา และเสียงเร ซึ่งอยู่ในบันไดเสียงขวา (ฟ ช ล X ค ร X)

⁷ พรั้ง คือ การตีกลองมลายูพร้อมกันทั้งตัวผู้และตัวเมียในลักษณะที่รวมือ

จากการศึกษาพบว่า การดำเนินทำนองของเพลงเร็วที่อยู่ในการบรรเลงปีพาทย์ นางหงส์ จะไม่มีการแสดงเอกลักษณ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะให้โดดเด่น หากแต่เป็นการบรรเลงที่ บิดเกาะไปกับทำนองหลักทุกเครื่องมือ โดยการเน้นที่ความเรียบร้อยและพร้อมเพรียงของวงเป็น สำคัญ

แนวการบรรเลงเพลงเร็ว มีการตั้งจังหวะในการบรรเลงใหม่ กล่าวคือ จะต้องตั้ง ให้มีความพอดี ไม่ช้าหรือเร็วมากเกินไปนัก

เพลงเร็วกาจับปากโลงที่นำบรรเลงต่อทำนองนี้ เป็นเพลงเร็วที่มีความกลมกลืนกับลูก ดกเสียงสุดท้ายของเพลงถอนสมอ (เสียงซอล) ได้เป็นอย่างดี ถือเป็นตัวอย่างของการผูกเพลง นางหงส์เรื่องต่างๆ ที่ใช้ระบบในการออกเพลงเร็วที่มีลูกตกเป็นเสียงเดียวกันกับเพลงสามชั้น ได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงเร็ว ท่อน 1

ปีชวา		--- รั	----	- ชั ฟ ชั	- ถั - ร	----	----	----	----
ระนาดเอก	ขวา	ช ชั ฟ ชั	ช ถั ถั ร	ช ชั ฟ ชั	ช ถั ถั ร	ช ชั ฟ ชั	ถ ถั ช ถั	ท ถั ช ถั	ช ท ถั ช
จังหวะที่ 2	ซ้าย	ช ช ฟ ช	ช ถ ถ ร	ช ช ฟ ช	ช ถ ถ ร	ช ช ฟ ช	ถ ถ ช ถ	ท ถ ช ถ	ช ท ถ ช
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ชั ชั	- ถั - ถั	- ชั ชั	- ถั - ถั	- ชั ชั	- ถั	ท ถั ถั	- ชั
จังหวะที่ 2	ซ้าย	- ฟ	ร	- ฟ	ร	- ฟ	- ถ	ชั	- ช
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	- ชั ชั	- ถั - ถั	- ชั ชั	- ถั - ถั	- ชั ชั	- ถั	ท ถั ถั	- ชั
จังหวะที่ 2	ซ้าย	- ฟ	ร	- ฟ	ร	- ฟ	- ถ	ชั	- ช
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	- ชั ชั	- ถั - ถั	- ชั ชั	- ถั - ถั	- ชั ชั	- ถั	ท ถั ถั	- ชั
จังหวะที่ 2	ซ้าย	- ฟ	ร	- ฟ	ร	- ฟ	- ถ	ชั	- ช
กลองมลายู	แรก	คริง- 1 ไร่ ไร่	คริง- 1 ไร่ ไร่	คิง - ฟังคิง	ฟังกิงคิงฟัง	คริง- 1 ไร่ ไร่	คริง- 1 ไร่ ไร่	คิง - ฟังคิง	ฟังกิงคิงฟัง
จังหวะที่ 2	กลับ	1 ไร่ ไร่ 1 ไร่ ไร่	1 ไร่ ไร่ 1 ไร่ ไร่	1 ไร่ ไร่ 1 ไร่ ไร่	1 ไร่ ไร่ คิง ฟัง	1 ไร่ ไร่ 1 ไร่ ไร่	1 ไร่ ไร่ 1 ไร่ ไร่	1 ไร่ ไร่ 1 ไร่ ไร่	1 ไร่ ไร่ คิง ฟัง

จังหวะที่ 2 เป็นการซ้ำทำนองของจังหวะที่ 1 (ดูคำอธิบายจังหวะที่ 1)

การบรรเลงกลองมลายูนั้นต่างจากจังหวะที่ 1 กล่าวคือ เทียวแรก มีการตีชี่หน้าทับนางหน้า ผู้บรรเลงสามารถพิจารณาในการเลือกตีเท่าไรก็ได้ ดูตามความเหมาะสมของเพลง เป็นการแสดงความสามารถของผู้บรรเลง อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นความรู้สึกของผู้ฟังให้รู้สึกครึกครื้น เนื่องจากช่วงนี้เป็นช่วงของเพลงเร็ว ลักษณะนี้เป็นลักษณะเฉพาะของการตีกลองมลายู ช่วงเพลงเร็วในการบรรเลงปีพาทษนางหงส์ จึงจะต้องตีจังหวะขึ้นเคียวควบคุมวงไปตลอดตั้งแต่เพลงเร็วกัจจบปากโลง เพลงถึงดวงพระธาตุ และเพลงเร็ว (ไม่ทราบชื่อ) ส่วนที่ชวกลับพบว่ามีการเปลี่ยนรูปแบบจากการตีในลักษณะชี่หน้าทับนางหน้า มาเป็นการตีในลักษณะการชวชวหน้าทับ

เพลงเร็ว ท่อน 1

ปีชวา		----	--- ล้	----	--- ร	----	----	----	----
ระนาดเอก	ขวา	ซ ซ ฟ ซ	ล ล ช ล	ท ล ช ล	ล ท ท ค	ร ม ร ค	ร ค ท ล	ท ล ช ล	ซ ท ล ช
จังหวะที่ 3	ซ้าย	ซ ซ ฟ ซ	ล ล ช ล	ท ล ช ล	ล ท ท ค	ร ม ร ค	ร ค ท ล	ท ล ช ล	ซ ท ล ช
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ซ ซ	- ล	ท ล ล	- ท - ค	ร ม ร ค	- ท - ล	ท ล ล	- ซ
จังหวะที่ 3	ซ้าย	- ฟ	- ล	ซ	- ท - ค	ร ม ร ค	- ท - ล	ซ	- ซ
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	- ซ ซ	- ล	ท ล ล	- ท - ค	ร ม ร ค	- ท - ล	ท ล ล	- ซ
จังหวะที่ 3	ซ้าย	- ฟ	- ล	ซ	- ท - ค	ร ม ร ค	- ท - ล	ซ	- ซ
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	- ซ ซ	- ล	ท ล ล	- ท - ค	ร ม ร ค	- ท - ล	ท ล ล	- ซ
จังหวะที่ 3	ซ้าย	- ฟ	- ล	ซ	- ท - ค	ร ม ร ค	- ท - ล	ซ	- ซ
กลองมโหรี	แวก	คริง- 1โตะ ๒	คริง- 1โตะ ๒	คิง- ทั้งคิง	ทั้งคิงคิงทั้ง	คริง- 1โตะ ๒	คริง- 1โตะ ๒	คิง- ทั้งคิง	ทั้งคิงคิงทั้ง
จังหวะที่ 3	กลับ	1โตะ ๒ 1โตะ ๒	1โตะ ๒ 1โตะ ๒	1โตะ ๒ 1โตะ ๒	1โตะ ๒ คิงทั้ง	1โตะ ๒ 1โตะ ๒	1โตะ ๒ 1โตะ ๒	1โตะ ๒ 1โตะ ๒	1โตะ ๒ คิงทั้ง

จังหวะที่ 3 พบว่าเป็นฉานวนเพลงที่มีความสัมพันธ์ต่อมาจากจังหวะที่ 1-2 กล่าวคือ ห้องที่ 1 - 2 นำเอาทำนองจังหวะที่ 1 แล้วเคลื่อนตัวไปทางเสียงสูง (ห้องที่ 3 - 6) และลงจบทำนองในห้องที่ 7 - 8 เป็นทำนองเดียวกับห้องที่ 7 - 8 ของจังหวะที่ 1 และ 2

การดำเนินกลอนของทุกเครื่องมือ ยังคงใช้หลักเดิมเช่นเดียวกับจังหวะที่ 1-2 กล่าวคือ ระนาดตีดับมือตามทำนองหลัก ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็กบรรเลงทำนองหลัก กลองมลายุติขยี่หน้าทับนางหน้า ปีชวาเป่าโห่หวานในเสียงลา และเสียงเร 2 เสียงเท่านั้น

เพลงเร็ว ท่อน 1

ปีชวา		----	----	----	---ด	----	----	----	---ร
ระนาดเอก	ขวา	ซ ซ ฟ ซ	ด ด ซ ด	ท ด ซ ด	ด ท ท ด	ร ม ร ด	ร ด ท ด	ท ซ ด ท	ด ร ม ร
จังหวะที่ 4	ซ้าย	ซ ซ ฟ ซ	ด ด ซ ด	ท ด ซ ด	ด ท ท ด	ร ม ร ด	ร ด ท ด	ท ซ ด ท	ด ร ม ร
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ซ ซ	- ด	ท ด ด	- ท - ด	ร ม ร ด	- ท - ด	ด ท	ด - ร
จังหวะที่ 4	ซ้าย	- ฟ	- ด	ซ	- ท - ด	ร ม ร ด	- ท - ด	- ซ	ร
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	- ซ ซ	- ด	ท ด ด	- ท - ด	ร ม ร ด	- ท - ด	ด ท	ด - ร
จังหวะที่ 4	ซ้าย	- ฟ	- ด	ซ	- ท - ด	ร ม ร ด	- ท - ด	- ซ	ร
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	- ซ ซ	- ด	ท ด ด	- ท - ด	ร ม ร ด	- ท - ด	ด ท	ด - ร
จังหวะที่ 4	ซ้าย	- ฟ	- ด	ซ	- ท - ด	ร ม ร ด	- ท - ด	- ซ	ร
กลองมโหรี	แตร	ดิง-หึ่งดิง	ดิง-หึ่งดิง	ดิง - หึ่งดิง	หึ่งดิงดิง	ดริง - 15 ดิง	ดริง - 15 ดิง	ดิง - หึ่งดิง	หึ่งดิงดิง
จังหวะที่ 4	กลับ	โ๊ะโ๊ะดิง	โ๊ะโ๊ะดิง	โ๊ะโ๊ะดิง	โ๊ะโ๊ะดิง	โ๊ะโ๊ะ หึ่งดิง	โ๊ะโ๊ะ หึ่งดิง	โ๊ะโ๊ะ หึ่งดิง	โ๊ะโ๊ะ หึ่งดิง

จังหวะที่ 4 ลักษณะทำนองห้องที่ 1 - 6 เป็นทำนองเดิมของจังหวะที่ 3 ส่วนห้องที่ 7 - 8 เป็นการแยกทำนองไปสู่ถูกต้องทางด้านเสียงสูง คือเสียงเร ลักษณะการดำเนินทำนองของทุกเครื่องมือเป็นลักษณะเช่นเดียวกับจังหวะที่ 1 - 3 เทียบกลับกลองมโหรีมีการตีเปลี่ยนมือสลับกันระหว่าง “โ๊ะโ๊ะดิง” 4 ห้อง กับ “โ๊ะโ๊ะหึ่งดิง” อีก 4 ห้อง

จากการศึกษาพบว่าจังหวะที่ 1 - 4 มีลักษณะการดำเนินทำนองไปในแนวทางเดียวกัน

เพลงเร็ว ท่อน 1

ปี่ชวา		----	---ร	----	---ร	-- คัท	รคัท	-ร-ท	-ค-ช
ระนาดเอก	ชวา	คัทคัท	ฟคัท	ครมฟ	ชฟมร	คทรม	รชคัท	ร่มรท	รคัท
จังหวะที่ 5	ช้าย	คทคช	ฟคชฟ	ครมฟ	ชฟมร	คทรม	รชคท	รรมท	รทคช
ระนาดทุ้ม	ชวา	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร	-มรท	-ค-ช
จังหวะที่ 5	ช้าย	ช	ร	ช	ร	ช	-ร	-มรท	-ค-ช
ฆ้องวงใหญ่	ชวา	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร	-มรท	-ค-ช
จังหวะที่ 5	ช้าย	ช	ร	ช	ร	ช	-ร	-มรท	-ค-ช
ฆ้องวงเล็ก	ชวา	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร	-มรท	-ค-ช
จังหวะที่ 5	ช้าย	ช	ร	ช	ร	ช	-ร	-มรท	-ค-ช
กลองมลายู	แรก	----	---ฟ	----	----	----	----	----	----
จังหวะที่ 5	กลับ	1โธโธคิงโธ	1โธโธคิงโธ	1โธโธคิงโธ	1โธโธคิงโธ	1โธโธคิงโธ	1โธโธคิงโธ	1โธโธคิงโธ	1โธโธคิงโธ

จังหวะที่ 5 เป็นลักษณะทำนองที่เรียกว่า “ลูกโชน” โดยเสียงที่ใช้โชนคือเสียงเร ปี่ชวาจะเป่าโชนหวอนอยู่ที่เสียงเร และแยกคองท่ายังหวะไปตกเสียงซอล เพื่อโชนเสียงซอลต่อไปในจังหวะที่ 6 ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ดีทำนองหลัก กลองมลายู ดี “พริ้ง” เช่นเดียวกับจังหวะที่ 1 ส่วนในท่อนที่ชวลกลับกลองมลายูขึ้นแบบเปลี่ยนมือ การตีพริ้งในท่อนแรกนั้น เป็นการแสดงให้เห็นเป็นที่หมายของนักดนตรีว่ากำลังจะจบท่อนแล้ว ระนาดเอกบรรเลงเก็บไล่ขึ้น - ลง ตามทำนองหลัก กล่าวคือห้องที่ 1 - 4 ไล่เสียงลงมาทางค้ำ ห้องที่ 5 - 8 ทำเป็นทำนองเก็บขึ้นมาเสียงสูง

เพลงเร็ว ท่อน 1

ปีชวา		----	--- ชุ	-- ร ม	ร ทั ถ ชุ	ร ทั ถ ท	ร ชุ ถ ท	-- ร ม	ร ทั ถ ชุ
ระนาดเอก	ขวา	ค ชุ ถ ชุ	ค ทั ถ ชุ	ฟ ชุ ถ ชุ	ค ทั ถ ชุ	ร ทั ชุ ถ	ท ุ วั ถ ท	ฟ ชุ ถ ท	ค ทั ถ ชุ
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ค ชุ ถ ชุ	ค ท ถ ชุ	ฟ ชุ ถ ชุ	ค ท ถ ชุ	ร ทั ชุ ถ	ท ร ุ ถ ท	ฟ ชุ ถ ท	ค ท ถ ชุ
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	- ชุ
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ค	ช	ค	ช	ค	ช	ค	- ช
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	- ชุ
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ค	ช	ค	ช	ค	ช	ค	- ช
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	- ชุ - ชุ	- ชุ
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ค	ช	ค	ช	ค	ช	ค	- ช
กลองมโหรี	แวก	- 1 ฉะ 2 ฉะ	- 1 ฉะ 2 ฉะ	- 1 ฉะ 2 ฉะ	- 1 ฉะ 2 ฉะ	1 ฉะ 2 ฉะ 1 ฉะ 2 ฉะ	1 ฉะ 2 ฉะ 1 ฉะ 2 ฉะ	1 ฉะ 2 ฉะ 1 ฉะ 2 ฉะ	1 ฉะ 2 ฉะ 1 ฉะ 2 ฉะ
จังหวะที่ 6	กดับ	1 ฉะ 2 ฉะ 1 ฉะ 2 ฉะ	1 ฉะ 2 ฉะ 1 ฉะ 2 ฉะ	1 ฉะ 2 ฉะ 1 ฉะ 2 ฉะ	1 ฉะ 2 ฉะ 1 ฉะ 2 ฉะ	1 ฉะ 2 ฉะ 1 ฉะ 2 ฉะ	1 ฉะ 2 ฉะ 1 ฉะ 2 ฉะ	1 ฉะ 2 ฉะ 1 ฉะ 2 ฉะ	1 ฉะ 2 ฉะ 1 ฉะ 2 ฉะ

จังหวะที่ 6 เป็นลักษณะทำนองที่เรียกว่า “โชน” เช่นเดียวกับจังหวะที่ 5 โคนโชนที่เสียงซอล ซึ่งมีทำนองเชื่อมต่อมาจากจังหวะที่ 5 ลักษณะของทำนองแบ่งเป็น 4 ชุด ๆ ละ 2 ห้อง แต่ละชุดจะบรรเลงเหมือนกัน ลักษณะการดำเนินทำนองของทุกเครื่อง เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับจังหวะที่ 5 กลองมโหรีตีเก็บและขี้อ้อยโชนให้ลง “ดิ่งทั้ง” คอนท่ายสุดท้ายของจังหวะ มักพบลักษณะเช่นนี้ในตอนจบของเพลงเร็วส่วนมาก

เพลงเร็ว ท่อน 2

ปีชวา		---ร	---ช	-ฟช้ถ้	ค้ร้ค้ช้	---ร	---ร	-ค ร ม	-ร --
ระนาดเอก	ขวา	ร ม ร ร	ช้ถ้ช้ช้	ถ้ฟช้ถ้	ฟช้ช้ช้	ช้ถ้ช้ช้	ร ม ร ร	ม ค ร ม	ค ร ร ร
จังหวะที่ 1	ซ้าย	ร ม ร ร	ชดชช	ถ้ฟชด	ฟชชช	ชดชช	ร ม ร ร	ม ค ร ม	ค ร ร ร
ระนาดทุ้ม	ขวา	ร ร	ช้ช้	ถ้ ช้ ถ้	ช้ช้	ช้ช้	ร ร	ม ร ม	ร ร
จังหวะที่ 1	ซ้าย	- ถ	- ช	ฟ	- ช	- ช	- ถ	ค	- ถ
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	ร ร	ช้ช้	ถ้ ช้ ถ้	ช้ช้	ช้ช้	ร ร	ม ร ม	ร ร
จังหวะที่ 1	ซ้าย	- ถ	- ช	ฟ	- ช	- ช	- ถ	ค	- ถ
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	ร ร	ช้ช้	ถ้ ช้ ถ้	ช้ช้	ช้ช้	ร ร	ม ร ม	ร ร
จังหวะที่ 1	ซ้าย	- ถ	- ช	ฟ	- ช	- ช	- ถ	ค	- ถ
ก้องมธายุ	แรก	โ้โ้โ้โ้โ้	โ้โ้โ้โ้โ้	โ้โ้โ้โ้โ้	โ้โ้โ้คิงโ้	โ้โ้โ้โ้โ้	โ้โ้โ้โ้โ้	โ้โ้โ้โ้โ้	โ้โ้โ้คิงโ้
จังหวะที่ 1	กลับ	โ้โ้โ้โ้โ้	โ้โ้โ้โ้โ้	โ้โ้โ้โ้โ้	โ้โ้โ้คิงโ้	โ้โ้โ้โ้โ้	โ้โ้โ้โ้โ้	โ้โ้โ้โ้โ้	โ้โ้โ้คิงโ้

จังหวะที่ 1 พบว่ามีทำนองเพลงอยู่ 2 ชุด คือห้องที่ 1 - 4 และห้องที่ 5 - 8 ทั้ง 2 ชุด มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ชุดแรกจะเอาทำนองสุดท้ายของชุดที่ 2 มาขึ้นต้น ส่วนชุดที่ 2 จะนำเอาทำนองสุดท้ายของชุดที่ 1 มาขึ้นต้น นอกจากความสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ส่วนย่อยของทำนองยังมีความสัมพันธ์กับอีกชั้นหนึ่ง จากการศึกษาพบว่าห้องที่ 1, 2, 4, 5, 6 และ 8 จะใช้วิธีการดำเนินทำนองเหมือนกัน โดยทั้งหมดนี้จะมีทำนองห้องที่ 3 และห้องที่ 7 เป็นตัวเชื่อม

จะเห็นได้ว่าโบราณจารย์ทางด้านคีรียาขงค้ไทยมีความเป็นเลิศและมีความโดดเด่นเชิงการประพันธ์เพลงอย่างค้เยี่ยม พบได้จากการวางเสียง ถิ่นวนเพลง และการให้น้้าหนักของทำนองที่ได้ค้ค้ค้ค้ค้

ลักษณะการดำเนินทำนองของทุกๆ เครื่องมือยังคงใช้หลักเดิมของเพลงเร็วท่อนที่ 1

เพลงเร็ว ท่อน 2

ปี่ชวา		---ร	---ช	- ฬ ช ต	ค รั ค ช	---ร	---ร	- ต ร ม	- ร ---
ระนาดเอก	ชวา	ร ม ร ร	ช ต ช ช	ค ฬ ช ต	ฬ ช ช ช	ช ต ช ช	ร ม ร ร	ม ต ร ม	ค ร ร ร
จังหวะที่ 2	ช้าย	ร ม ร ร	ช ต ช ช	ค ฬ ช ต	ฬ ช ช ช	ช ต ช ช	ร ม ร ร	ม ต ร ม	ค ร ร ร
ระนาดทุ้ม	ชวา	ร ร	ช ช	ค ช ต	ช ช	ช ช	ร ร	ม ร ม	ร ร
จังหวะที่ 2	ช้าย	- ก	- ช	ฬ	- ช	- ช	- ก	ค	- ก
ฆ้องวงใหญ่	ชวา	ร ร	ช ช	ค ช ต	ช ช	ช ช	ร ร	ม ร ม	ร ร
จังหวะที่ 2	ช้าย	- ก	- ช	ฬ	- ช	- ช	- ก	ค	- ก
ฆ้องวงเล็ก	ชวา	ร ร	ช ช	ค ช ต	ช ช	ช ช	ร ร	ม ร ม	ร ร
จังหวะที่ 2	ช้าย	- ก	- ช	ฬ	- ช	- ช	- ก	ค	- ก
กongsong	แรก	โระตะโระตะ	โระตะโระตะ	โระตะโระตะ	โระตะคิ่ง	โระตะโระตะ	โระตะโระตะ	โระตะโระตะ	โระตะคิ่ง
จังหวะที่ 2	กลับ	โระตะโระตะ	โระตะโระตะ	โระตะโระตะ	โระตะคิ่ง	โระตะโระตะ	โระตะโระตะ	โระตะโระตะ	โระตะคิ่ง

จังหวะที่ 2 เป็นการซ้ำทำนองของจังหวะที่ 1 (ดูคำอธิบายจากท่อน 2 จังหวะที่ 1)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงเร็ว ท่อน 2

ปีชวา		ถ้ ฟ ช้ ถ้	- ช้- ช้	ท ค ร ม	- ร - ร	- ฟ ช้ ถ้	- ช้- ช้	ท ค ร ม	- ร - ร
ระนาดเอก	ขวา	ถ้ ฟ ช้ ถ้	ฟ ช้ ช้ ช้	ม ค ร ม	ค ร ร ร	ถ้ ฟ ช้ ถ้	ฟ ช้ ช้ ช้	ม ค ร ม	ค ร ร ร
จังหวะที่ 3	ซ้าย	ถ้ ฟ ช้ ถ้	ฟ ช้ ช้ ช้	ม ค ร ม	ค ร ร ร	ถ้ ฟ ช้ ถ้	ฟ ช้ ช้ ช้	ม ค ร ม	ค ร ร ร
ระนาดทุ้ม	ขวา	ถ้ ช้ ถ้	ช้ ช้	ม ร ม	ร ร	ถ้ ช้ ถ้	ช้ ช้	ม ร ม	ร ร
จังหวะที่ 3	ซ้าย	ฟ	- ช	ค	- ถ	ฟ	- ช	ค	- ถ
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	ถ้ ช้ ถ้	ช้ ช้	ม ร ม	ร ร	ถ้ ช้ ถ้	ช้ ช้	ม ร ม	ร ร
จังหวะที่ 3	ซ้าย	ฟ	- ช	ค	- ถ	ฟ	- ช	ค	- ถ
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	ถ้ ช้ ถ้	ช้ ช้	ม ร ม	ร ร	ถ้ ช้ ถ้	ช้ ช้	ม ร ม	ร ร
จังหวะที่ 3	ซ้าย	ฟ	- ช	ค	- ถ	ฟ	- ช	ค	- ถ
กลองมโหรี	แรก	โฉะโฉะโฉะ	โฉะโฉะโฉะ	โฉะโฉะโฉะ	โฉะโฉะโฉะ	โฉะโฉะโฉะ	โฉะโฉะโฉะ	โฉะโฉะโฉะ	โฉะโฉะโฉะ
จังหวะที่ 3	กลับ	โฉะโฉะโฉะ	โฉะโฉะโฉะ	โฉะโฉะโฉะ	โฉะโฉะโฉะ	โฉะโฉะโฉะ	โฉะโฉะโฉะ	โฉะโฉะโฉะ	โฉะโฉะโฉะ

จังหวะที่ 3 จากการวิเคราะห์พบว่าทำนองเพลงของจังหวะนี้เป็นการทอนเพลงจากจังหวะที่ 1 โดยเอาห้องที่ 3 - 4 และห้องที่ 4 - 8 ของจังหวะที่ 1 มาเรียงต่อกัน (ห้องที่ 1 - 4) และซ้ำทำนองอีกครั้งในครึ่งจังหวะหลัง (ห้องที่ 5 - 8)

ลักษณะการดำเนินทำนองของเครื่องมโหรีต่าง ๆ ยังคงยึดความสัมพันธ์ต่อเนื่องมาจากจังหวะที่ผ่านมา กล่าวคือ ระนาดตีสับมือไปตามทำนองหลัก ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ระนาดทุ้มตีทำนองหลัก กลองมโหรีตีซึ้นหน้าทับนางหน้าช่ ลักษณะทำนองซึ้น แบ่งเป็นชุด (ชุดละ 4 ห้อง) โดยตีทำนอง “โฉะโฉะ” ทั้งหมด แต่ส่งท้ายด้วย “ดิงทัง”

เพลงเร็ว ท่อน 2

ปีชวา		- ล้ ช้ ฟ	ช้ ฟ ม ร	ม ค ร ม	ร ม ฟ ช้	ฟ ล้ ช้ ฟ	ช้ ฟ ม ร	ท ช ด ท	ด ท ค ร
ระนาดเอก	ขวา	ช้ ล้ ช้ ฟ	ช้ ฟ ม ร	ม ค ร ม	ร ม ฟ ช้	ร ช้ ล้ ท	ล้ ท ค ร	ค ท ม ท	ค ร ม ร
จังหวะที่ 4	ซ้าย	ช ด ช ฟ	ช ฟ ม ร	ม ค ร ม	ร ม ฟ ช	ร ช ด ท	ด ท ค ร	ค ท ม ท	ค ร ม ร
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ล้	ช้ ฟ	ม ร ม	ฟ ช้	ล้	ช้ ฟ	ล้ ท	ค - ร
จังหวะที่ 4	ซ้าย	ช้ ฟ	ม ร	ค	ร ม	ฟ ช้ ฟ	ม ร	- ช้	ร
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	- ล้	ช้ ฟ	ม ร ม	ฟ ช้	ล้	ช้ ฟ	ล้ ท	ค - ร
จังหวะที่ 4	ซ้าย	ช้ ฟ	ม ร	ค	ร ม	ฟ ช้ ฟ	ม ร	- ช้	ร
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	- ล้	ช้ ฟ	ม ร ม	ฟ ช้	ล้	ช้ ฟ	ล้ ท	ค - ร
จังหวะที่ 4	ซ้าย	ช้ ฟ	ม ร	ค	ร ม	ฟ ช้ ฟ	ม ร	- ช้	ร
กลองมอญ	แรก	1ฉะ1ฉะ1ฉะ	1ฉะ1ฉะ1ฉะ	1ฉะ1ฉะ1ฉะ	1ฉะฉะคัง	1ฉะ1ฉะ1ฉะ	1ฉะ1ฉะ1ฉะ	1ฉะ1ฉะ1ฉะ	1ฉะฉะคัง
จังหวะที่ 4	กลับ	1ฉะ1ฉะ1ฉะ	1ฉะ1ฉะ1ฉะ	1ฉะ1ฉะ1ฉะ	1ฉะฉะคัง	1ฉะ1ฉะ1ฉะ	1ฉะ1ฉะ1ฉะ	1ฉะ1ฉะ1ฉะ	1ฉะฉะคัง

จังหวะที่ 4 ทำนองเพลงจังหวะนี้ ใช้บันไดเสียงทางขวา (ฟชดXครX) เป็นลักษณะการตีทำนองหลักเก็บ เป็นสำนวนท่า-รับ (ถามตอบ) เพื่อไปเชื่อมเสียงต่อไปทำนองโชน ในเสียงเร ของจังหวะที่ 5 การดำเนินกลอนของทุกเครื่องมือจะเห็นได้ว่าบรรเลงขีดเกาะไปกับทำนองหลัก แต่ละเครื่องมือไม่บรรเลงทางเฉพาะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน

จากการศึกษาพบว่า การดำเนินทำนองเป็นการเกาะกลุ่มเช่นนี้ จะทำให้การบรรเลงของวงมีความเรียบ และได้แนวทางเดียวกัน

เพลงเร็ว ท่อน 2

ปีชวา		---	---ร	----	---ร	--ช้ท	รมช้ร	-ร-ท	-ถ-ช้
ระนาดเอก	ขวา	ค้ทถ้ช้	รช้ถ้ท	ค้รค้ช้	ถ้ทค้ร	ม่พ้รม่	ท้รถ้ท	ช้ถ้มฟ	ช้ทถ้ช้
จังหวะที่ 5	ซ้าย	คทถช	รชถท	ครคช	ถทคร	มพ้ร	ทรถท	ชถมฟ	ชทถช
ระนาดทุ้ม	ขวา	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร	-ม่ร้ท	-ถ-ช้
จังหวะที่ 5	ซ้าย	ช้	ร	ช้	ร	ช้	-ร	-มรท	-ถ-ช
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร	-ม่ร้ท	-ถ-ช้
จังหวะที่ 5	ซ้าย	ช้	ร	ช้	ร	ช้	-ร	-มรท	-ถ-ช
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร	-ม่ร้ท	-ถ-ช้
จังหวะที่ 5	ซ้าย	ช้	ร	ช้	ร	ช้	-ร	-มรท	-ถ-ช
ก้องมลายู	แรก	โตะโตะโตะ	โตะโตะค้ง	โตะโตะโตะ	โตะโตะค้ง	โตะโตะโตะ	โตะโตะค้ง	โตะโตะโตะ	โตะโตะค้ง
จังหวะที่ 5	กลับ	โตะโตะโตะ	โตะโตะโตะ	โตะโตะโตะ	โตะโตะค้ง	โตะโตะโตะ	โตะโตะโตะ	โตะโตะโตะ	โตะโตะค้ง

จังหวะที่ 5 (ลูกคำอธิบายเพลงเร็ว ท่อน 1 จังหวะที่ 5)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงเร็ว ท่อน 2

ปีชวา		----	--- ชู	--- ค	ทตรด-ชู	----	--- ชู	--- รท	ถทรช
ระนาดเอก	ขวา	ค ช ค ช	ค ช ค ช	ค ช ค ช	ฟ ช ค ช	ค ช ค ช	ค ช ค ท	ฟ ช ค ท	ค ท ค ช
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ค ช ค ช	ค ช ค ช	ค ช ค ช	ฟ ช ค ช	ค ช ค ช	ค ช ค ท	ฟ ช ค ท	ค ท ค ช
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ชู - ชู	- ชู - ชู	- ชู - ชู	- ชู - ชู	- ชู - ชู	- ชู - ชู	- ชู - ชู	- ชู
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ค	ช	ค	ช	ค	ช	ค	- ช
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	- ชู - ชู	- ชู - ชู	- ชู - ชู	- ชู - ชู	- ชู - ชู	- ชู - ชู	- ชู - ชู	- ชู
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ค	ช	ค	ช	ค	ช	ค	- ช
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	- ชู - ชู	- ชู - ชู	- ชู - ชู	- ชู - ชู	- ชู - ชู	- ชู - ชู	- ชู - ชู	- ชู
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ค	ช	ค	ช	ค	ช	ค	- ช
ก้องมธายุ	แตรก	โตะ โตะ โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ
จังหวะที่ 6	กลับ	โตะ โตะ โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ

จังหวะที่ 6 (คู่คำอธิบายเพลงเร็ว ท่อน 1 จังหวะที่ 6)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงเร็ว ท่อน 3

ปีชวา		----	----	----	---ช้	----	----	----	---ช้
ระนาดเอก	ขวา	ซ ซ ซ ซ	ซ ถ ถ ซ	ซ ฟ ฟ ซ	ซ ถ ถ ซ	ค ค ค ซ	ซ ถ ถ ซ	ถ ซ ฟ ม	ร ม ฟ ซ
จังหวะที่ 1	ซ้าย	ซ ซ ซ ซ	ซ ถ ถ ซ	ซ ฟ ฟ ซ	ซ ถ ถ ซ	ค ค ค ซ	ซ ถ ถ ซ	ถ ซ ฟ ม	ร ม ฟ ซ
ระนาดทุ้ม	ขวา	ซ ซ	- ถ - ซ	- ฟ - ซ	- ถ - ซ	ค - ค ซ	- ถ - ซ	- ฟ - ซ	- ถ - ซ
จังหวะที่ 1	ซ้าย	- ซ	- ถ - ซ	- ฟ - ซ	- ถ - ซ	ค - ค ซ	- ถ - ซ	- ฟ - ซ	- ถ - ซ
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	ซ ซ	- ถ - ซ	- ฟ - ซ	- ถ - ซ	ค - ค ซ	- ถ - ซ	- ฟ - ซ	- ถ - ซ
จังหวะที่ 1	ซ้าย	- ซ	- ถ - ซ	- ฟ - ซ	- ถ - ซ	ค - ค ซ	- ถ - ซ	- ฟ - ซ	- ถ - ซ
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	ซ ซ	- ถ - ซ	- ฟ - ซ	- ถ - ซ	ค - ค ซ	- ถ - ซ	- ฟ - ซ	- ถ - ซ
จังหวะที่ 1	ซ้าย	- ซ	- ถ - ซ	- ฟ - ซ	- ถ - ซ	ค - ค ซ	- ถ - ซ	- ฟ - ซ	- ถ - ซ
กลองมลายู	แรก	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	คองโตะโตะโตะ	คองโตะโตะโตะ
จังหวะที่ 1	กลับ	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	คองโตะโตะโตะ	คองโตะโตะโตะ

จังหวะที่ 1 จังหวะนี้ใช้บันไดเสียงทางขวา (ฟซถ X ครX) ลักษณะทำนองมีลักษณะคล้ายลูกเต๋า ในเรื่องของลูกตกที่เป็นเสียงเดิม แต่เป็นการดำเนินทำนองแบบขึ้นทำนอง (ห้อง 1-4) และมีการเน้นเสียง (ห้องที่ 5) ส่วนห้อง 6 - 8 เป็นแบบขึ้นทำนองเช่นเดียวกับส่วนต้น

ลักษณะการดำเนินทำนองของเครื่องมือต่างๆ ยังคงเป็นไปตามลักษณะเช่นเดิม กลองมลายูพบที่มีการแปลงทำนองเฉพาะช่วงท้ายของจังหวะเท่านั้น (ห้องที่ 7-8)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงเร็ว ท่อน 3

ปีขวา		----	---คั	----	---ชั	----	----	----	---รึ
ระนาดเอก	ขวา	ฟ ม ร ค	ร ม ร ม	ฟ ช ฟ ม	ร ม ฟ ช	ร ช คั ท	คั ท คั ร	คั ท ม ท	คั ร ม ร
จังหวะที่ 2	ซ้าย	ฟ ม ร ค	ร ม ร ม	ฟ ช ฟ ม	ร ม ฟ ช	ร ช คั ท	คั ท คั ร	คั ท ม ท	คั ร ม ร
ระนาดทุ้ม	ขวา	ช ช	- คั - ช	- ฟ - ช	- คั - ช	คั - คั ช	- คั - ช	คั ท	คั - ร
จังหวะที่ 2	ซ้าย	- ช	- คั - ช	- ฟ - ช	- คั - ช	คั - คั ช	- คั - ช	- ช	ร
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	ช ช	- คั - ช	- ฟ - ช	- คั - ช	คั - คั ช	- คั - ช	คั ท	คั - ร
จังหวะที่ 2	ซ้าย	- ช	- คั - ช	- ฟ - ช	- คั - ช	คั - คั ช	- คั - ช	- ช	ร
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	ช ช	- คั - ช	- ฟ - ช	- คั - ช	คั - คั ช	- คั - ช	คั ท	คั - ร
จังหวะที่ 2	ซ้าย	- ช	- คั - ช	- ฟ - ช	- คั - ช	คั - คั ช	- คั - ช	- ช	ร
กลองมโหรี	แตร	1๕๕๕1๕๕๕	1๕๕๕1๕๕๕	1๕๕๕1๕๕๕	คิงคิงคิง	1๕๕๕1๕๕๕	1๕๕๕1๕๕๕	1๕๕๕1๕๕๕	คิงคิงคิง
จังหวะที่ 2	กลับ	1๕๕๕1๕๕๕	1๕๕๕1๕๕๕	1๕๕๕1๕๕๕	คิงคิงคิง	1๕๕๕1๕๕๕	1๕๕๕1๕๕๕	1๕๕๕1๕๕๕	คิงคิงคิง

จังหวะที่ 2 ดำเนินทำนองเช่นเดียวกับจังหวะที่ 1 ในห้องที่ 1 - 6 มีการแยกท่ายเคลื่อนเสียงไปทางสูงในห้องที่ 7 - 8 เพื่อเชื่อมต่อไปจังหวะที่ 3 โดยมีลูกตกที่เสียงเร การดำเนินทำนองของเครื่องมือต่างๆ เป็นลักษณะไปตามจังหวะเดิมที่ผ่านมา

กลองมลายุติชัยโดยมีการรวบท้ายในห้องที่ 4 และห้องที่ 8

บันไดเสียงที่ใช้ยังเป็นบันไดเสียงขวา (ฟล X คร X)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงเร็ว ท่อน 3

ปี่ขวา		- ร ร ร	- ค ค ค	-- ท ี ร	ห ี ร ค ี ท	- ช ค ี ท	ค ี ท ร ค ี	ท ค ี ช ม	ช ค ี - ช
ระนาดเอก	ขวา	ร ี ม ี ร ี	ค ี ร ค ี	ค ี ท ค ี	ม ี ร ค ี ท	ค ี ช ค ี ท	ค ี ท ร ค ี	ท ค ี ช ม	ช ค ี ค ี ช
จังหวะที่ 3	ซ้าย	ร ม ร ร	ค ร ค ค	ค ท ค ร	ม ร ค ท	ค ช ค ท	ค ท ร ค	ท ค ช ม	ช ค ค ช
ระนาดทุ้ม	ขวา	ร ี ร	ค ี ค ี	ร ี ร	- ค ี - ท	ค ี ท	ร ี	ท ค ี	ช ค ี - ช
จังหวะที่ 3	ซ้าย	- ร	- ค	- ร	- ค - ท	- ช	ค ี ท ค ี	ช ม	ร
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	ร ี ร	ค ี ค ี	ร ี ร	- ค ี - ท	ค ี ท	ร ี	ท ค ี	ช ค ี - ช
จังหวะที่ 3	ซ้าย	- ร	- ค	- ร	- ค - ท	- ช	ค ี ท ค ี	ช ม	ร
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	ร ี ร	ค ี ค ี	ร ี ร	- ค ี - ท	ค ี ท	ร ี	ท ค ี	ช ค ี - ช
จังหวะที่ 3	ซ้าย	- ร	- ค	- ร	- ค - ท	- ช	ค ี ท ค ี	ช ม	ร
ฆ้องวงใหญ่	แแรก	1 ี ะ ี ะ 1 ี ะ ี ะ	1 ี ะ ี ะ 1 ี ะ ี ะ	1 ี ะ ี ะ 1 ี ะ ี ะ	ค ี ท ค ี ค ี ท	1 ี ะ ี ะ 1 ี ะ ี ะ	1 ี ะ ี ะ 1 ี ะ ี ะ	1 ี ะ ี ะ 1 ี ะ ี ะ	ค ี ท ค ี ค ี ท
จังหวะที่ 3	ก ี บ	1 ี ะ ี ะ 1 ี ะ ี ะ	1 ี ะ ี ะ 1 ี ะ ี ะ	1 ี ะ ี ะ 1 ี ะ ี ะ	ค ี ท ค ี ค ี ท	1 ี ะ ี ะ 1 ี ะ ี ะ	1 ี ะ ี ะ 1 ี ะ ี ะ	1 ี ะ ี ะ 1 ี ะ ี ะ	ค ี ท ค ี ค ี ท

จังหวะที่ 3 จังหวะหน้าทับนี้ ใช้เสียงเพียงออล่าง (ขลทXรมX) ลักษณะการดำเนินทำนองของจังหวะนี้พบว่า มีการตกแต่งทำนองโดยใช้เสียงเร และเสียงโด โดยตีในลักษณะที่เรียกว่า “ดิงเนงเนง”⁶ พบได้ในทำนองห้องที่ 1 ถึงห้องที่ 3 ส่วน ห้องที่ 4 ถึงห้องที่ 8 เป็นสำนวนเก็บธรรมชาติ ลักษณะการดำเนินทำนองเพลงเร็วในการบรรเลงปีพาทย์นางหงส์ จังหวะหน้าทับนี้ พบว่า ทุกเครื่องมือบรรเลงได้อย่างกลมกลืนกัน โดยใช้วิธีบรรเลงชิดกับทำนองหลัก ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างไปจากการบรรเลงปีพาทย์เสภาอย่างสิ้นเชิง

⁶ ดิงเนงเนง เป็นภาษาพูดของนักดนตรีที่ใช้ท่องเพลง

เพลงเร็ว ท่อน 3

ปีชวา		- ร ร ร	- ค ค ค	-- ท ร	พื ร ค ท	- ช ค ท	ค ท ร ค	ท ค ช ม	ช ค - ช
ระนาดเอก	ขวา	ร ม ร ร	ค ร ค ค	ค ท ค ร	ม ร ค ท	ค ช ค ท	ค ท ร ค	ท ค ช ม	ช ค ค ช
จังหวะที่ 4	ซ้าย	ร ม ร ร	ค ร ค ค	ค ท ค ร	ม ร ค ท	ค ช ค ท	ค ท ร ค	ท ค ช ม	ช ค ค ช
ระนาดทุ้ม	ขวา	ร ร	ค ค	ร ร	- ค - ท	ค ท	ร	ท ค	ช ค - ช
จังหวะที่ 4	ซ้าย	- ร	- ค	- ร	- ค - ท	- ช	ค ท ค	ช ม	ร
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	ร ร	ค ค	ร ร	- ค - ท	ค ท	ร	ท ค	ช ค - ช
จังหวะที่ 4	ซ้าย	- ร	- ค	- ร	- ค - ท	- ช	ค ท ค	ช ม	ร
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	ร ร	ค ค	ร ร	- ค - ท	ค ท	ร	ท ค	ช ค - ช
จังหวะที่ 4	ซ้าย	- ร	- ค	- ร	- ค - ท	- ช	ค ท ค	ช ม	ร
กตองมอญ	แรก	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	คคังโตะโตะ	คคังโตะโตะ
จังหวะที่ 4	กลับ	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	โตะโตะโตะโตะ	คคังโตะโตะ	คคังโตะโตะ

จังหวะที่ 4 (คู่คำอธิบายจังหวะที่ 3 ของท่อนที่ 3)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงเร็ว ท่อน 3

ปี่ขวา		--- ถ้	--- ร	--- ม	- ฟ - ช	--- ช	--- ร	- ช ถ ท	- ถ - ร
ระนาดเอก	ขวา	ช ถ ถ ช	ช ช ช ร	ม ต ร ม	ร ม ฟ ช	ฟ ถ ช ท	ถ ถ ถ ร	ท ช ถ ท	ถ ร ม ร
จังหวะที่ 5	ซ้าย	ช ถ ถ ช	ช ช ช ร	ม ต ร ม	ร ม ฟ ช	ฟ ถ ช ท	ถ ถ ถ ร	ท ช ถ ท	ถ ร ม ร
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ถ --	ช ช - ร	ร ม	ฟ - ช	- ถ --	ช ช - ร	ถ ท	ถ - ร
จังหวะที่ 5	ซ้าย	- ถ - ช	ถ	- ถ	ช	- ถ - ช	ถ	- ช	ร
ห้องวงใหญ่	ขวา	- ถ --	ช ช - ร	ร ม	ฟ - ช	- ถ --	ช ช - ร	ถ ท	ถ - ร
จังหวะที่ 5	ซ้าย	- ถ - ช	ถ	- ถ	ช	- ถ - ช	ถ	- ช	ร
ห้องวงเล็ก	ขวา	- ถ --	ช ช - ร	ร ม	ฟ - ช	- ถ --	ช ช - ร	ถ ท	ถ - ร
จังหวะที่ 5	ซ้าย	- ถ - ช	ถ	- ถ	ช	- ถ - ช	ถ	- ช	ร
ก้องมธายุ	แรก	โธโธโธโธ	โธโธโธโธ	ดิ๊งโธโธ	ดิ๊งโธโธ	โธโธโธโธ	โธโธโธโธ	ดิ๊งโธโธ	ดิ๊งโธโธ
จังหวะที่ 5	กลับ	โธโธโธโธ	โธโธโธโธ	ดิ๊งโธโธ	ดิ๊งโธโธ	โธโธโธโธ	โธโธโธโธ	ดิ๊งโธโธ	ดิ๊งโธโธ

จังหวะที่ 5 พบว่า มีการใช้บันไดเสียงทางขวา (ฟชถXครX) ลักษณะทำนองเป็น ประโยคถาม-ตอบ โดยมีสำนวนถามอยู่ในห้อง 1-2 และ 5-6 และสำนวนตอบอยู่ในห้องที่ 3-4, 7-8 โดยทำนองที่เป็นสำนวนถามนั้น เป็นทำนองเดียวกันทั้ง 2 ชุด สำนวนตอบชุดที่ 2 นั้นพบว่า เป็นส่วนเชื่อมไปสู่ลูกโซนในจังหวะหน้าทับต่อไป

ลักษณะการดำเนินทำนองของเครื่องมือต่างๆ จากการวิเคราะห์พบว่ายังคงบรรเลง บิดติดกับทำนองหลัก เช่นเดียวกับท่อน 1 และท่อน 2 ที่ ผ่านมาทั้งหมด

เพลงเร็ว ท่อน 3

ปีชวา		----	---ร้	----	---ร้	--ช้ท	ร ม ช้ ร	-ร้-ท้	-ถ้-ช้
ระนาดเอก	ขวา	ค้ท้ถ้ช้	ร้ช้ถ้ท้	ค้ร้ค้ช้	ถ้ท้ค้ร้	ม่ฟ้ร้ม่	ท้ร้ถ้ท้	ช้ถ้ มฟ้	ช้ท้ถ้ช้
จังหวะที่ 6	ซ้าย	คทถช	รชถท	ครคช	ถทคร	มฟ้ร ม	ทรถท	ชถ มุฟ้	ชทถช
ระนาดทุ้ม	ขวา	-ร้-ร้	-ร้-ร้	-ร้-ร้	-ร้-ร้	-ร้-ร้	-ร้	-ม่ร้ท้	-ถ้-ช้
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ช้	ร	ช้	ร	ช้	-ร	-มรท	-ถ-ช
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	-ร้-ร้	-ร้-ร้	-ร้-ร้	-ร้-ร้	-ร้-ร้	-ร้	-ม่ร้ท้	-ถ้-ช้
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ช้	ร้	ช้	ร	ช้	-ร	-มรท	-ถ-ช
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	-ร้-ร้	-ร้-ร้	-ร้-ร้	-ร้-ร้	-ร้-ร้	-ร้	-ม่ร้ท้	-ถ้-ช้
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ช้	ร	ช้	ร	ช้	-ร	-มรท	-ถ-ช
กลองมโหรี	แขก	โถ้โถ้โถ้โถ้	โถ้โถ้โถ้โถ้	คิงโถ้โถ้โถ้	คิงโถ้โถ้โถ้	โถ้โถ้โถ้โถ้	โถ้โถ้โถ้โถ้	คิงโถ้โถ้โถ้	คิงโถ้โถ้โถ้
จังหวะที่ 6	กลีบ	โถ้โถ้โถ้โถ้	โถ้โถ้โถ้โถ้	คิงโถ้โถ้โถ้	คิงโถ้โถ้โถ้	โถ้โถ้โถ้โถ้	โถ้โถ้โถ้โถ้	คิงโถ้โถ้โถ้	คิงโถ้โถ้โถ้

จังหวะที่ 6 (คู่คำอธิบายเพลงเร็วท่อน 1 จังหวะที่ 5)

กลองมลายูมีการตีขยี้โดยมีการตีรวนในห้องที่ 3,4 และ 7,8

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงเร็ว ท่อน 3

ปีขวา		----	--- ชั	-- รั ม	ร ทั ถ ชั	- ทั ถ ทั	ร ทั ถ ชั	-- รั ม	ร ทั ถ ชั
ระนาดเอก	ขวา	ค ชั ถ ชั	ค ชั ถ ชั	ค ชั ถ ชั	ฟ ชั ถ ชั	ค ชั ถ ชั	ค ชั ถ ทั	ฟ ชั ถ ทั	ค ทั ถ ชั
จังหวะที่ 7	ซ้าย	ค ช ถ ช	ค ช ถ ช	ค ช ถ ช	ฟ ช ถ ช	ค ช ถ ช	ค ช ถ ท	ฟ ช ถ ท	ค ท ถ ช
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ชั - ชั	- ชั - ชั	- ชั - ชั	- ชั - ชั	- ชั - ชั	- ชั - ชั	- ชั - ชั	- ชั
จังหวะที่ 7	ซ้าย	ค	ช	ค	ช	ค	ช	ค	- ช
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	- ชั - ชั	- ชั - ชั	- ชั - ชั	- ชั - ชั	- ชั - ชั	- ชั - ชั	- ชั - ชั	- ชั
จังหวะที่ 7	ซ้าย	ค	ช	ค	ช	ค	ช	ค	- ช
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	- ชั - ชั	- ชั - ชั	- ชั - ชั	- ชั - ชั	- ชั - ชั	- ชั - ชั	- ชั - ชั	- ชั
จังหวะที่ 7	ซ้าย	ค	ช	ค	ช	ค	ช	ค	- ช
กลองมอญ	แครง	โตะ โตะ โตะ โตะ	คิง ทั โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ	คิง ทั โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ	คิง ทั โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ	คิง ทั โตะ โตะ
จังหวะที่ 7	กั๊บ	โตะ โตะ โตะ โตะ	คิง ทั โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ	คิง ทั โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ	คิง ทั โตะ โตะ	โตะ โตะ โตะ โตะ	คิง ทั โตะ โตะ

จังหวะที่ 7 (คู่คำอธิบายเพลงเร็วท่อน 1 จังหวะที่ 6)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงเร็ว ท่อน 3 เทียบกลับท่อน 3 เปลี่ยน 2 บรรทัดท้ายเป็น

ปีชวา		----	---ร	----	---ร	----	---ร	----	---ร
ระนาดเอก	ขวา	ค ทั ค ฆ	ฟ ฒ ฆ ฟ	ค ร ม ฟ	ฆ ฟ ม ร	ฆ ค ร ม	ฟ ฒ ค ฆ	ร ฆ ค ทั	ค รั ม รั
	ซ้าย	ค ท ก ฆ	ฟ ฒ ฆ ฟ	ค ร ม ฟ	ฆ ฟ ม ร	ฆ ค ร ม	ฟ ฒ ก ฆ	ร ฆ ก ท	ค ร ม ร
ระนาดทุ้ม	ขวา	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั
	ซ้าย	ฆ	ร	ฆ	ร	ฆ	ร	ฆ	- ร
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั
	ซ้าย	ฆ	ร	ฆ	ร	ฆ	ร	ฆ	- ร
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั
	ซ้าย	ฆ	ร	ฆ	ร	ฆ	ร	ฆ	- ร
กลองมโหรี	แตร	โธ โธ โธ โธ	คิง คิง โธ โธ	โธ โธ โธ โธ	คิง คิง โธ โธ	โธ โธ โธ โธ	คิง คิง โธ โธ	โธ โธ โธ โธ	คิง คิง โธ โธ
	กลับ	โธ โธ โธ โธ	คิง คิง โธ โธ	โธ โธ โธ โธ	คิง คิง โธ โธ	โธ โธ โธ โธ	คิง คิง โธ โธ	โธ โธ โธ โธ	คิง คิง โธ โธ

จังหวะหน้าทับนี้ เป็นลักษณะการโยนเช่นเดียวกับเพลงเร็วท่อน 1 จังหวะที่ 5 หากแต่จังหวะนี้ไม่มีการบากหัวตอนท้ายเพื่อส่งโยนไปที่เสียงซอล จังหวะนี้เป็นการโยนเสียงเร ทั้งจังหวะหน้าทับ

ลักษณะการค้ำนันทานองของทุกเครื่องมือเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเพลงเร็ว จังหวะอื่น ๆ ที่ผ่านมาข้างต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงเร็ว ท่อน 4

ปีชวา		- รั รั รั	- ค รั	- ค รั	ค รั ค	- ค รั	- รั ค	ช รั ค รั	ค รั ค รั
ระนาดเอก	ขวา	รั รั รั	รั ค รั	รั ค รั	รั รั ค	ช รั ค รั	ค รั ค	ช รั ค รั	ค รั ค รั
จังหวะที่ 1	ซ้าย	รั รั รั	รั ค รั	รั ค รั	รั รั ค	ช รั ค รั	ค รั ค	ช รั ค รั	ค รั ค รั
ระนาดทุ้ม	ขวา	รั รั	- ค รั	- ค รั	รั รั - ค	ค รั	- รั - ค	ค รั	ค รั - ค
จังหวะที่ 1	ซ้าย	- รั	- ค - รั	- ค - รั	ค	- ค	- รั - ค	- ค	ค รั
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	รั รั	- ค รั	- ค รั	รั รั - ค	ค รั	- รั - ค	ค รั	ค รั - ค
จังหวะที่ 1	ซ้าย	- รั	- ค - รั	- ค - รั	ค	- ค	- รั - ค	- ค	ค รั
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	รั รั	- ค รั	- ค รั	รั รั - ค	ค รั	- รั - ค	ค รั	ค รั - ค
จังหวะที่ 1	ซ้าย	- รั	- ค - รั	- ค - รั	ค	- ค	- รั - ค	- ค	ค รั
คองมอญ	แรก	รั รั รั รั รั รั	รั รั รั รั รั รั	รั รั รั รั รั รั	รั รั รั รั รั รั	รั รั รั รั รั รั	รั รั รั รั รั รั	รั รั รั รั รั รั	รั รั รั รั รั รั
จังหวะที่ 1	กลับ	รั รั รั รั รั รั	รั รั รั รั รั รั	รั รั รั รั รั รั	รั รั รั รั รั รั	รั รั รั รั รั รั	รั รั รั รั รั รั	รั รั รั รั รั รั	รั รั รั รั รั รั

จังหวะที่ 1 จังหวะนี้ใช้บันไดเสียงทางขวา (ฟซด X ครX) ลักษณะทำนองเพลงเร็ว ท่อน 4 จังหวะที่ 1 นี้ ห้องที่ 1-4 เป็นลักษณะการดำเนินทำนองอยู่กับที่ ห้องที่ 5 - 8 ดำเนินทำนองเคลื่อนมาทางเสียงต่ำ ลงสู่ถูกคกเสียงซอล ทำนองทั้ง 2 ชุด นี้มีความสัมพันธ์กันอย่างดี ชิ่ง ห้องที่ 1 และห้องที่ 4 ซึ่งเป็นส่วนหัวของวรรคมีความสัมพันธ์กันโดยมีช่วงห่างของเสียงห่างกันเป็นคู่ 4 ส่วนห้องที่ 2 กับห้องที่ 5 มีความสัมพันธ์กันในเรื่องเสียงเพียงแต่มีการสลับตำแหน่งของตัวโน้ตเท่านั้น จากการวิเคราะห์พบว่าทำนอง 2 ชุดยังแสดงลักษณะการถาม-ตอบอีกด้วย

การดำเนินทำนองของเครื่องมือต่างๆ ยังยึดหลักเดียวตามท่อน 1 ถึงท่อน 3

เพลงเร็ว ท่อน 4

ปีชวา		- คัด คัด	- ช - คัด	ช คัด คัด	คัด คัด ช	- ครม	รม ฟช	- ชรม	ฟช - ฟ
ระนาดเอก	ขวา	คัด ช ฟ	ค ฟ ช ค	ช คัด คัด	ค คัด ช	ม ครม	รม ฟช	ค ชรม	ฟ คัด ช ฟ
จังหวะที่ 2	ซ้าย	ค ค ช ฟ	ค ฟ ช ค	ช ค คร	ค ท ค ช	ม ครม	รม ฟช	ค ชรม	ฟ ค ช ฟ
ระนาดทุ้ม	ขวา	ค ค	- ช - ค	- ช -	ฟ ฟ - ช	ร ม	ฟ ช	- ช	ฟ ช - ฟ
จังหวะที่ 2	ซ้าย	- ค	- ช - ค	- ช - ฟ	ช	- ค	ร ม	ร ม	ค
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	ค ค	- ช - ค	- ช -	ฟ ฟ - ช	ร ม	ฟ ช	- ช	ฟ ช - ฟ
จังหวะที่ 2	ซ้าย	- ค	- ช - ค	- ช - ฟ	ช	- ค	ร ม	ร ม	ค
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	ค ค	- ช - ค	- ช -	ฟ ฟ - ช	ร ม	ฟ ช	- ช	ฟ ช - ฟ
จังหวะที่ 2	ซ้าย	- ค	- ช - ค	- ช - ฟ	ช	- ค	ร ม	ร ม	ค
กอลมอาญ	แรก	คิงคิงคิงคิง	คิงคิงคิงคิง	คิงคิงคิงคิง	คิงคิงคิงคิง	คิงคิงคิงคิง	คิงคิงคิงคิง	คิงคิงคิงคิง	คิงคิงคิงคิง
จังหวะที่ 2	กลับ	คิงคิงคิงคิง	คิงคิงคิงคิง	คิงคิงคิงคิง	คิงคิงคิงคิง	คิงคิงคิงคิง	คิงคิงคิงคิง	คิงคิงคิงคิง	คิงคิงคิงคิง

จังหวะที่ 2 จังหวะนี้ยังคงใช้บันไดเสียงทางฆวาค่อมาจากจังหวะหน้าทับที่ 1 จากการศึกษาพบหน้าทับนี้เป็นลักษณะของฉานวนปิด (ฉานวนปิด คือ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ที่แสดงความสำเร็จสิ้นของเนื้อหา แต่มีไข่ถูกหมด)

ลักษณะการดำเนินทำนองทุกเครื่องมือนบรเพลงบีดติดกับทำนองหลัก สร้างความกลมกลืนและไพเราะ ซึ่งปรากฏอยู่บนรากฐานของความเรียบ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงเร็ว ท่อน 4

ปีชวา		- ช ช ช	- ค - ค	- ี - ค	- ค - ช	- วม	ร ม ฟ ช	ค ช ฟ ช	ค ค ค ค
ระนาดเอก	ขวา	ช ช ค ช	ค ช ค ค	ช ค ค ี	ค ค ค ช	ค ช ฟ ม	ร ม ฟ ช	ค ช ฟ ช	ค ค ค ค
จังหวะที่ 3	ซ้าย	ช ช ค ช	ค ช ค ค	ช ค ค ี	ค ค ค ช	ค ช ฟ ม	ร ม ฟ ช	ค ช ฟ ช	ค ค ค ค
ระนาดทุ้ม	ขวา	ช ช	- ค - ค	- ี - ค	- ค - ช	ร ม	ฟ ช	ค ช - ช	ค ค
จังหวะที่ 3	ซ้าย	- ช	- ค - ค	- ี - ค	- ค - ช	- ค	ร ม	ฟ	- ค
ห้องวงใหญ่	ขวา	ช ช	- ค - ค	- ี - ค	- ค - ช	ร ม	ฟ ช	ค ช - ช	ค ค
จังหวะที่ 3	ซ้าย	- ช	- ค - ค	- ี - ค	- ค - ช	- ค	ร ม	ฟ	- ค
ห้องวงเล็ก	ขวา	ช ช	- ค - ค	- ี - ค	- ค - ช	ร ม	ฟ ช	ค ช - ช	ค ค
จังหวะที่ 3	ซ้าย	- ช	- ค - ค	- ี - ค	- ค - ช	- ค	ร ม	ฟ	- ค
กองมอญ	แรก	โฉงโฉง	โฉงโฉง	โฉงโฉง	คังคังคัง	โฉงโฉง	โฉงโฉง	โฉงโฉง	คังคังคัง
จังหวะที่ 3	กลับ	โฉงโฉง	โฉงโฉง	โฉงโฉง	คังคังคัง	โฉงโฉง	โฉงโฉง	โฉงโฉง	คังคังคัง

จังหวะที่ 3 เป็นทำนองที่มีความสัมพันธ์กับจังหวะที่ 2 โดย 4 ห้องแรกเป็นทำนองเดียวกันกับ 4 ห้องแรกของจังหวะที่ 2 ซึ่งมีลูกคกเฉียงซอลเหมือนกัน หากแต่จังหวะที่ 3 นี้มีการคลี่คลายทำนองให้หลุดจากเงื่อนที่ผูกขึ้นเพื่อส่งไป 4 ห้องท้าย ที่จะต้องทำการแยกทำนองไปเชื่อมต่อกับจังหวะที่ 4 ในต่อไป

ลักษณะการดำเนินทำนองของทุก ๆ เครื่องมือยังคงเป็นไปในลักษณะเดิมที่ผ่านมา

เพลงเร็ว ท่อน 4

ปีชวา		- ช้ ช้ ช้	- ถ้ - ถ้	- ร้ - ถ้	- ถ้ - ช้	- ตรีม	รม ฟ้ ช้	- ช้ รม	ฟ้ ช้ - ฟ้
ระนาดเอก	ขวา	ช้ ถ้ ช้ ช้	ถ้ ช้ ถ้ ถ้	ช้ ถ้ ถ้ ร้	ถ้ ถ้ ถ้ ช้	ม่ ถ้ รม	ร้ ม่ ฟ้ ช้	ฟ้ ช้ รม	ฟ้ ถ้ ช้ ฟ้
จังหวะที่ 4	ซ้าย	ช ถ ช ช	ค ช ถ ค	ช ถ ค ร	ค ถ ค ช	ม ค รม	ร ม ฟ้ ช	ฟ้ ช รม	ฟ้ ถ ช ฟ้
ระนาดทุ้ม	ขวา	ช้ ช้	- ถ้ - ถ้	- ร้ - ถ้	- ถ้ - ช้	รม	ฟ้ ช้	- ช้	ฟ้ ช้ - ฟ้
จังหวะที่ 4	ซ้าย	- ช	- ถ - ค	- ร - ค	- ถ - ช	- ค	ร ม	ร ม	ค
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	ช้ ช้	- ถ้ - ถ้	- ร้ - ถ้	- ถ้ - ช้	รม	ฟ้ ช้	- ช้	ฟ้ ช้ - ฟ้
จังหวะที่ 4	ซ้าย	- ช	- ถ - ค	- ร - ค	- ถ - ช	- ค	ร ม	ร ม	ค
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	ช้ ช้	- ถ้ - ถ้	- ร้ - ถ้	- ถ้ - ช้	รม	ฟ้ ช้	- ช้	ฟ้ ช้ - ฟ้
จังหวะที่ 4	ซ้าย	- ช	- ถ - ค	- ร - ค	- ถ - ช	- ค	ร ม	ร ม	ค
คองมอญ	แวก	โธ้ โธ้ โธ้ โธ้	คิง กิง กิง	โธ้ โธ้ โธ้ โธ้	คิง กิง กิง	โธ้ โธ้ โธ้ โธ้	คิง กิง กิง	โธ้ โธ้ โธ้ โธ้	คิง กิง กิง
จังหวะที่ 4	กลับ	โธ้ โธ้ โธ้ โธ้	คิง กิง กิง	โธ้ โธ้ โธ้ โธ้	คิง กิง กิง	โธ้ โธ้ โธ้ โธ้	คิง กิง กิง	โธ้ โธ้ โธ้ โธ้	คิง กิง กิง

จังหวะที่ 4 พบว่าเป็นการซ้ำทำนองกับจังหวะที่ 3 หากแต่มีการเปลี่ยนทำนองใน 2 ห้องสุดท้ายแยกलगง โดยมิเสียงลูกตกท้ายห้องเป็นคู่ 4

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงเร็ว ท่อน 4

ปีชวา		ค ฝ ช ฒ	ช ฝ ม ร	ฝ ช ฒ ช	ค ฒ ช ฝ	ค ร ฝ ช	ฝ ฒ ช ฝ	- ช - ฒ	- ค - ร
ระนาดเอก	ขวา	ร ม ฝ ช	ฝ ค ร ม	ฝ ช ฒ ช	ค ฒ ช ฝ	ท ฒ ท ช	ฒ ท ฒ ท	ค ท ม ท	ค ร ม ร
จังหวะที่ 5	ซ้าย	ร ม ฝ ช	ฝ ค ร ม	ฝ ช ฒ ช	ค ฒ ช ฝ	ท ฒ ท ช	ฒ ท ฒ ท	ค ท ม ท	ค ร ม ร
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ฒ - ช	ร ร	- ฝ - ช	ฝ ฝ	- ฒ - ช	ฝ ฝ	- ช - ฒ	- ค - ร
จังหวะที่ 5	ซ้าย	- ฒ - ช	- ฒ	- ฝ - ช	- ฝ	- ฒ - ช	- ฝ	- ร - ม	- ค - ร
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	- ฒ - ช	ร ร	- ฝ - ช	ฝ ฝ	- ฒ - ช	ฝ ฝ	- ช - ฒ	- ค - ร
จังหวะที่ 5	ซ้าย	- ฒ - ช	- ฒ	- ฝ - ช	- ฝ	- ฒ - ช	- ฝ	- ร - ม	- ค - ร
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	- ฒ - ช	ร ร	- ฝ - ช	ฝ ฝ	- ฒ - ช	ฝ ฝ	- ช - ฒ	- ค - ร
จังหวะที่ 5	ซ้าย	- ฒ - ช	- ฒ	- ฝ - ช	- ฝ	- ฒ - ช	- ฝ	- ร - ม	- ค - ร
กลองมลายู	แวก	โตะโตะโตะโตะ	คิงคิงคิงคิง	โตะโตะโตะโตะ	คิงคิงคิงคิง	โตะโตะโตะโตะ	คิงคิงคิงคิง	โตะโตะโตะโตะ	คิงคิงคิงคิง
จังหวะที่ 5	กลีบ	โตะโตะโตะโตะ	คิงคิงคิงคิง	โตะโตะโตะโตะ	คิงคิงคิงคิง	โตะโตะโตะโตะ	คิงคิงคิงคิง	โตะโตะโตะโตะ	คิงคิงคิงคิง

จังหวะที่ 5 พบว่ามีการใช้บันไดเสียงทางขวา (ฟซลX ครX) ลักษณะทำนองเป็น ประโยคถาม-ตอบ โดยมีจำนวนถามอยู่ในห้องที่ 1 - 2 และ 5 - 6 และจำนวนตอบอยู่ที่ ห้อง 3 - 4 และ 7 - 8 โดยทำนองที่เป็นจำนวนถามและตอบนั้นมีลูกตกสัมผัสพันธ์ต่อเนื่องกัน และจำนวนตอบชุดที่ 2 พบว่าเป็นส่วนเชื่อมไปสู่ลูกโชน ในจังหวะหน้าทับต่อไป

ลักษณะการดำเนินทำนองต่างๆ จากการวิเคราะห์พบว่าบรรเลงยึดติดกับทำนองหลัก มีเพียงระนาดเอกเท่านั้นที่ตีเก็บ

เพลงเร็ว ท่อน 4

ปีขวา		----	----ร	----	----ร	----	----ร	----	----ร
ระนาดเอก	ขวา	ค ทั ค ฆ	ท ทั ช ฝ	ค รม ฝ	ช ฝ ม ฐ	ม ค รม	ฟ ฆ ทั ช	ร ฆ ทั ท	ค รั ม รั
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ค ท ถ ช	ท ถ ช ฝ	ค รม ฝ	ช ฝ ม ฐ	ม ค รม	ฟ ฆ ถ ช	ร ฆ ถ ท	ค รม ฐ
ระนาดทุ้ม	ขวา	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ช	ร	ช	ร	ช	ร	ช	- ร
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ช	ร	ช	ร	ช	ร	ช	- ร
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั - รั	- รั
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ช	ร	ช	ร	ช	ร	ช	- ร
ก้องมลายู	แตร	โตะ โตะ คิ่ง ฆ	โตะ โตะ คิ่ง ฆ	โตะ โตะ คิ่ง ฆ	โตะ โตะ คิ่ง ฆ	คิ่ง ฆ โตะ คิ่ง	คิ่ง ฆ โตะ คิ่ง	คิ่ง ฆ โตะ คิ่ง	คิ่ง ฆ โตะ คิ่ง
จังหวะที่ 6	กลอง	โตะ โตะ คิ่ง ฆ	โตะ โตะ คิ่ง ฆ	โตะ โตะ คิ่ง ฆ	โตะ โตะ คิ่ง ฆ	คิ่ง ฆ โตะ คิ่ง	คิ่ง ฆ โตะ คิ่ง	คิ่ง ฆ โตะ คิ่ง	คิ่ง ฆ โตะ คิ่ง

จังหวะที่ 6 จังหวะนี้เป็นลักษณะการ โชนเช่นเดียวกับส่วนท้ายของเพลงเร็วทุกท่อน กล่าวคือ เป็นลักษณะการ โชนที่เสียงเรดลอคทั้งจังหวะหน้าทับ ลักษณะการดำเนินทำนองของทุกเครื่องมือเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับจังหวะก่อนหน้า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงฉิ่ง

ปีชวา		- ฟ ชัถ์	- ชุ-ริ	- ฟ ชัถ์	- ชุ-ริ	- ฟ ฟฟ	- ร-ค	รคทค	รฟ-ร
ระนาดเอก	ชวา	ร ฟ ชัถ์	ถ ชุ ริ	ร ฟ ชัถ์	ถ ชุ ริ	ช ถ ค ริ	ค ท ริ ค	ท ถ ช ฟ	ถ ช ฟ ร
จังหวะที่ 1	ช้าย	ร ฟ ชก	ถ ชช ร	ร ฟ ชก	ถ ชช ร	ช ถ ค ร	ค ท ร ค	ท ถ ช ฟ	ถ ช ฟ ร
ระนาดทุ้ม	ชวา	ชัถ์	- ชุ-ริ	ชัถ์	- ชุ-ริ	ริริ	- ริ-ค	- ริ-	ริริ-ริ
จังหวะที่ 1	ช้าย	- ฟ	- ร-ร	- ฟ	- ร-ร	- ฟ	- ร-ค	- ร-ฟ	ร
ฆ้องวงใหญ่	ชวา	ชัถ์	- ชุ-ริ	ชัถ์	- ชุ-ริ	ริริ	- ริ-ค	- ริ-	ริริ-ริ
จังหวะที่ 1	ช้าย	- ฟ	- ร-ร	- ฟ	- ร-ร	- ฟ	- ร-ค	- ร-ฟ	ร
ฆ้องวงเล็ก	ชวา	ชัถ์	- ชุ-ริ	ชัถ์	- ชุ-ริ	ริริ	- ริ-ค	- ริ-	ริริ-ริ
จังหวะที่ 1	ช้าย	- ฟ	- ร-ร	- ฟ	- ร-ร	- ฟ	- ร-ค	- ร-ฟ	ร
ก้องมอญ	แรก	- - - -	- - - -	- - ฟฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
จังหวะที่ 1	กลับ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จังหวะที่ 1 เสียงที่ใช้พบว่า ใช้บันไดเสียงทางชวา (ฟชถXครX) ลักษณะการดำเนินทำนองมีการแจกทำนองออกเป็น 3 ชุดคือ

1. ห้องที่ 1 - 2
2. ห้องที่ 3 - 4
3. ห้องที่ 5 - 8

พบว่า ชุดที่ 1 และชุดที่ 2 มีทำนองเคลื่อนตัวไปสู่จุดตกที่เสียงเรสูงเหมือนกัน ส่วนชุดที่ 3 นั้น เป็นการขยายทำนองของชุดที่ 1 และ 2 ออกเป็น 1 เท่าตัวและไปตกที่เสียงเรเช่นกัน การแปลทำนองนั้นพบว่าปีชวา ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก และระนาดทุ้มดำเนินทำนองแบบทำนองหลัก มีเพียงระนาดเอกเท่านั้นที่มีการแปลทำนองโดยใช้วิธีตีเก็บแบบสับมือ (ห้องที่ 1 - 4) และตีเก็บแบบธรรมดา (ห้องที่ 5 - 8) ไปกับทำนองหลัก

แต่โบราณระเบียบในการบรรเลงเพลงฉิ่งจะไม่มีกลองควบคุมจังหวะหน้าทับ

เพลงฉิ่ง

ปีชวา		- ฟ ช ด	- ช - รั	- ฟ ช ด	- ช - รั	- ฟ ฟ ฟ	- ร - ค	ร ด ท ด	ร ฟ - ร
ระนาดเอก	ชวา	ฟ ช ด ฟ	ช ฟ ร ด	ร ด ท ด	ร ด ฟ ร	ด ร ฟ ช	ฟ ม ร ด	ร ด ท ด	ร ด ฟ ร
ฉิ่งหระที่ 2	ช้าย	ฟ ช ด ฟ	ช ฟ ร ด	ร ด ท ด	ร ด ฟ ร	ด ร ฟ ช	ฟ ม ร ด	ร ด ท ด	ร ด ฟ ร
ระนาดทุ้ม	ชวา	ช ด	- ช - รั	ช ด	- ช - รั	ฟ ฟ	- ร - ค	- ร -	ฟ ฟ - รั
ฉิ่งหระที่ 2	ช้าย	- ฟ	- ร - ร	- ฟ	- ร - ร	- ฟ	- ร - ค	- ร - ฟ	ร
ฉิ่งวงใหญ่	ชวา	ช ด	- ช - รั	ช ด	- ช - รั	ฟ ฟ	- ร - ค	- ร -	ฟ ฟ - รั
ฉิ่งหระที่ 2	ช้าย	- ฟ	- ร - ร	- ฟ	- ร - ร	- ฟ	- ร - ค	- ร - ฟ	ร
ฉิ่งวงเล็ก	ชวา	ช ด	- ช - รั	ช ด	- ช - รั	ฟ ฟ	- ร - ค	- ร -	ฟ ฟ - รั
ฉิ่งหระที่ 2	ช้าย	- ฟ	- ร - ร	- ฟ	- ร - ร	- ฟ	- ร - ค	- ร - ฟ	ร
กอลงมอญ	แรก
ฉิ่งหระที่ 2	กลับ

ฉิ่งหระที่ 2 เป็นการซ้ำฉิ่งหระที่ 2 (คู่คำอธิบายฉิ่งหระที่ 1)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงฉิ่ง

ปี่ชวา		----	---ซ	--ฟร	-ฟ--	----	-ท-ค	--รค	-รรร
ระนาดเอก	ขวา	ฟคฟร	ซฟทซ	คทรค	ทลซฟ	ถซฟค	ฟซคท	คทคท	ถซฟร
จังหวะที่ 3	ซ้าย	ฟคฟร	ซฟทซ	คทรค	ทลซฟ	ถซฟค	ฟซคท	คทคท	ถซฟร
ระนาดทุ้ม	ขวา	-ร--	ซ-ซซ	-ฟ-ร	ฟฟ	-ท-ค	-ร-ร	-ร-ค	รรร
จังหวะที่ 3	ซ้าย	-ร--	ซ	-ฟ-ก	-ฟ	-ท-ค	-ร-ฟ	-ร-ค	-ร
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	-ร--	ซ-ซซ	-ฟ-ร	ฟฟ	-ท-ค	-ร-ร	-ร-ค	รรร
จังหวะที่ 3	ซ้าย	-ร--	ซ	-ฟ-ก	-ฟ	-ท-ค	-ร-ฟ	-ร-ค	-ร
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	-ร--	ซ-ซซ	-ฟ-ร	ฟฟ	-ท-ค	-ร-ร	-ร-ค	รรร
จังหวะที่ 3	ซ้าย	-ร--	ซ	-ฟ-ก	-ฟ	-ท-ค	-ร-ฟ	-ร-ค	-ร
คองมอญ	แรก	----	----	----	----	----	----	----	----
จังหวะที่ 3	กลับ	----	----	----	----	----	----	----	----

จังหวะที่ 3 พบว่ายังคงใช้บันไดเสียงชาวอู๋ 4 ห้องโน้ต (ห้องที่ 1 - 4) ส่วนทำนองเพลงห้องที่ 5 - 8 นั้น เริ่มมีการกลายเสียงเพื่อนำไปสู่บันไดเสียงทางกลางในจังหวะต่อไป (ทางกลาง - ทครX ฟซX)

ลักษณะทำนองเพลงมีความสัมพันธ์กับจังหวะที่ 1 (ทำนองมีลูกตกเสียงเดียวกัน คือ เสียงเร) 4 ห้องแรกเป็นการดำเนินทำนองขึ้นอยู่กับที่ ส่วน 4 ห้องหลังมีการเคลื่อนเสียงไปทางด้านสูงมุ่งสู่ลูกตก

การแปลทำนองของเครื่องมือต่าง ๆ พบว่า ปี่ชวาจะเป่าโทยหวานมาสู่ลูกตกเสียงเดียวกับทำนองหลัก ระนาดเอกดำเนินทำนองเก็บเรียบไปกับทำนองหลัก ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก บรรเลงทำนองหลัก

เพลงฉิ่ง

ปีชวา		----	---ช	--ฟร	-ฟ--	-ท-ค	-ร-ค	-ร-ฟ	-ทคร์
ระนาดเอก	ขวา	คชฟค	รรมฟช	คชฟร	ฟชฟฟ	คชฟค	ฟชคท	คทคช	คทคร์
จังหวะที่ 4	ซ้าย	คชฟค	รรมฟช	คชฟร	ฟชฟฟ	คชฟค	ฟชคท	คทคช	คทคร์
ระนาดทุ้ม	ขวา	-ร--	ช-ชช	-ฟ-ร	ฟฟ	-ท-ค	-ร-ร	-ร-ค	รร์
จังหวะที่ 4	ซ้าย	-ร--	ช	-ฟ-ค	-ฟ	-ท-ค	-ร-ฟ	-ร-ค	-ร
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	-ร--	ช-ชช	-ฟ-ร	ฟฟ	-ท-ค	-ร-ร	-ร-ค	รร์
จังหวะที่ 4	ซ้าย	-ร--	ช	-ฟ-ค	-ฟ	-ท-ค	-ร-ฟ	-ร-ค	-ร
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	-ร--	ช-ชช	-ฟ-ร	ฟฟ	-ท-ค	-ร-ร	-ร-ค	รร์
จังหวะที่ 4	ซ้าย	-ร--	ช	-ฟ-ค	-ฟ	-ท-ค	-ร-ฟ	-ร-ค	-ร
กลองมลายู	แรก	----	----	----	----	----	----	----	----
จังหวะที่ 4	กลับ	----	----	----	----	----	----	----	----

จังหวะที่ 4 เป็นการซ้ำทำนองจังหวะที่ 3 (คู่คำอธิบายจากจังหวะที่ 3)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงฉิ่ง

ปีชวา		----	- ท่ท่ท่	- ค่ร่ค่	ท่ฟ-ท่	- ท่ค่ร่	- ค่ค่ค่	- ฟ-ร่	- ค่-ท่
ระนาดเอก	ชวา	ซ่งท่ร่	ค่ฟซ่ง	ร่ค่ท่ค่	ท่ร่ค่ท่	ฟ่ค่ร่ม	ฟ่มร่ค่	ร่ค่ท่ค่	ท่ร่ค่ท่
จังหวะที่ 5	ช้าย	ซ่งท่ร	ค่ฟซ่ง	ร่ค่ท่ค	ท่ร่ค่ท	ฟ่ค่ร่ม	ฟ่มร่ค	ร่ค่ท่ค	ท่ร่ค่ท
ระนาดทุ้ม	ชวา	----	ท่-ท่ท่	ค่ร่ค่	ท่	ค่ร่	ค่ค่	- ร่- ร่	- ค่- ท่
จังหวะที่ 5	ช้าย	----	ท	ค	ท่ซ-ฟ	- ท่	- ค	- ฟ- ร	- ค- ท
ฆ้องวงใหญ่	ชวา	----	ท่-ท่ท่	ค่ร่ค่	ท่	ค่ร่	ค่ค่	- ร่- ร่	- ค่- ท่
จังหวะที่ 5	ช้าย	----	ท	ค	ท่ซ-ฟ	- ท่	- ค	- ฟ- ร	- ค- ท
ฆ้องวงเล็ก	ชวา	----	ท่-ท่ท่	ค่ร่ค่	ท่	ค่ร่	ค่ค่	- ร่- ร่	- ค่- ท่
จังหวะที่ 5	ช้าย	----	ท	ค	ท่ซ-ฟ	- ท่	- ค	- ฟ- ร	- ค- ท
กลองมโหรี	แรก	----	----	----	----	----	----	----	----
จังหวะที่ 5	กลับ	----	----	----	----	----	----	----	----

จังหวะที่ 5 จากการศึกษาพบว่า ในบันไดเสียงของจังหวะที่ 3-4 ที่ผ่านมาส่งผลทำให้บันไดเสียงในจังหวะที่ 5 เป็นบันไดเสียงทางกลางอย่างเต็มรูป (ทคร X ฟซ X) การผูกสำนวนของจังหวะนี้ขึ้นอยู่กับที่โน้ตหลักของบันไดเสียงทางกลาง มีการเว้นวรรคในส่วนหัวของจังหวะหน้าทับ (ห้องที่ 1) การดำเนินทำนองของเครื่องมโหรีต่างๆ นั้นพบว่ามีเพียงระนาดเอกเท่านั้นที่ตีเก็บไปกับทำนองหลัก นอกนั้นทุกเครื่องมโหรีจะบรรเลงเป็นทางทำนองหลักเกาะเป็นกลุ่มตลอดจังหวะหน้าทับ

เพลงฉิ่ง

ปีชวา		----	- ท่ท่ท่	- ค่ร่ค่	ท่ฟ-ท่	- ท่ค่ร่	- ค่ค่ค่	- ฝ่-ร่	- ค่-ท่
ระนาดเอก	ขวา	ฉิ่ง ฝ่ร	ช่ฟ่รค	ท่ฟ่ชล	ทค้รท	ค้รค้ฟ	ช่รฟ่ช	ฉ่ฟ่ชฉ	ท่รค่ท
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ฉิ่ง ฝ่ร	ช่ฟ่รค	ท่ฟ่ชล	ทค้รท	ค้รค้ฟ	ช่รฟ่ช	ฉ่ฟ่ชล	ทค้ท
ระนาดทุ้ม	ขวา	----	ท่-ท่ท่	ค่ร่ค่	ท่	ค่ร่	ค่ค่	- ร่- ร่	- ค่- ท่
จังหวะที่ 6	ซ้าย	----	ท	ค	ท่ช-ฟ	- ท่	- ค	- ฝ่- ร	- ค- ท
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	----	ท่-ท่ท่	ค่ร่ค่	ท่	ค่ร่	ค่ค่	- ร่- ร่	- ค่- ท่
จังหวะที่ 6	ซ้าย	----	ท	ค	ท่ช-ฟ	- ท่	- ค	- ฝ่- ร	- ค- ท
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	----	ท่-ท่ท่	ค่ร่ค่	ท่	ค่ร่	ค่ค่	- ร่- ร่	- ค่- ท่
จังหวะที่ 6	ซ้าย	----	ท	ค	ท่ช-ฟ	- ท่	- ค	- ฝ่- ร	- ค- ท
กลองมลายู	แวก	----	----	----	----	----	----	----	----
จังหวะที่ 6	กลับ	----	----	----	----	----	----	----	----

จังหวะที่ 6 เป็นการซ้ำทำนองจังหวะที่ 5 (คู่คำอธิบายจังหวะที่ 5)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงฉิ่ง

ปีชวา		-----	-----	- ร ร ร	- ค - ร	- ฟ - ร	- ค - ท	-- ร ช	ร ช ก ท
ระนาดเอก	ขวา	คํํคํช	ฟชคํท	คํช ฟช	คํคํคํร	ทคํชคํ	ทํรคํท	คํคํคํช	ฟชคํท
จังหวะที่ 7	ซ้าย	คททช	ฟชคท	คช ฟช	คทคท	ทคชค	ทรคท	คทคช	ฟชคท
ระนาดทุ้ม	ขวา	-----	- ท - ท	ร ร	- ค - ร	- ร - ร	- ค - ท	คํท	คํท
จังหวะที่ 7	ซ้าย	--- ท		- ร	- ค - ร	- ฟ - ร	- ค - ท	คํช	ฟช
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	-----	- ท - ท	ร ร	- ค - ร	- ร - ร	- ค - ท	คํท	คํท
จังหวะที่ 7	ซ้าย	--- ท		- ร	- ค - ร	- ฟ - ร	- ค - ท	คํช	ฟช
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	-----	- ท - ท	ร ร	- ค - ร	- ร - ร	- ค - ท	คํท	คํท
จังหวะที่ 7	ซ้าย	--- ท		- ร	- ค - ร	- ฟ - ร	- ค - ท	คํช	ฟช
กองมอญ	แรก	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
จังหวะที่ 7	กลับ	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

จังหวะที่ 7 จังหวะนี้ยังคงใช้บันไดเสียงทางกลาง (ทคร x ฟช x) การผูกฉิ่งฉาบเพลงยังคงเป็นลักษณะเดียวกับจังหวะที่ผ่านมา กล่าวคือเป็นการขึ้นทำนองอยู่กับที่ ห้องที่ 1 - 2 เป็นการตีพักทำนอง และขึ้นคันท้องเพลงของจังหวะ ในห้องที่ 3 ผูกฉิ่งฉาบขึ้นลงสลับกันมุ่งไปสู่ตกค คือ เสียงที

การแปลทำนองเครื่องมือต่างๆ พบว่าเป่าทำนองห่างๆ แต่ซัดอยู่กับทำนองหลัก ระนาดเอกตีเก็บขึ้นลงไปตามทำนองเพลง ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก บรรเลงทางที่เป็นทำนองหลัก

เพลงฉิ่ง

ปีชวา		----	----	- ร ร ร	- ค - ร	- ฟ - ร	- ค - ท	-- ร ช	ร ช ก ท
ระนาดเอก	ชวา	ช ฟ ล ช	ท ล ค ท	ล ท ค ท	ล ช ฟ ร	ม ฟ ช ฟ	ม ร ค ท	ร ม ฟ ช	ฟ ช ล ท
จังหวะที่ 8	ช้าย	ช ฟ ล ช	ท ล ค ท	ล ท ค ท	ล ช ฟ ร	ม ฟ ช ฟ	ม ร ค ท	ร ม ฟ ช	ฟ ช ก ท
ระนาดทุ้ม	ชวา	--- ท	- - ท	ร ร	- ค - ร	- ร - ร	- ค - ท	ค ท	ล ท
จังหวะที่ 8	ช้าย	--- ม	- ท -	- ร	- ค - ร	- ฟ - ร	- ค - ท	ล ช	ฟ ช
ฉิ่งวงใหญ่	ชวา	--- ท	- - ท	ร ร	- ค - ร	- ร - ร	- ค - ท	ค ท	ล ท
จังหวะที่ 8	ช้าย	--- ม	- ท -	- ร	- ค - ร	- ฟ - ร	- ค - ท	ล ช	ฟ ช
ฉิ่งวงเล็ก	ชวา	--- ท	- - ท	ร ร	- ค - ร	- ร - ร	- ค - ท	ค ท	ล ท
จังหวะที่ 8	ช้าย	--- ม	- ท -	- ร	- ค - ร	- ฟ - ร	- ค - ท	ล ช	ฟ ช
กลองมลายู	แรก	----	----	----	----	----	----	----	----
จังหวะที่ 8	กลับ	----	----	----	----	----	----	----	----

จังหวะที่ 8 เป็นการซ้ำทำนองของจังหวะที่ 7 (คู่คำอธิบายจากจังหวะที่ 7)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงฉิ่ง

ปี่ชวา		---ช	-ท--	-ค-ร	-ค-ช	---ช	-ท--	-ค-ร	-ค-ช
ระนาดเอก	ชวา	คํํคํช	ฟชคํคํ	คํคํคํ	คํคํคํช	คํคํคํคํ	ฟคํคํคํ	คํชฟค	รคฟช
ฉิ่งหว่าที่ 9	ช้าย	คทคช	ฟชคท	คทคค	คทคช	คคคค	ฟคคค	คชฟค	รคฟช
ระนาดทุ้ม	ชวา	---ช	-ท--	-ค-ร	-ค-ช	-ชชช	-ท--	-ค-ร	-ค-ช
ฉิ่งหว่าที่ 9	ช้าย	---ร	-ท--	-ค-ร	-ค-ร	- - ร	-ท--	-ค-ร	-ค-ร
ฆ้องวงใหญ่	ชวา	---ช	-ท--	-ค-ร	-ค-ช	-ชชช	-ท--	-ค-ร	-ค-ช
ฉิ่งหว่าที่ 9	ช้าย	---ร	-ท--	-ค-ร	-ค-ร	- - ร	-ท--	-ค-ร	-ค-ร
ฆ้องวงเล็ก	ชวา	---ช	-ท--	-ค-ร	-ค-ช	-ชชช	-ท--	-ค-ร	-ค-ช
ฉิ่งหว่าที่ 9	ช้าย	---ร	-ท--	-ค-ร	-ค-ร	- - ร	-ท--	-ค-ร	-ค-ร
กลองมโหรี	แรก	----	----	----	----	----	----	----	----
ฉิ่งหว่าที่ 9	กลับ	----	----	----	----	----	----	----	----

ฉิ่งหว่าที่ 9 จากการศึกษพบว่าฉิ่งหว่าที่ 9 นี้ใช้บันไดเสียงทางกลาง (ทคค x ฟชช) ทั้งฉิ่งหว่าหน้าทับ การประพันธ์เพลงนั้นแบ่งทำนองออกเป็น 2 ชุด (ชุดละ 4 ห้อง) เป็นทำนองเดียวกัน ลักษณะทำนองเพลง 2 ห้องแรกเป็นลักษณะทำนองที่เรียกว่า “ฉิ่งฉิ่งหว่า” ส่วน 2 ห้องต่อไปทำนองเคลื่อนไปเสียงสูง และกลับมาตกคคคคที่เสียงล่างคือ เสียงซอล ฉิ่งหว่าที่ 9 นี้ ปี่ชวาเป่าทำนองเดียวกับทำนองหลัก เช่นเดียวกับระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ส่วนระนาดเอกตีเก็บทั้ง 8 ห้องโน้ต โดย 4 ห้องแรกนั้นเก็บเรียบไปกับทำนองหลัก ส่วน 4 ห้องหลังพบว่าระนาดเอกผูกสำนวนจากเสียงสูงลงมาหาลูกคคค

เพลงฉิ่ง

ปีชวา		----	----	-ร-ร-ร	-ค-ร	-ร-ฟ	-ร-ฟ	-ร-ฟ	-ท-ค-ร
ระนาดเอก	ขวา	ค-ช-ฟ-ค	ร-ม-ฟ-ช	ค-ช-ฟ-ค	ฟ-ร-ร-ร	ฟ-ช-ค-ช	ค-ช-ค-ท	ค-ท-ค-ท	ร-ท-ค-ร
จังหวะที่ 10	ซ้าย	ค-ช-ฟ-ค	ร-ม-ฟ-ช	ค-ช-ฟ-ค	ฟ-ร-ร-ร	ฟ-ช-ค-ช	ค-ช-ค-ท	ค-ท-ค-ท	ร-ท-ค-ร
ระนาดทุ้ม	ขวา	---ช	- - ช	ร-ร	-ค-ร	-ท-ค	-ร-ค	-ร-ร	-ท-ค-ร
จังหวะที่ 10	ซ้าย	---ค	-ช-	-ร	-ค-ร	-ท-ค	-ร-ค	-ร-ฟ	-ท-ค-ร
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	---ช	- - ช	ร-ร	-ค-ร	-ท-ค	-ร-ค	-ร-ร	-ท-ค-ร
จังหวะที่ 10	ซ้าย	---ค	-ช-	-ร	-ค-ร	-ท-ค	-ร-ค	-ร-ฟ	-ท-ค-ร
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	---ช	- - ช	ร-ร	-ค-ร	-ท-ค	-ร-ค	-ร-ร	-ท-ค-ร
จังหวะที่ 10	ซ้าย	---ค	-ช-	-ร	-ค-ร	-ท-ค	-ร-ค	-ร-ฟ	-ท-ค-ร
ก้องมธายุ	แรก	----	----	----	----	----	----	----	----
จังหวะที่ 10	กลับ	----	----	----	----	----	----	----	----

จังหวะที่ 10 บันไดเสียงที่ใช้ยังคงเป็นบันไดเสียงทางกลาง (ทครXฟชX) การผูกถ้านวนเพลงของจังหวะหน้าทับนี้ 2 ห้องแรกเป็นทำนองหักจังหวะ ห้องที่ 3 ถือเป็น ส่วนของการขึ้นต้นทำนองเพลง ลักษณะการดำเนินทำนองเป็นลักษณะขึ้นอยู่กับที่ ไปสู่ลูกตก เสียงเร ปีชวาเป่าทำนองขึ้นไปกับทำนองหลัก มีการเป่าเสียงซ้ำ 3 ครั้ง (ห้องที่ 5 - 7) ก่อนที่จะ เคลื่อนเสียงไปลงลูกตกที่เสียงเร (ห้องที่ 8) ระนาดเอกดำเนินกลอนเพลงเป็น 2 ชุด ชุดแรก 4 ห้อง บรรเลงทางเสียงต่ำ ชุดหลัง 4 ห้องทำขลุ่ยเสียงไปทางด้านเสียงสูงเพื่อไปสู่ลูกตก ระนาด ทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก บรรเลงทางที่เป็นทำนองหลัก

เพลงฉิ่ง

ปี่ชวา		----	----	-ร-ร-ร	-ค-ร	-ท-ค	-ร-ค	-ร-ฟ	-ท-ค-ร
ระนาดเอก	ชวา	ฟ-ค-ร-ม	ค-ร-ม-ร	ฟ-ร-ร-ร	ค-ท-ค-ร	ฟ-ร-ค-ค	ร-ค-ค-ช	ค-ค-ช-ฟ	ค-ช-ฟ-ร
จังหวะที่ 11	ซำ	ฟ-ค-ร-ม	ค-ร-ม-ร	ฟ-ร-ร-ร	ค-ท-ค-ร	ฟ-ร-ค-ค	ร-ค-ค-ช	ค-ค-ช-ฟ	ค-ช-ฟ-ร
ระนาดทุ้ม	ชวา	---ร	-ร	ร-ร	-ค-ร	-ท-ค	-ร-ค	-ร-ฟ	-ท-ค-ร
จังหวะที่ 11	ซำ	---ช	-ร	-ร	-ค-ร	-ท-ค	-ร-ค	-ร-ฟ	-ท-ค-ร
ฆ้องวงใหญ่	ชวา	---ร	-ร	ร-ร	-ค-ร	-ท-ค	-ร-ค	-ร-ฟ	-ท-ค-ร
จังหวะที่ 11	ซำ	---ช	-ร	-ร	-ค-ร	-ท-ค	-ร-ค	-ร-ฟ	-ท-ค-ร
ฆ้องวงเล็ก	ชวา	---ร	-ร	ร-ร	-ค-ร	-ท-ค	-ร-ค	-ร-ฟ	-ท-ค-ร
จังหวะที่ 11	ซำ	---ช	-ร	-ร	-ค-ร	-ท-ค	-ร-ค	-ร-ฟ	-ท-ค-ร
กลองมโหรี	แขก
จังหวะที่ 11	กลับ

จังหวะที่ 11 เป็นการซ้ำทำนองจังหวะที่ 10 (คู่คำอธิบายจังหวะที่ 10)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงฉิ่ง

ปีชวา		----	----	-ช้ดช้	-ฟช้ฟ	-มฟม	-ร มร	-ค--	ร มฟช้
ระนาดเอก	ชวา	ช้ดช้ช้	ร มช้ร	ฟช้ดช้	มฟช้ฟ	ร มฟม	ค ร มร	ม ค ร ม	ร มฟช้
ฉิ่งหวะที่ 12	ช้บ	ช ด ช ช	ร ม ช ร	ฟ ช ด ช	ม ฟ ช ฟ	ร ม ฟ ม	ค ร ม ร	ม ค ร ม	ร ม ฟ ช
ระนาดทุ้ม	ชวา	---ร้	- ร้	- ถ้	- ช้	- ฟ	- ม	ม ร ม	ฟช้
ฉิ่งหวะที่ 12	ช้บ	---ช้	- ร	- ช้ ช้	-ฟ ฟ	-ม ม	-ร ร	ค	ร ม ร
ห้องวงใหญ่	ชวา	---ร้	- ร้	- ถ้	- ช้	- ฟ	- ม	ม ร ม	ฟช้
ฉิ่งหวะที่ 12	ช้บ	---ช้	- ร	- ช้ ช้	-ฟ ฟ	-ม ม	-ร ร	ค	ร ม ร
ห้องวงเล็ก	ชวา	---ร้	- ร้	- ถ้	- ช้	- ฟ	- ม	ม ร ม	ฟช้
ฉิ่งหวะที่ 12	ช้บ	---ช้	- ร	- ช้ ช้	-ฟ ฟ	-ม ม	-ร ร	ค	ร ม ร
คองมอญ	แรก	----	----	----	----	----	----	----	----
ฉิ่งหวะที่ 12	กลับ	----	----	----	----	----	----	----	----

ฉิ่งหวะที่ 12 ฉิ่งหวะนี้มีการเปลี่ยนบันไดเสียงกลับมาเป็นทางชวา (ฟชดข ครข)
 2 ห้องแรกเป็นทำนองพักฉิ่งหวะ 4 ห้องถัดมาเป็นลักษณะการตีฉิ่งมือระหว่างเสียงที่เป็นคู่ 2
 จำนวน 4 ครั้ง คือ “-ช ด ช -ฟ ช ฟ -ม ฟ ม -ร ม ร” และ 2 ห้องท้ายเป็นลักษณะสำนวน
 ปิดท้ายแต่ไม่ใช่สำนวนปิด ทุกเครื่องมือจะบรรเลงเป็นทางทำนองหลัก แม้แต่ระนาดเอกจะ
 ตีลักษณะเก็บแบบสับมือ ก็คือดำเนินทำนองเก็บในทำนองหลัก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงฉิ่ง

ปีชวา		----	----	ถ้ช้ฟ้ช้	-ฟ้ฟ้ฟ้	-มรค	คร--	-คทค	-ท--
ระนาดเอก	ขวา	มค ร ม	ร ม ฟ ช้	ช้ ถ้ ช้ ช้	ฟ ช้ ฟ ฟ	ม ฟ ม ม	ร ม ร ร	ร้ ค้ ท้ ค้	ท้ ท้ ท้ ท้
จังหวะที่ 13	ซ้าย	มค ร ม	ร ม ฟ ช้	ช ล ช ช	ฟ ช ฟ ฟ	ม ฟ ม ม	ร ม ร ร	รคทค	ทททท
ระนาดทุ้ม	ขวา	-ถ้-	-ช้--	ถ้ช้ ช้	ฟฟ	-ม ม	-ร	ร้ค้ ค้	-ท้
จังหวะที่ 13	ซ้าย	-ถ-ช	-ค	ฟ	-ฟ	ร	-ร	ท้	-ท
ห้องวงใหญ่	ขวา	-ถ้-	-ช้--	ถ้ช้ ช้	ฟฟ	-ม ม	-ร	ร้ค้ ค้	-ท้
จังหวะที่ 13	ซ้าย	-ถ-ช	-ค	ฟ	-ฟ	ร	-ร	ท้	-ท
ห้องวงเล็ก	ขวา	-ถ้-	-ช้--	ถ้ช้ ช้	ฟฟ	-ม ม	-ร	ร้ค้ ค้	-ท้
จังหวะที่ 13	ซ้าย	-ถ-ช	-ค	ฟ	-ฟ	ร	-ร	ท้	-ท
คองมธายุ	แวก	----	----	----	----	----	----	----	----
จังหวะที่ 13	กลับ	----	----	----	----	----	----	----	----

จังหวะที่ 13 พบว่าส่วนคั้นเป็นบันไดเสียงทางขวา (ฟชล X คร X) ช่วงท้ายจังหวะมีการกลายบันไดเสียงเพื่อไปสู่บันไดเสียงทางกลาง (ทคร x ฟช x) การผูกถ้านวนเพลงนั้น 2 ห้องแรกเป็นทำนองพักจังหวะ ส่วน 6 ห้องท้ายนั้นจะพบว่ามีทำนองเพลงอยู่ 3 ชุด ชุดละ 2 ห้อง แต่ละชุดนั้นเป็นทำนองเพลงทำนองเดียวกัน หากแต่มีการเปลี่ยนเสียงไปต่างกัน และทั้ง 3 ชุดนั้น ส่วนที่เป็นครั้งแรกจะเป็นการดำเนินเก็บ ส่วนที่เป็นครึ่งหลังจะเป็นการตีพักทำนอง (ห้องที่ 4 ห้องที่ 6 และห้องที่ 8)

การดำเนินทำนองของทุกเครื่องมือ นั้น ยังคงยึดติดกับทำนองหลัก ยกเว้นระนาดเอกที่มีการตีเก็บแบบสับมือไปกับทำนองหลัก

เพลงฉิ่ง

ปีชวา		----	----	-ค รัค	-ท ค ท์	-ถ ทัถ	-ช ถ ช	-ฟ ช ถ	ช ถ ทัถ
ระนาดเอก	ชวา	ร ค ท์ช	ท รัค ท์	ค รัค	ท ทัค ท์	ถ ทัถ	ช ช ถ ช	ถ ฟ ช ถ	ช ถ ทัถ
จังหวะที่ 14	ช้าย	รคทช	ทรคท	คค รัค	ททค ท์	ถถ ทัถ	ชชถช	ถฟชถ	ชถ ทัถ
ระนาดทุ้ม	ชวา	-ค-	ท ทั-	ค รัค	ท ทัค ท์	ถ ทัถ	ช ถ ช	ช ถ	ทัถ
จังหวะที่ 14	ช้าย	-ค-ท	- ทั-	ค	ท	ถ	ช	- ทั	ช ถ
ฉิ่งวงใหญ่	ชวา	-ค-	ท ทั-	ค รัค	ท ทัค ท์	ถ ทัถ	ช ถ ช	ช ถ	ทัถ
จังหวะที่ 14	ช้าย	-ค-ท	- ทั-	ค	ท	ถ	ช	- ทั	ช ถ
ฉิ่งวงเล็ก	ชวา	-ค-	ท ทั-	ค รัค	ท ทัค ท์	ถ ทัถ	ช ถ ช	ช ถ	ทัถ
จังหวะที่ 14	ช้าย	-ค-ท	- ทั-	ค	ท	ถ	ช	- ทั	ช ถ
กลองมโหรี	แรก	----	----	----	----	----	----	----	----
จังหวะที่ 14	กลับ	----	----	----	----	----	----	----	----

จังหวะที่ 14 จังหวะนี้ยังคงใช้บันไดเสียงทางกลาง (ทคร x ฟช x) ต่อมาจากท้ายจังหวะที่ 13 ลักษณะการผูกฉิ่งฉนวนเพลงพบว่าเป็นฉิ่งฉนวนเดียวกับจังหวะที่ 12 หากแต่เป็นการเปลี่ยนเสียงที่แตกต่างกันเท่านั้น (ดูคำอธิบายเพลง จังหวะที่ 12)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงฉิ่ง

ปี่ชวา		----	----	-คํ รัคํ	-ชํ--	----	----	----	---คํ
ระนาดเอก	ชวา	ทํลํ ชํลํ	ทํลํ รัคํ	รัคํ ทํลํ	ทํทํทํทํ	ทํลํ ชํลํ	ชํชํชํชํ	ชํฟํชํลํ	ชํลํ ทํลํ
จังหวะที่ 15	ช้าย	ทลชด	ทครด	รดทค	ทททท	ทลชด	ชชชช	ชฟุชล	ชดทค
ระนาดทุ้ม	ชวา	-รั-	-คํ--	รัคํ คํ	-ทํ	-ลํ ลํ	-ชํ	ชํลํ	ทํลํ
จังหวะที่ 15	ช้าย	-ร-ค	-ฟ--	ทํ	-ท	-ช	-ช	-ฟ	ชํลํ
ฆ้องวงใหญ่	ชวา	-รั-	-คํ--	รัคํ คํ	-ทํ	-ลํ ลํ	-ชํ	ชํลํ	ทํลํ
จังหวะที่ 15	ช้าย	-ร-ค	-ฟ--	ทํ	-ท	-ช	-ช	-ฟ	ชํลํ
ฆ้องวงเล็ก	ชวา	-รั-	-คํ--	รัคํ คํ	-ทํ	-ลํ ลํ	-ชํ	ชํลํ	ทํลํ
จังหวะที่ 15	ช้าย	-ร-ค	-ฟ--	ทํ	-ท	-ช	-ช	-ฟ	ชํลํ
คองมอญ	แแรก	----	----	----	----	----	----	----	----
จังหวะที่ 15	กลับ	----	----	----	----	----	----	----	----

จังหวะที่ 15 จังหวะนี้พบว่าใช้บันไดเสียงทางกลาง ลักษณะทำนองเพลงซ้ำกับทำนองของจังหวะที่ 14 แต่ทำนองเพลงจังหวะที่ 15 นี้มีลักษณะเก็บห่างกว่าจังหวะที่ 14 (ห้องที่ 4 และห้องที่ 6) ปี่ชวาเป่าลอยโหยหวาน ไปตกถูกคคเตียงเดีวตอนท้ายจังหวะ (เตียงโด) ระนาดเอกตีเก็บสับมือไปกับทำนองหลัก ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็กตีทางที่เป็นทำนองหลัก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงฉิ่ง

ปีชวา		- ค รั ค	ฟ รั ค ทั	-----	-----	-----	-----	-- ค ทั	-- ค ษ
ระนาดเอก	ขวา	ฟ ค ษ ฬ	ค ฬ ษ ฬ	ค ษ ทั ค	ค ทั รั ค	ฟ รั ค ทั	ค ษ ค ทั	ค ทั ค ทั	ค ษ ฬ ษ
จังหวะที่ 16	ซ้าย	ฟ ค ษ ฬ	ค ฬ ษ ฬ	ค ษ ทั ค	ค ทั รั ค	ฟ รั ค ทั	ค ษ ค ทั	ค ทั ค ทั	ค ษ ฬ ษ
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ฟ	ษ ฬ	ษ ฬ	ทั ค	- ร -	ร ค - ร	- ษ -	ฬ ฬ - ษ
จังหวะที่ 16	ซ้าย	- ค	- ฟ	ษ ฬ	ษ ฬ	- ค - ฅ	- ษ - ฅ	- ษ - ฬ	- ษ
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	- ฟ	ษ ฬ	ษ ฬ	ทั ค	- ร -	ร ค - ร	- ษ -	ฬ ฬ - ษ
จังหวะที่ 16	ซ้าย	- ค	- ฟ	ษ ฬ	ษ ฬ	- ค - ฅ	- ษ - ฅ	- ษ - ฬ	- ษ
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	- ฟ	ษ ฬ	ษ ฬ	ทั ค	- ร -	ร ค - ร	- ษ -	ฬ ฬ - ษ
จังหวะที่ 16	ซ้าย	- ค	- ฟ	ษ ฬ	ษ ฬ	- ค - ฅ	- ษ - ฅ	- ษ - ฬ	- ษ
กลองมโหรี	แรก	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
จังหวะที่ 16	กลับ	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

จังหวะที่ 16 จังหวะนี้พบว่าใช้บันไดเสียงทางขวา (ฟซอลXครX) ลักษณะทำนองเพลงมี 2 ช่วง ช่วงแรกคือห้องที่ 1 ถึงห้องที่ 4 มีลักษณะการผูกดำเนินจากเสียงโดล่าง เคลื่อนดำเนินไปสู่เสียงโดสูง หลังจากนั้นมีการผูกดำเนินเพื่อเชื่อมเสียงไปสู่ลูกโซนซึ่งเป็นเสียง “ซอล” ในระดับเสียงล่าง

การดำเนินทำนองของปีชวา พบว่ามีการเป่าหัววรรคเป็นทำนองเก็บ 2 ห้อง หลังจากนั้นเป็นการเป่าล่อขไปสู่ลูกคกคอนท้ายจังหวะระนาดเอกแปลดำเนินเป็นทางเก็บไปในทิศทางเดียวกันกับทำนองหลัก ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก บรรเลงทางที่เป็นทำนองหลัก

เพลงฉิ่ง

ปี่ขวา		----	---ซุ้	----	---ซุ้	----	พมรด	----	---ซุ้
ระนาดเอก	ขวา	คชคช	คชคช	ฟชคช	คชคช	รคชค	ทรคท	ฟชคท	คทคช
จังหวะที่ 17	ซ้าย	คชคช	คชคช	ฟชคช	คชคช	รคชค	ทรคท	ฟชคท	คทคช
ระนาดทุ้ม	ขวา	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้
จังหวะที่ 17	ซ้าย	ค	ช	ค	ช	ค	ช	ค	-ช
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้
จังหวะที่ 17	ซ้าย	ค	ช	ค	ช	ค	ช	ค	-ช
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้-ซุ้	-ซุ้
จังหวะที่ 17	ซ้าย	ค	ช	ค	ช	ค	ช	ค	-ช
กลองมโหรี	แครง	----	----	----	----	----	----	----	----
จังหวะที่ 17	กลีบ	----	----	----	----	----	----	----	----

จังหวะที่ 17 จังหวะนี้เป็นทำนองโซนนในเสียง “ซอล” ระนาดเอกมีการ
 ดำเนินกลอนลักษณะพิเศษ โดยปกติลักษณะการดำเนินทำนองมักจะแปลกลอนเป็นคู่ เช่น
 “คชคช ฟชคช” แต่ทางระนาดเอกนี้มีการจัดเรียงสลับที่ทำให้เกิด “ความแปลก” ซึ่งเป็น
 คุณลักษณะอย่างหนึ่งของศิลปะที่มีคุณค่า แสดงให้เห็นภูมิปัญญาและปฏิภาณของนักดนตรี
 ระนาดทุ้ม ฉิ่งวงใหญ่ ฉิ่งวงเล็ก ศิทางที่เป็นทำนองหลัก

เพลงเร็ว (เป็นเพลงโบราณไม่ทราบชื่อ ครูพินิจ ฉายสุวรรณ ได้รับการถ่ายทอดจากครูเชื้อ คนครีรต)

ปี่ชวา		----	---ม	---ร	ค้-ค้	----	---ม	---ร	ค้-ค้
ระนาดเอก	ชวา	ม่ม่ม	ม่ม่ม	ร่มร	ค้-ค้	ท้ช้	ท้ร่ม	ร่มร	ค้-ค้
จังหวะที่ 1	ซ้าย	มมม	มมม	คคค	คคค	ทคชค	ทคค	คคค	คคค
ระนาดทุ้ม	ชวา	ม่ม	ม่ม	ร่มร	ค้	ม่ม	ม่ม	ร่มร	ค้
จังหวะที่ 1	ซ้าย	- ม	- ม	ร	ค้-ช้	- ม	- ม	ร	ค้-ช้
ฆ้องวงใหญ่	ชวา	ม่ม	ม่ม	ร่มร	ค้	ม่ม	ม่ม	ร่มร	ค้
จังหวะที่ 1	ซ้าย	- ม	- ม	ร	ค้-ช้	- ม	- ม	ร	ค้-ช้
ฆ้องวงเล็ก	ชวา	ม่ม	ม่ม	ร่มร	ค้	ม่ม	ม่ม	ร่มร	ค้
จังหวะที่ 1	ซ้าย	- ม	- ม	ร	ค้-ช้	- ม	- ม	ร	ค้-ช้
กลองมลายู	แขก	คค-คค	คค-คค	คค-คค	คค-คค	คค-คค	คค-คค	คค-คค	คค-คค
จังหวะที่ 1	กั๊บ	คค-คค	คค-คค	คค-คค	คค-คค	คค-คค	คค-คค	คค-คค	คค-คค

จังหวะที่ 1 จังหวะที่ 1 ของเพลงเร็วนี้ พบว่ามีการเปลี่ยนบันไดเสียงเป็นทางเพียงขอบน (ครม x ชล x) ทำนองเพลง 1 ชุดมี 4 ห้อง (ห้องที่ 1 - 4) ส่วนชุดหลังอีก 4 ห้อง เป็นการซ้ำทำนอง 4 ห้องแรก หัวรรคของแต่ละชุดจะเป็นการใช้เสียงคู่ 8 ดีแบบที่เรียกว่า “คิงเนงเนง” 2 ครั้ง และดีเก็บขึ้นอยู่กับที่อีก 2 ห้อง

ปี่ชวา เป็นการเป่าทำนองต่าง ๆ ซ้ำกัน 2 ครั้ง ระนาดเอกเน้นการดีเก็บขึ้นเสียงที่เสียงมีใน 2 ห้องแรก เพื่อผู้ฟังทราบว่าได้มีการเปลี่ยนเพลงแล้ว ส่วนชุดหลังที่เป็นส่วนซ้ำระนาดเอกดำเนินทำนองเป็นทางเก็บคู่ไปกับทำนองหลัก

ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็กดีทางที่เป็นทำนองหลัก กลองมลายูตี “คค-คค” ทั้งจังหวะหน้าทับ

เพลงเร็ว

ปีชวา		----	---ชั	----	-ถั-ชั	----	----	---ร	คัถั-คั
ระนาดเอก	ขวา	ฟัชถัชั	ฟัมฟัช	ดรัมมร	คถรรค	รุมฟัช	ฟัมฟัช	มรดค	คมรดค
จังหวะที่ 2	ซ้าย	ฟัชถช	ฟัมฟัช	ดรัมมร	คถรรค	รุมฟัช	ฟัมฟัช	มรดค	คมรดค
ระนาดทุ้ม	ขวา	ชัช	-ชั	มร	ค	ชัช	-ชั	มร	ค
จังหวะที่ 2	ซ้าย	-ช	-มร	-ร	คถ-ช	-ช	-มร	-ร	คถ-ช
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	ชัช	-ชั	มร	ค	ชัช	-ชั	มร	ค
จังหวะที่ 2	ซ้าย	-ช	-มร	-ร	คถ-ช	-ช	-มร	-ร	คถ-ช
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	ชัช	-ชั	มร	ค	ชัช	-ชั	มร	ค
จังหวะที่ 2	ซ้าย	-ช	-มร	-ร	คถ-ช	-ช	-มร	-ร	คถ-ช
กลองมลายู	แรก	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง
จังหวะที่ 2	กลับ	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง

จังหวะที่ 2 จังหวะนี้ยังคงใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน (क्रमxชถx) การผูกสำนวนเพลงมีลักษณะ 2 ชุด เช่นเดียวกับจังหวะที่ 1 จากการวิเคราะห์พบว่า ห้องที่ 3-4 และห้องที่ 7-8 เป็นทำนองเดียวกับ ห้องที่ 3-4 และห้องที่ 7-8 ของจังหวะที่ 1 เปลี่ยนแค่หัววรรคเท่านั้น โดยมีเสียงหลักของหัววรรคเป็นเสียงซอล

ปีชวาเป่าโห่ขวานไปตกถูกคกที่เสียงโด ระนาดเอกดำเนินทำนองเก็บตามทำนองหลัก แต่ชุดแรกและชุดหลังดำเนินทำนองไม่เหมือนกัน ซึ่งเป็นลักษณะอย่างหนึ่งของการบรรเลงเพลงเร็วที่เป็นการแสดงภูมิปัญญาของผู้บรรเลง ที่จะต้องบรรเลงไม่ให้ทำนองซ้ำกัน ส่วนระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก บรรเลงทางที่เป็นทำนองหลัก

กลองมลายูตีหน้าทับ “ตริงทัง” ไปทั้งจังหวะหน้าทับ

เพลงเร็ว

ปีชวา		----	---ร	---ม	--รค	----	---ร	มรชม	--รค
ระนาดเอก	ขวา	ทชถท	ถทคร์	คทถท	ค่มรค	ชถทช	ถทคร์	คทถท	ค่มรค
จังหวะที่ 3	ซ้าย	ทชถท	ถทคร์	คทถท	ค่มรค	ชถทช	ถทคร์	คทถท	ค่มรค
ระนาดทุ้ม	ขวา	ถท	คร์	- ร	คร์- ค	ถท	คร์	- ร	คร์- ค
จังหวะที่ 3	ซ้าย	- ช	ถท	ถท	ช	- ช	ถท	ถท	ช
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	ถท	คร์	- ร	คร์- ค	ถท	คร์	- ร	คร์- ค
จังหวะที่ 3	ซ้าย	- ช	ถท	ถท	ช	- ช	ถท	ถท	ช
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	ถท	คร์	- ร	คร์- ค	ถท	คร์	- ร	คร์- ค
จังหวะที่ 3	ซ้าย	- ช	ถท	ถท	ช	- ช	ถท	ถท	ช
กลองมลายู	แรก	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง
จังหวะที่ 3	กลับ	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง	ตริง-ทัง

จังหวะที่ 3 จังหวะนี้พบว่ายังคงใช้บันไดเสียงเพียงออบน (กรมฯชดฯ) การผูกสำนวนเพลงยังคงแบ่งออกเป็น 2 ชุด เช่นเดียวกับ 2 จังหวะที่ผ่านมา ลักษณะการผูกสำนวนเป็นทำนองเก็บขึ้นกับที่ ปีชวาเป่าโห่หวานไปตกเสียงโด ระนาดเอกก็เก็บเรียบไปกับทำนองหลัก และยังคงยึดแบบเรื่องของการไม่ซ้ำทำนองอันเป็นทำนองเดียวกัน ชุดแรกคือ “ทชถท ถทคร์” ชุดหลังคือ “ชถทช ถทคร์” ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ดีทำนองที่เป็นทำนองหลัก กลองมลายูยังคงตีทำนอง “ตริงทัง” ตลอดจังหวะหน้าทับ

จากการศึกษาที่ผ่านมา 3 จังหวะหลัง แม้ว่าจะเป็นเพลงฉิ่ง นักดนตรียังคงบรรเลงยึดติดกับทำนองหลัก

เพลงเร็ว

ปี่ชวา		----	---ช	---ร	-ค-ท	----	----	----	----
ระนาดเอก	ขวา	ฟ ช ล ฟ	ช ล ท ค	ท ฟ ท ค	ฟ ร ค ท	ร ช ท ค	ช ม ค ช	ร ม ฟ ช	ฟ ช ล ท
จังหวะที่ 4	ซ้าย	ฟ ช ล ฟ	ช ล ท ค	ท ฟ ท ค	ฟ ร ค ท	ร ช ท ค	ช ม ค ช	ร ม ฟ ช	ฟ ช ล ท
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ช	ล ท	ค ค ร	-ค-ท	ร ท ค	ช	- ช	ล ท
จังหวะที่ 4	ซ้าย	- ร	- ช	ช ค	-ช-ฟ	ช	ช ม-ร	- ร	- ช
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	- ช	ล ท	ค ค ร	-ค-ท	ร ท ค	ช	- ช	ล ท
จังหวะที่ 4	ซ้าย	- ร	- ช	ช ค	-ช-ฟ	ช	ช ม-ร	- ร	- ช
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	- ช	ล ท	ค ค ร	-ค-ท	ร ท ค	ช	- ช	ล ท
จังหวะที่ 4	ซ้าย	- ร	- ช	ช ค	-ช-ฟ	ช	ช ม-ร	- ร	- ช
กลองมลายู	แรก	โ๊ะ-โ๊ะ	คริง-ทัง	คิง-โ๊ะโ๊ะ	คริง-ทัง	คิง-โ๊ะโ๊ะ	คริง-ทัง	คิง-โ๊ะโ๊ะ	คริง-ทัง
จังหวะที่ 4	กลับ	โ๊ะ-โ๊ะ	คริง-ทัง	คิง-โ๊ะโ๊ะ	คริง-ทัง	คิง-โ๊ะโ๊ะ	คริง-ทัง	คิง-โ๊ะโ๊ะ	คริง-ทัง

จังหวะที่ 4 จังหวะนี้ใช้บันไดเสียงทางเพ็ของอล่าง (ซลทขรมข) การผูกฉันทวนของ จังหวะนี้ พบว่าทำนอง 1 ชุดมี 6 ห้อง ส่วนอีก 2 ห้องท้ายเป็นส่วนต้นของการย้อน แล้วนับต่อไปจังหวะที่ 5 อีก 4 ห้อง จึงจะครบ 6 ห้องเป็นส่วนซ้ำทำนองของ 6 ห้องแรก

ปี่ชวามีการเป่าเสียง 4 เสียงโหยหวน ไปตก “เสียงที” ที่โน้ตห้องที่ 4 หลังจากนั้น เป็นการเป่าลอย ระนาดเอกเป็นลักษณะตีเก็บสับไปกับทำนองหลัก ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็กตีทางที่เป็นทำนองหลัก

กลองมลายูเพิ่มทำนอง “โ๊ะโ๊ะ” เข้ามาแทรกกับ “คริงทัง” ตีเป็นคู่ไปจนจบหน้าทับ

เพลงเร็ว

ปีชวา		----	----	----	--มฺช	-คํคํ	-ทํทํ	-ชํลํ	ชม-ช
ระนาดเอก	ขวา	ท ฬ ทค	ฬ รั คท	รั ช ทค	ชม ล ช	ค ค ทค	ท ท ลท	ล ล ทล	ชม ล ช
จังหวะที่ 5	ซ้าย	ท ฬ ทค	ฬ รั คท	รั ช ทค	ชม ล ช	ค ค ทค	ท ท ลท	ล ล ทล	ชม ล ช
ระนาดทุ้ม	ขวา	ค ค รั	-ค- ท	รั ท ล	ช	-ค ค	-ท ท	-ล ล	ช
จังหวะที่ 5	ซ้าย	ช ล	-ช- ฬ	ช	ชม-ร	ท	ล		ชม-ร
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	ค ค รั	-ค- ท	รั ท ล	ช	-ค ค	-ท ท	-ล ล	ช
จังหวะที่ 5	ซ้าย	ช ล	-ช- ฬ	ช	ชม-ร	ท	ล		ชม-ร
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	ค ค รั	-ค- ท	รั ท ล	ช	-ค ค	-ท ท	-ล ล	ช
จังหวะที่ 5	ซ้าย	ช ล	-ช- ฬ	ช	ชม-ร	ท	ล		ชม-ร
กลองมลายู	แรก	โฉะโฉะ	คังคัง	โฉะโฉะ	คังคัง	โฉะโฉะ	คังคัง	โฉะโฉะ	คังคัง
จังหวะที่ 5	กลับ	โฉะโฉะ	คังคัง	โฉะโฉะ	คังคัง	โฉะโฉะ	คังคัง	โฉะโฉะ	คังคัง

จังหวะที่ 5 4 ห้องแรกเป็นส่วนที่ต่อมาจาก 2 ห้องสุดท้ายของจังหวะที่ 4 ซึ่งเป็นส่วนซ้ำทำนองกับ 6 ห้องแรกของจังหวะที่ 4 ส่วน 4 ห้องท้ายเป็นลักษณะการทอนทำนองเพลงจาก 6 ห้องแรก โดยลงท้าย “-ลทล ชม-ร” เช่นเดียวกับจังหวะที่ 4

ปีชวา เป็นการเป่าโห่หวนต่อมาจากจังหวะที่ 4 ส่วน 4 ห้องท้ายเป่าเก็บไปตามทำนองเพลง ระนาดเอกดำเนินทำนองเก็บสับไปกับทำนองเพลงเช่นเดียวกับทางปีชวา (4 ห้องท้าย)

ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ตีทางที่เป็นทำนองหลัก กลองมลายู ตีหน้าทับแบบขยี้ จาก “โฉะฉะ ครึงทัง” เป็น “โฉะฉะ โฉะฉะ คังทังคังทัง” ทั้งหมดจังหวะหน้าทับ

เพลงเร็ว

ปีชวา		----	--- ท	- ถ่ ถ่ ถ่	ซ่ม-ซ	----	--- ถ	-- ร่ม	- ร- ถ
ระนาดเอก	ขวา	ค้ค้ท้ค้	ท้ท้ถ้ท้	ถ้ถ้ท้ถ้	ซ่ม ถ่ซ	รซถ้ท้	มถ้ท้ค้	ซถ่ม	ซ่ม รถ
จังหวะที่ 6	ซ้าย	คคทค	ททถท	ถถทถ	ซม ถซ	รซถท	มถทค	ซถรม	ซม รค
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ถ ถ	- ท ท	- ถ่ ถ่ ถ	ซ	ซถ้ท	ถ่ทค	ถ่ม	- ร- ถ
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ท	ถ		ซม-ร	ร	ม	ค ร ม	- ร- ค
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	- ถ ถ	- ท ท	- ถ่ ถ่ ถ	ซ	ซถ้ท	ถ่ทค	ถ่ม	- ร- ถ
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ท	ถ		ซม-ร	ร	ม	ค ร ม	- ร- ค
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	- ถ ถ	- ท ท	- ถ่ ถ่ ถ	ซ	ซถ้ท	ถ่ทค	ถ่ม	- ร- ถ
จังหวะที่ 6	ซ้าย	ท	ถ		ซม-ร	ร	ม	ค ร ม	- ร- ค
กลองมลายู	แรก	โจ๊ะ-โจ๊ะ	ตริง-ทัง	คิง-โจ๊ะโจ๊ะ	ตริง-ทัง	คิง-โจ๊ะโจ๊ะ	ตริง-ทัง	คิง-โจ๊ะโจ๊ะ	ตริง-ทัง
จังหวะที่ 6	กลีบ	โจ๊ะ-โจ๊ะ	ตริง-ทัง	คิง-โจ๊ะโจ๊ะ	ตริง-ทัง	คิง-โจ๊ะโจ๊ะ	ตริง-ทัง	คิง-โจ๊ะโจ๊ะ	ตริง-ทัง

จังหวะที่ 6 ห้องแรกเป็นการซ้ำทำนองกับ 4 ห้องหลังของจังหวะที่ 5 ส่วน 4 ห้องหลัง การผูกสำนวนทางทำนองหลักเป็นทางเก็บ ห้องที่ 5 กับห้องที่ 6 เป็นการตีลักษณะเดียวกัน จาก “รชลท” ต่อไปเป็น “มลทค” และตีรวบทำนองจบใน 2 ห้องสุดท้าย ปีชวาเป็นการเป่าทำนองเพลงแต่เป่าทางห่างๆ ระนาดเอกตีทางทำนองหลัก (เนื่องจากทางทำนองหลัก เป็นทางเก็บ) ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ตีทำนองเพลงที่เป็นทำนองหลัก กลองมลายูตีทำนองห่างลงมาครั้งหนึ่งจากการขยี้ในจังหวะที่ 5 และตีหน้าทับสองไม้ ชั้นเดียว แต่ท้ายจังหวะตีหน้าทับลง “ทัง”

เพลงเร็ว

ปี่ชวา		----	---ค้	-- ร่ม	-ร้-ค้	-ซ้ล้ซ้	-ครค	-ซ้ล้ซ้	-ครค
ระนาดเอก	ชวา	ท้ล้ท้ซ้	ล้ท้ค้ร้	ค้ท้ล้ท้	ค้ม้ร้ค้	ฟ้ค้ร้ค้	ฟ้ม้ร้ค้	ท้ค้ร้ค้	ฟ้ม้ร้ค้
จังหวะที่ 7	ซ้าย	ทลทซ	ถทคท	คทลท	คมรค	ฟคคค	ฟมรค	ทคคค	ฟมรค
ระนาดทุ้ม	ชวา	ซ้ล้ท้	ล้ท้ค้	ค้ร้ม้	-ร้-ค้	-ค้-ค้	-ค้-ค้	-ค้-ค้	-ค้-ค้
จังหวะที่ 7	ซ้าย	ร	ม	ค ร ม	-ร-ค	- -ฟ	- -ค	- -ฟ	- -ค
ฆ้องวงใหญ่	ชวา	ซ้ล้ท้	ล้ท้ค้	ค้ร้ม้	-ร้-ค้	-ค้-ค้	-ค้-ค้	-ค้-ค้	-ค้-ค้
จังหวะที่ 7	ซ้าย	ร	ม	ค ร ม	-ร-ค	- -ฟ	- -ค	- -ฟ	- -ค
ฆ้องวงเล็ก	ชวา	ซ้ล้ท้	ล้ท้ค้	ค้ร้ม้	-ร้-ค้	-ค้-ค้	-ค้-ค้	-ค้-ค้	-ค้-ค้
จังหวะที่ 7	ซ้าย	ร	ม	ค ร ม	-ร-ค	- -ฟ	- -ค	- -ฟ	- -ค
กลองมลายู	แรก	โ้ะ-โ้ะ	คริง-ท้ง	คิง-โ้ะโ้ะ	คริง-ท้ง	คิง-โ้ะโ้ะ	คริง-ท้ง	คิง-โ้ะโ้ะ	คริง-ท้ง
จังหวะที่ 7	กลับ	โ้ะ-โ้ะ	คริง-ท้ง	คิง-โ้ะโ้ะ	คริง-ท้ง	คิง-โ้ะโ้ะ	คริง-ท้ง	คิง-โ้ะโ้ะ	คริง-ท้ง

จังหวะที่ 7 ใน 4 ห้องแรกเป็นทำนองที่ซ้ำกับ 4 ห้องหลัง ของจังหวะที่ 6 ส่วน 4 ห้องหลังเป็นลักษณะการตีโชน “เสียงโค” ระนาดเอกตีเก็บเป็นลักษณะโชน ปี่ชวาเป่าทำนองเก็บโดยเว้นพยางค์แรก ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ตีทำนองโชนทางทำนองหลัก กลองมลายูตีหน้าทับสองไม้ ต่อมาจากจังหวะที่ 6

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงเร็ว

ปีชวา		- ช้ ล้ ช้	- ต ร ต	- ช้ ล้ ช้	- ต ร ต	----	----	----	----
ระนาดเอก	ขวา	ท้ ล้ ช้ ฟ	ม ฟ้ ช้ ล้	ท้ ล้ ท้ ล้	ช้ ล้ ท้ ล้				
จังหวะที่ 8	ซ้าย	ท ล ช ฟ	ม ฟ้ ช ล	ท ต ท ล	ช ล ท ล				
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ต้ - ต้	- ต้ - ต้	- ต้ - ต้	- ต้ - ต้				
จังหวะที่ 8	ซ้าย	- - ฟ	- - ต	- - ฟ	- - ต				
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	- ต้ - ต้	- ต้ - ต้	- ต้ - ต้	- ต้ - ต้				
จังหวะที่ 8	ซ้าย	- - ฟ	- - ต	- - ฟ	- - ต				
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	- ต้ - ต้	- ต้ - ต้	- ต้ - ต้	- ต้ - ต้				
จังหวะที่ 8	ซ้าย	- - ฟ	- - ต	- - ฟ	- - ต				
ก้องมอญ	แรก	โ๊ะ - ะ	ตริง - ทัง	ตึง-โ๊ะะ	ตริง - ทัง				
จังหวะที่ 8	กลับ	โ๊ะ - ะ	ตริง - ทัง	ตึง-โ๊ะะ	ตริง - ทัง				

จังหวะที่ 8 เป็นทำนองโยนต่อมาจาก 4 ห้องท้ายจังหวะที่ 7

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงลาวเหนือ

ท่อน 1

ปี่ชวา		----	----	----	----	----	----	---ร	-- ช่ม
ระนาดเอก	ขวา	----	---คั	----	- คั ชั คั	----	-- ชั	----	- ม ร ม
จังหวะที่ 1	ซ้าย	----	---ค	----	- ค ช ค	----	-- ช	----	- ม ร ม
ระนาดทุ้ม	ขวา	----	---คั	----	- คั คั	----	-- ชั	----	- ม ม
จังหวะที่ 1	ซ้าย	----	---ค	----	- ชั	----	-- ช	----	- ร
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	----	---คั	----	- คั คั	----	-- ชั	----	- ม ม
จังหวะที่ 1	ซ้าย	----	---ค	----	- ชั	----	-- ช	----	- ร
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	----	---คั	----	- คั คั	----	-- ชั	----	- ม ม
จังหวะที่ 1	ซ้าย	----	---ค	----	- ชั	----	-- ช	----	- ร
กลองมลายู	แรก	- คิง - ใจะ	- คิง - คิง	--- ทัง	- คิง - ทัง	- คิง - ใจะ	- คิง - คิง	--- ทัง	- คิง - ทัง
จังหวะที่ 1	กลับ	- คิง - ใจะ	- คิง - คิง	--- ทัง	- คิง - ทัง	- คิง - ใจะ	- คิง - คิง	--- ทัง	- คิง - ทัง

จังหวะที่ 1 ทำนองเพลงภาษาลาวนี้ พบว่าเป็นการใช้เสียงแบบ PENTATONIC กล่าวคือ มีเสียงหลัก 5 เสียง คือ โด เร มี ซอล ลา ลักษณะทำนองของกลองมลายู จะตีจังหวะหน้าทับลาวไปตลอดทั้งเพลง ดังตีควบคุมวงเป็นอัตราสองชั้น

การดำเนินทำนองของทุกเครื่อง จะบรรเลงเป็นทางเดียวกันเนื่องจากเป็นเพลงบังคับทาง

การผูกสำนวนเพลงจังหวะนี้ พบว่า จังหวะนี้เป็นส่วนขึ้นต้น ผู้ประพันธ์ผูกทำนองเพลงต่างๆ เหมือนกัน 2 ชุด โดยชุดหลังเปลี่ยนเสียง (4 ห้องแรกกับ 4 ห้องหลังบรรเลงคนละเสียง)

เพลงลาวเหนือ

ท่อน 1

ปี่ขวา		----	---ซุ่	----	ดัดซุ่ม	----	----	-ร-ม	--รด
ระนาดเอก	ซ้าย	---คั	-คัซุ่คั	-ซุ่-ซุ่	-ม ร ม	--ซุ่ม	รด--	รดลช	-ค-ค
จังหวะที่ 2	ซ้าย	---ค	-คชค	-ช-ช	-ม ร ม	--ซุ่ม	รด--	รดลช	-ค-ค
ระนาดทุ้ม	ขวา	---คั	-คั คั	-ซุ่-ซุ่	-ม ม	--ซุ่	--	รด	-ค-ค
จังหวะที่ 2	ซ้าย	---ค	-ซุ่	-ช-ช	- ร	--ม	รด--	ลช	ช
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	---คั	-คั คั	-ซุ่-ซุ่	-ม ม	--ซุ่	--	รด	-ค-ค
จังหวะที่ 2	ซ้าย	---ค	-ซุ่	-ช-ช	- ร	--ม	รด--	ลช	ช
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	---คั	-คั คั	-ซุ่-ซุ่	-ม ม	--ซุ่	--	รด	-ค-ค
จังหวะที่ 2	ซ้าย	---ค	-ซุ่	-ช-ช	- ร	--ม	รด--	ลช	ช
ก้องมอญ	แรก	-คิง-ไอ้ะ	-คิง-คิง	--- ทั้ง	-คิง-ทั้ง	-คิง-ไอ้ะ	-คิง-คิง	--- ทั้ง	-คิง-ทั้ง
จังหวะที่ 2	กลับ	-คิง-ไอ้ะ	-คิง-คิง	--- ทั้ง	-คิง-ทั้ง	-คิง-ไอ้ะ	-คิง-คิง	--- ทั้ง	-คิง-ทั้ง

จังหวะที่ 2 การผูกสำนวนจังหวะนี้ 4 ห้องแรกเป็นการทอนทำนองจังหวะที่ 1 ลงมาครึ่งหนึ่ง แต่ยังคงใช้ทำนองแบบเดิมมาทอน ส่วนทำนอง 4 ห้องหลังเป็นสำนวนปิดแสดงการจบประโยค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงลาวเหนือ

ระนาดเอก

ระนาดเอก

ปีชวา		----	----	---ม	--คฺช	----	---ร	---ม	--รค
ระนาดเอก	ขวา	-ม-ม	--คช	----	----	ค-คค	--รค	----	----
จังหวะที่ 3	ซ้าย	-ท--	--คช	----	----	-ค--	--รค	----	----
ระนาดทุ้ม	ขวา	----	----		--คค	----	----		--รร
จังหวะที่ 3	ซ้าย	----	----	-ม-ม	--ช	----	----	-ค-ค	--ค
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	----	----		--คค	----	----		--รร
จังหวะที่ 3	ซ้าย	----	----	-ม-ม	--ช	----	----	-ค-ค	--ค
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	----	----		--คค	----	----		--รร
จังหวะที่ 3	ซ้าย	----	----	-ม-ม	--ช	----	----	-ค-ค	--ค
กลองมลายู	แวก	-คิง-ไอ้ะ	-คิง-คิง	---ทัง	-คิง-ทัง	-คิง-ไอ้ะ	-คิง-คิง	---ทัง	-คิง-ทัง
จังหวะที่ 3	กดับ	-คิง-ไอ้ะ	-คิง-คิง	---ทัง	-คิง-ทัง	-คิง-ไอ้ะ	-คิง-คิง	---ทัง	-คิง-ทัง

จังหวะที่ 3 เป็นลักษณะ “ลูกล้อ” ทำนองลูกล้อทั้ง 2 ชุดเป็นทำนองเดียวกัน หากแต่มีการเปลี่ยนเสียงชุดแรก “เสียงมี” ชุดที่ 2 “เสียงลา” ปีชวาเป่าทำนองห่างๆ ไปด้วยทำนองค้ำจังหวะ ไม่แสดงการล้อเพลงเหมือนกับเครื่องมืออื่น

สถาบันวิจัยศิลปกรรม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงลาวเหนือ

ปีขวา	ระนาดเอก					พร้อม			
		----	----	--- ช	--- ค	----	--- ร	--- ม	-- รค
ระนาดเอก	ขวา	- ม - ม	-- ค ช	----	----	- ช --	ม ม ร ม	ช ม ร ค	- ค - ค
จังหวะที่ 4	ซ้าย	- ท --	-- ค ช	----	----	- ร --	ม ม ร ม	ช ม ร ค	- ค - ค
ระนาดทุ้ม	ขวา	----	----		-- ค ค	----	- ร - ม	ช ม	ร ร - ค
จังหวะที่ 4	ซ้าย	----	----	- ม - ม	-- ช	----	- ค - ท	รค	- ค - ช
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	----	----		-- ค ค	----	- ร - ม	ช ม	ร ร - ค
จังหวะที่ 4	ซ้าย	----	----	- ม - ม	-- ช	----	- ค - ท	รค	- ค - ช
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	----	----		-- ค ค	----	- ร - ม	ช ม	ร ร - ค
จังหวะที่ 4	ซ้าย	----	----	- ม - ม	-- ช	----	- ค - ท	รค	- ค - ช
ก้องมธฤ	แรก	- คิง - ไร่	- คิง - คิง	--- ทัง	- คิง - ทัง	- คิง - ไร่	- คิง - คิง	--- ทัง	- คิง - ทัง
จังหวะที่ 4	กลับ	- คิง - ไร่	- คิง - คิง	--- ทัง	- คิง - ทัง	- คิง - ไร่	- คิง - คิง	--- ทัง	- คิง - ทัง

จังหวะที่ 4 ใน 4 ห้องแรกเป็นลูกล้อ "เสียงมี" ซึ่งเป็นทำนองเดียวกันกับ 4 ห้องแรกของจังหวะที่ 3 แต่บรรเลงเสียงสูง ส่วน 4 ห้องหลังเป็นทำนองปิดท้ายเฟื่องบ่ทอน (4 ห้องหลังบรรเลงพร้อมกันทั้งวง)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงลาวเหนือ

ท่อน 2

ปี่ขวา		----	---ด	----	- ถ ช ถ	- ม - ช	- ด - ถ	- ช - ม	- ร - ช
ระนาดเอก	ขวา	----	---ด	----	- ถ ช ถ	ช ม - ช	ถ ด - ถ	- ช - ม	- ร - ช
จังหวะที่ 1	ซ้าย	----	---ด	----	- ถ ช ถ	ช ม - ช	ถ ด - ถ	- ช - ม	- ร - ช
ระนาดทุ้ม	ขวา	----	---ด	----	- ถ ถ	- ช	ถ ด		ช
จังหวะที่ 1	ซ้าย	----	---ด	----	- ช	ช ม -	- ถ	- ช - ม	- ร - ร
ฆ้องวงใหญ่	ขวา	----	---ด	----	- ถ ถ	- ช	ถ ด		ช
จังหวะที่ 1	ซ้าย	----	---ด	----	- ช	ช ม -	- ถ	- ช - ม	- ร - ร
ฆ้องวงเล็ก	ขวา	----	---ด	----	- ถ ถ	- ช	ถ ด		ช
จังหวะที่ 1	ซ้าย	----	---ด	----	- ช	ช ม -	- ถ	- ช - ม	- ร - ร
กลองมลายู	แรก	- ดิง - ใจะ	- ดิง - ดิง	--- ทัง	- ดิง - ทัง	- ดิง - ใจะ	- ดิง - ดิง	--- ทัง	- ดิง - ทัง
จังหวะที่ 1	กลับ	- ดิง - ใจะ	- ดิง - ดิง	--- ทัง	- ดิง - ทัง	- ดิง - ใจะ	- ดิง - ดิง	--- ทัง	- ดิง - ทัง

จังหวะที่ 1 การผูกสำนวน 4 ห้องแรกเป็นส่วนขึ้นต้นท่อน (เป็นทำนองซ้ำกับจังหวะที่ 1 ของท่อน 1) 4 ห้องหลังเป็นส่วนแยกออกไปเป็นท่อน 2 ลักษณะทำนองดำเนินอยู่กับที่ เนื่องจากเป็นเพลงบังคับทาง ทุกเครื่องมือบรรเลงเหมือนกันหมด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงลาวเหนือ

ท่อน 2

ปี่ขวา		----	---ม	---ร	---ช	----	---ถ	--ชถ	-ด--
ระนาดเอก	ขวา	---ม	--รม	ชมรม	-ช--	---ถ	--ชถ	ดถชถ	-ด--
จังหวะที่ 2	ซ้าย	---ม	--รม	ชมรม	-ช--	---ถ	--ชถ	ดถชถ	-ด--
ระนาดทุ้ม	ขวา	---ม	--ม	ชมม	-ช--	---ถ	--ถ	ดถถ	-ด--
จังหวะที่ 2	ซ้าย	---ท	--ร	ร	-ร--	---ม	--ช	ช	-ช--
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	---ม	--ม	ชมม	-ช--	---ถ	--ถ	ดถถ	-ด--
จังหวะที่ 2	ซ้าย	---ท	--ร	ร	-ร--	---ม	--ช	ช	-ช--
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	---ม	--ม	ชมม	-ช--	---ถ	--ถ	ดถถ	-ด--
จังหวะที่ 2	ซ้าย	---ท	--ร	ร	-ร--	---ม	--ช	ช	-ช--
กลองมโหรี	แรก	-ดิง-ไอ้ะ	-ดิง-ดิง	---ทั้ง	-ดิง-ทั้ง	-ดิง-ไอ้ะ	-ดิง-ดิง	---ทั้ง	-ดิง-ทั้ง
จังหวะที่ 2	กลับ	-ดิง-ไอ้ะ	-ดิง-ดิง	---ทั้ง	-ดิง-ทั้ง	-ดิง-ไอ้ะ	-ดิง-ดิง	---ทั้ง	-ดิง-ทั้ง

จังหวะที่ 2 พบว่ามีทำนอง 2 ชุด ชุดละ 4 ห้อง ทั้ง 2 ชุดเป็นทำนองเดียวกัน แต่เปลี่ยนเสียง โดยชุดแรกมี "เสียงมี" เป็นหลัก ชุดหลังมี "เสียงลา" เป็นหลัก และส่วนท้ายของทั้ง 2 ชุด เป็นการตี "ถักจังหวะ"

ศูนย์วิจัยนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงลาวเหนือ

ท่อน 2

ปี่ขวา		---ม	--รม	--รม	กค--	---กั	--ชั	--ชั	มช--
ระนาดเอก	ขวา	---ม่	--รม่	--รม่	กค--	---กั	--ชั	--ชั	มช--
จังหวะที่ 3	ซ้าย	---ม	--รม	--รม	กค--	---ก	--ชก	--ชก	มช--
ระนาดทุ้ม	ขวา	---ม่	--ม่	--ม่	ค--	---กั	--กั	--กั	ช--
จังหวะที่ 3	ซ้าย	---ม	--ร	--ร	คช--	---ม	--ช	--ช	มร--
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	---ม่	--ม่	--ม่	ค--	---กั	--กั	--กั	ช--
จังหวะที่ 3	ซ้าย	---ม	--ร	--ร	คช--	---ม	--ช	--ช	มร--
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	---ม่	--ม่	--ม่	ค--	---กั	--กั	--กั	ช--
จังหวะที่ 3	ซ้าย	---ม	--ร	--ร	คช--	---ม	--ช	--ช	มร--
ก้องมอญ	แรก	-คิง-โจะ	-คิง-คิง	---ทั้ง	-คิง-ทั้ง	-คิง-โจะ	-คิง-คิง	---ทั้ง	-คิง-ทั้ง
จังหวะที่ 3	กลับ	-คิง-โจะ	-คิง-คิง	---ทั้ง	-คิง-ทั้ง	-คิง-โจะ	-คิง-คิง	---ทั้ง	-คิง-ทั้ง

จังหวะที่ 3 พบว่าลักษณะทำนองเป็นแบบเดียวกับจังหวะที่ 2 กล่าวคือ เป็นทำนองเดียวกันแต่บรรเลงคนละเสียง กลุ่มแรกมี “เสียงมี” เป็นหลัก กลุ่มหลังมี “เสียงลา” เป็นหลัก ส่วนหลังของทั้ง 2 กลุ่ม ผูกตำนานเป็นลักษณะ “การลักจังหวะ”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงลาวเหนือ

ท่อน 2

ปี่ชวา		---ม	--ร ม	ซ ม ร ม	-ซ--	---ถ	--ซถ	ค ถ ซ ถ	-ค-ค
ระนาดเอก	ชวา	---ม	--ร ม	ซ ม ร ม	-ซ--	---ถ	--ซถ	ค ถ ซ ถ	-ค-ค
จังหวะที่ 4	ซำ	---ม	--ร ม	ซ ม ร ม	-ซ--	---ถ	--ซถ	ค ถ ซ ถ	-ค-ค
ระนาดทุ้ม	ชวา	---ม	--ม	ซ ม ม	-ซ--	---ถ	--ถ	ค ถ ถ	-ค-ค
จังหวะที่ 4	ซำ	---ท	--ร	ร	-ร--	---ม	--ซ	ซ	-ค-ค
ฉิ่งวงใหญ่	ชวา	---ม	--ม	ซ ม ม	-ซ--	---ถ	--ถ	ค ถ ถ	-ค-ค
จังหวะที่ 4	ซำ	---ท	--ร	ร	-ร--	---ม	--ซ	ซ	-ค-ค
ฉิ่งวงเล็ก	ชวา	---ม	--ม	ซ ม ม	-ซ--	---ถ	--ถ	ค ถ ถ	-ค-ค
จังหวะที่ 4	ซำ	---ท	--ร	ร	-ร--	---ม	--ซ	ซ	-ค-ค
กองมอญ	แรก	-คิง-ไอ้ะ	-คิง-คิง	---ทัง	-คิง-ทัง	-คิง-ไอ้ะ	-คิง-คิง	---ทัง	-คิง-ทัง
จังหวะที่ 4	กลับ	-คิง-ไอ้ะ	-คิง-คิง	---ทัง	-คิง-ทัง	-คิง-ไอ้ะ	-คิง-คิง	---ทัง	-คิง-ทัง

จังหวะที่ 4 เป็นทำนองเดียวกับจังหวะที่ 2 (คู่คำอธิบายท่อน 2 จังหวะที่ 2) หาก
แต่ทำนองท้ายห้องติงจังหวะ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงลาวเหนือ

ท่อน 3

ปี่ชวา		----	---ค	----	-คํ ฅํ	-ม-ช	-คํ-คํ	-ช-คํ	-คํ--
ระนาดเอก	ชวา	----	---ค	----	-คํ ฅํ	ช ม-ช	คํคํ-คํ	-ช-คํ	-คํ--
จังหวะที่ 1	ซำบ	----	---ค	----	-ค ฅค	ช ม-ช	คค-ค	-ช-ค	-ค--
ระนาดทุ้ม	ชวา	----	---ค	----	-คํ คํ	-ช	คํคํ-	-ค	-คํ--
จังหวะที่ 1	ซำบ	----	---ค	----	-ช	ช ม-	-ค	-ช-ค	-ค--
ฉิ่งวงใหญ่	ชวา	----	---ค	----	-คํ คํ	-ช	คํคํ-	-ค	-คํ--
จังหวะที่ 1	ซำบ	----	---ค	----	-ช	ช ม-	-ค	-ช-ค	-ค--
ฉิ่งวงเล็ก	ชวา	----	---ค	----	-คํ คํ	-ช	คํคํ-	-ค	-คํ--
จังหวะที่ 1	ซำบ	----	---ค	----	-ช	ช ม-	-ค	-ช-ค	-ค--
กลองมลายู	แรก	-คิง-ไจะ	-คิง-คิง	---ทัง	-คิง-ทัง	-คิง-ไจะ	-คิง-คิง	---ทัง	-คิง-ทัง
จังหวะที่ 1	กลับ	-คิง-ไจะ	-คิง-คิง	---ทัง	-คิง-ทัง	-คิง-ไจะ	-คิง-คิง	---ทัง	-คิง-ทัง

จังหวะที่ 1 การผูกสำนวนจังหวะนี้ พบว่าทั้งท่อน 1 ท่อน 2 และท่อน 3 มีส่วน
ขึ้นต้นเหมือนกันทั้ง 3 ท่อน แต่ท้ายจังหวะมีการเปลี่ยนทำนองให้แตกต่างกัน โดยจังหวะที่
1 ของท่อน 3 นี้จะมีลักษณะ “การตักจังหวะ” ในห้องที่ 8

ศิลปวัฒนธรรม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงลาวเหนือ

ท่อน 3

ปี่ขวา		- ค - ม	- ค ช ค	ค ค ช ค	- ค - -	- ค - ม	- ค ช ค	ค ค ช ค	ม ช - -
ระนาดเอก	ขวา	- ค - ม	- ค ช ค	ค ค ช ค	- ค - -	- ค - ม	- ค ช ค	ค ค ช ค	ม ช - -
จังหวะที่ 2	ซ้าย	- ค - ม	- ค ช ค	ค ค ช ค	- ค - -	- ค - ม	- ค ช ค	ค ค ช ค	ม ช - -
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ค -	- ค ค	ค ค ค	- ค - -	- ค -	- ค ค	ค ค ค	ช - -
จังหวะที่ 2	ซ้าย	- ค - ม	ช	ช	- ค - -	- ค - ม	ช	ช	ม - -
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	- ค -	- ค ค	ค ค ค	- ค - -	- ค -	- ค ค	ค ค ค	ช - -
จังหวะที่ 2	ซ้าย	- ค - ม	ช	ช	- ค - -	- ค - ม	ช	ช	ม - -
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	- ค -	- ค ค	ค ค ค	- ค - -	- ค -	- ค ค	ค ค ค	ช - -
จังหวะที่ 2	ซ้าย	- ค - ม	ช	ช	- ค - -	- ค - ม	ช	ช	ม - -
กลองมลายู	แรก	- - - -	คิงทัง - คิง	ทังคิง - ทัง	คิงไอ้ะ-คิง	- - - -	คิงทัง - คิง	ทังคิง - ทัง	คิงไอ้ะ-คิง
จังหวะที่ 2	กลับ	- - - -	คิงทัง - คิง	ทังคิง - ทัง	คิงไอ้ะ-คิง	- - - -	คิงทัง - คิง	ทังคิง - ทัง	คิงไอ้ะ-คิง

จังหวะที่ 2 การผูกสำนวนของจังหวะนี้พบว่ามีทำนอง 2 ชุด ทั้ง 2 ชุดมีทำนองเดียวกันแต่มีเสียงลูกตกคนละเสียง ชุดแรกมีลูกตกเสียงโด ชุดหลังมีลูกตกเสียงซอล ลูกตกทั้ง 2 ชุดมีลักษณะลึกลับจังหวะ กลองมลายูตีหน้าทับแบบลูกหมก (ตีขุ่ม)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงลาวเหนือ

ท่อน 3

ปี่ชวา		- ค - ม	- ค ช ค	ค ค ช ค	- ค - -	- ค - ม	- ค ช ค	ค ค ช ค	ม ช - -
ระนาดเอก	ชวา	- ค - ม	- ค ช ค	ค ค ช ค	- ค - -	- ค - ม	- ค ช ค	ค ค ช ค	ม ช - -
จังหวะที่ 3	ซำ	- ค - ม	- ค ช ค	ค ค ช ค	- ค - -	- ค - ม	- ค ช ค	ค ค ช ค	ม ช - -
ระนาดทุ้ม	ชวา	- ค -	- ค ค	ค ค ค	- ค - -	- ค -	- ค ค	ค ค ค	ช - -
จังหวะที่ 3	ซำ	- ค - ม	ช	ช	- ค - -	- ค - ม	ช	ช	ม - -
ฆ้องวงใหญ่	ชวา	- ค -	- ค ค	ค ค ค	- ค - -	- ค -	- ค ค	ค ค ค	ช - -
จังหวะที่ 3	ซำ	- ค - ม	ช	ช	- ค - -	- ค - ม	ช	ช	ม - -
ฆ้องวงเล็ก	ชวา	- ค -	- ค ค	ค ค ค	- ค - -	- ค -	- ค ค	ค ค ค	ช - -
จังหวะที่ 3	ซำ	- ค - ม	ช	ช	- ค - -	- ค - ม	ช	ช	ม - -
ก้องมอญ	แรก	- - - -	คิงทัง - คิง	ทังคิง - ทัง	คิงไอ้ - คิง	- - - -	คิงทัง - คิง	ทังคิง - ทัง	คิงไอ้ - คิง
จังหวะที่ 3	กลับ	- - - -	คิงทัง - คิง	ทังคิง - ทัง	คิงไอ้ - คิง	- - - -	คิงทัง - คิง	ทังคิง - ทัง	คิงไอ้ - คิง

จังหวะที่ 3 ทำนองซ้ำกับจังหวะที่ 2 (ดูคำอธิบายท่อน 2 จังหวะที่ 3)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงลาวเหนือ

ท่อน 3

ปีชวา		- ม ช ค	ค ค ช ค	ช ม ร ม	- ช --	ม ค ร ม	- ค - ค	-- ค ช	ม ช ค ค
ระนาดเอก	ชวา	ค ม ช ค	ค ค ช ม	ช ม ร ม	- ช --	ม ค ร ม	- ค - ค	ว ค ค ช	ม ช ค ค
จังหวะที่ 4	ช้าย	ค ม ช ค	ค ค ช ม	ช ม ร ม	- ช --	ม ค ร ม	- ค - ค	ว ค ค ช	ม ช ค ค
ระนาดทุ้ม	ชวา	ค ช ค	ค ค	ช ม ม	- ช --	ม ร ม	- ค	-- ค ช	ช ค ค
จังหวะที่ 4	ช้าย	ม	ช ม	ร	- ร --	ค	- ค ช	--	ม ค
ฆ้องวงใหญ่	ชวา	ค ช ค	ค ค	ช ม ม	- ช --	ม ร ม	- ค	-- ค ช	ช ค ค
จังหวะที่ 4	ช้าย	ม	ช ม	ร	- ร --	ค	- ค ช	--	ม ค
ฆ้องวงเล็ก	ชวา	ค ช ค	ค ค	ช ม ม	- ช --	ม ร ม	- ค	-- ค ช	ช ค ค
จังหวะที่ 4	ช้าย	ม	ช ม	ร	- ร --	ค	- ค ช	--	ม ค
กลองมอญ	แรก	- โฉะตึงตึง	- ทังตึงตึง	- โฉะตึงตึง	- ทังตึงตึง	- โฉะตึงตึง	- ทังตึงตึง	- ทัง - ตึง	- ตึง - ทัง
จังหวะที่ 4	กลับ	- โฉะตึงตึง	- ทังตึงตึง	- โฉะตึงตึง	- ทังตึงตึง	- โฉะตึงตึง	- ทังตึงตึง	- ทัง - ตึง	- ตึง - ทัง

จังหวะที่ 4 มีลักษณะการดำเนินทำนอง 2 ชุด ชุดแรกมีการดำเนินทำนองเก็บลูกตกท้ายมีลักษณะ “ลักจังหวะ” ชุดหลังเป็นลักษณะสำนวนปิดท้ายท่อนเพื่อแสดงการลงจบท้ายกลองมลายุติหน้าทับ “แบบสาย” เพื่อให้เข้ากับทำนองเพลง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลูกหมด

ปี่ขวา		---ค	---ค	---ค	---ค	---ช	---ถ	---ค	---ร
ระนาดเอก	ขวา	-ค-ค	-ค--	คคคค	-ค--	ชชชช	-ถ--	คคคค	-ร--
จังหวะที่ 1	ซ้าย	-ค-ค	-ค--	คคคค	-ค--	ชชชช	-ถ--	คคคค	-ร--
ระนาดทุ้ม	ขวา	--คค	--คค	--คค	--คค	--ชช	--ถถ	--คค	--รร
จังหวะที่ 1	ซ้าย	--ค	--ค	--ค	--ค	--ร	--ม	--ค	--ร
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	--คค	--คค	--คค	--คค	--ชช	--ถถ	--คค	--รร
จังหวะที่ 1	ซ้าย	--ค	--ค	--ค	--ค	--ร	--ม	--ค	--ร
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	--คค	--คค	--คค	--คค	--ชช	--ถถ	--คค	--รร
จังหวะที่ 1	ซ้าย	--ค	--ค	--ค	--ค	--ร	--ม	--ค	--ร
กลองมลายู	แรก	----	-คิง-คิง	---ทั้ง	-คิง-คิง	---โตะ	คริง-คิง	ทั้ง-ทั้ง	คิงโตะ-คิง
จังหวะที่ 1	กลับ								

จังหวะที่ 1 การผูกสำนวนเป็นลักษณะการขึ้นต้นหัววรรคของลูกหมดโดยทั่วไป โดยทุกเครื่องมือจะบรรเลงไปในแนวทางเดียวกัน กลองมลายูตีหน้าทับลูกหมด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลูกหมุด

ปีชวา		- ล ด ร	ค ด ด ร	ค ด ด ร	ด ร - ร	- ร ด ก	----	--- ค	--- ร
ระนาดเอก	ขวา	ร ม ช ก	- ก ด ร	ม ร ค ก	ด ร --	ม ร ค ก	ค ก ช ม	- ม ร ค	- ร --
จังหวะที่ 2	ซ้าย	ร ม ช ก	- ล ด ร	ม ร ค ก	ด ร --	ม ร ค ก	ค ด ช ม	- ม ร ค	- ร --
ระนาดทุ้ม	ขวา	- ด ร	ค ร	ค ร	ด ร --	ม ร	ร ค	ค ก	ก ช
จังหวะที่ 2	ซ้าย	- ก	ค ก	ค ก	ก --	ค ก	ก ช	ช ม	ม ร
ฉิ่งวงใหญ่	ขวา	- ด ร	ค ร	ค ร	ด ร --	ม ร	ร ค	ค ก	ก ช
จังหวะที่ 2	ซ้าย	- ก	ค ก	ค ก	ก --	ค ก	ก ช	ช ม	ม ร
ฉิ่งวงเล็ก	ขวา	- ด ร	ค ร	ค ร	ด ร --	ม ร	ร ค	ค ก	ก ช
จังหวะที่ 2	ซ้าย	- ก	ค ก	ค ก	ก --	ค ก	ก ช	ช ม	ม ร
กลองมอญ	แรก	- ไร่ - ทัง	คิงคิง - คิง	ทัง - ทัง	คิงไร่ - คิง	--- ไร่	คิงทัง - คิง	ทัง - ทัง	คิงไร่ - คิง
จังหวะที่ 2	กลับ								

จังหวะที่ 2 แบ่งทำนองเป็น 2 ช่วง

ช่วงที่ 1 เป็นการตีซ้ำทำนอง “ลคร” ทั้ง 4 ครั้ง โดยห้องที่ 4 จบด้วย การถัก
จังหวะ (ห้องที่ 4)

ช่วงที่ 2 เป็นการตีไล่ทำนอง 4 ชุดลงมาจากเสียงล่าง โดยเริ่มจากห้องที่ 5 มา
จนถึงห้องที่ 8

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลูกหมุด

ปีชวา		----	-ม-ช	----	---ถ	--คช	ถคถค	--ชถ	ครคร
ระนาดเอก	ขวา	ค ร ม ถ	- ช -	ร ม ช ถ	---ถ	ช ม - ร	ค ถ - ม	--ค ร	- ร -
จังหวะที่ 3	ซ้าย	ค ร ม ถ	- ช -	ร ม ช ถ	---ถ	ช ม - ร	ค ถ - ม	--ค ร	- ถ -
ระนาดทุ้ม	ขวา	--ช	ม ช - ช		ช ถ - ถ	--ค	ค ถ - ค		ค ร - ร
จังหวะที่ 3	ซ้าย	-- ร	ม ร	-- ร ม	ช ม	-- ช	ค ช	-- ช ถ	ค ถ
ห้องวงใหญ่	ขวา	--ช	ม ช - ช		ช ถ - ถ	--ค	ค ถ - ค		ค ร - ร
จังหวะที่ 3	ซ้าย	-- ร	ม ร	-- ร ม	ช ม	-- ช	ค ช	-- ช ถ	ค ถ
ห้องวงเล็ก	ขวา	--ช	ม ช - ช		ช ถ - ถ	--ค	ค ถ - ค		ค ร - ร
จังหวะที่ 3	ซ้าย	-- ร	ม ร	-- ร ม	ช ม	-- ช	ค ช	-- ช ถ	ค ถ
ก้องมอญ	แรก	---ทั้ง	ค ร จ - ค จ	ทั้งคจ - ทั้ง	ค จ ไซ้ - ค จ	ทั้ง - คจ	ทั้ง - คจ	ทั้งคจ - ทั้ง	ค จ ไซ้ - ค จ
จังหวะที่ 3	กลับ								

จังหวะที่ 3 แบ่งทำนองออกเป็น 4 ชุด ชุดละ 2 ห้อง เป็นลักษณะทำนองเหลือม และทั้ง 4 ชุดนั้นเป็นลักษณะทำนองเดียวกันทั้งหมดแต่เปลี่ยนเสียง ไปจนจบเสียงที่ “เร” ซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของการบรรเลงเพลงนางหงส์เรื่องดอนสมอ

สถาบันวิจัยศิลปกรรม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเพลงนางหงส์เรื่องดอนสมอของวงเทศบาล ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากเทปบันทึกเสียง ที่บันทึกในโครงการบันทึกข้อมูลเพลงไทยของศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิของวงเทศบาล ตลอดจนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยใช้การสังเกตแบบไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม (NON-PARTICIPANT OBSERVATION) พบประเด็นสำคัญต่าง ๆ ดังนี้

1. ในการบรรเลงขึ้นต้นเพลงนางหงส์เรื่องดอนสมอนี้ จะเป็นหน้าที่ของระนาดเอก โดยรูปแบบการบรรเลงขึ้นต้นมีการนำกลวิธีพิเศษ คือ การสะบัด การขยี้ เข้ามาใช้ เพื่อเน้นความเกรี้ยวกราดและแสดงศักยภาพของผู้บรรเลง

การขึ้นต้นเพลงจะจัดกระทำภายใน 1 ประโยคเท่านั้น (8 ห้องไม้ไทย)

2. ลักษณะการดำเนินกลอน พบว่า ในการบรรเลงแต่ละครั้ง ลักษณะของการผูกสำนวนจะมีความแตกต่างกันไปตามหน้าที่ของแต่ละเครื่องมือ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิปัญญาของผู้บรรเลงแต่ละคนที่จะคิดประดิษฐ์ทางให้มีความเหมาะสมกลมกลืนกับเครื่องมืออื่น ๆ ที่ฟังแล้วจะต้องมีความเรียบร้อย เหมือนดังเช่นการบรรเลงปี่พาทย์พิธี

จากข้อมูลที่เป็นเทปบันทึกเสียง ที่ผู้วิจัยได้มาจากโครงการบันทึกข้อมูลเพลงไทยของศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนี้ พบว่า การบรรเลงเพลงนางหงส์เรื่องดอนสมอ จะยึดความพร้อมเพรียงและความกลมกลืนของวงเป็นสำคัญ ดังนั้น เพลงในประเภทเพลงฉิ่งและเพลงเร็ว ช้องวงใหญ่ ช้องวงเล็ก ระนาดทุ้ม จึงบรรเลงตามเนื้อทำนองหลัก ยกเว้นระนาดเอกและปี่ชวา ที่ยังคงดำเนินทำนองไปตามหน้าที่ของตน กล่าวคือ ระนาดเอกมีการแปรทางในลักษณะตีดับมือไปตามทำนองเพลงและตีดำเนินกลอน ส่วนปี่ชวาจะใช้การดำเนินกลอนในลักษณะโหยหวน ไปกับทำนองเพลงเป็นสำคัญ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ซึ่งผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม (NON-PARTICIPANT OBSERVATION) โดยได้เดินทางไปสังเกตการณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลลักษณะการบรรเลงเพลงเรื่องนางหงส์ของวงเทศบาลในระหว่างที่ได้มีการฝึกซ้อมและบรรเลงจริงตามสถานที่ต่างๆ จำนวน 4 ครั้ง คือ

1. สถานที่ฝึกซ้อมของวงเทศบาลจำนวน 2 ครั้ง (ประมาณครั้งละ 45 นาที)

2. ในงานพระราชทานเพลิงศพคุณครูบุญยงค์ เกตุคง ศิลปินแห่งชาติ ณ วัดบำเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร วันที่ 6 กันยายน 2539 จำนวน 1 ครั้ง (ตั้งแต่เริ่มประโคม จนกระทั่ง 24.00น.) จำนวน 1 ครั้ง

3. ในงานพระราชทานเพลิงศพคุณครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์ ศิลปินแห่งชาติ ณ วัดคอนทวาย ตำบลบางกระทีก จังหวัดนครปฐม วันที่ 10 ตุลาคม 2540 (ตั้งแต่เวลา 14.00-17.00น.) จำนวน 1 ครั้ง

ผู้วิจัยพบว่า ในการบรรเลงเพลงนางหงส์เรื่องต่างๆ (รวมทั้งเพลงนางหงส์เรื่องถอนสมอ) โดยเฉพาะในช่วงเพลงดึงและเพลงเร็ว ผู้บรรเลงฉิ่งวงเล็ก ระนาดทุ้ม จะมีการแปลทำนองเพิ่มมากขึ้น เฉพาะทำนองที่สามารถดำเนินกลอนได้ แต่ถ้าหากไม่สามารถดำเนินกลอนได้ ก็จะต้องบรรเลงทางทำนองหลัก เพื่อคงรูปแบบในการบรรเลงที่เน้นความเรียบร้อย ความกลมกลืนและความพร้อมเพรียงของวงเป็นสำคัญ ส่วนเครื่องมืออื่น ๆ บรรเลงไปตามหน้าที่ปกติ

3. แนวการบรรเลงเพลงนางหงส์ มีความเร็วสูง ดังนั้น ความพร้อมในเรื่องความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ในการบรรเลงเพลงนางหงส์ ตลอดจนระบบการฝึกฝน ซักซ้อมที่เป็นกลุ่มและมีผู้ปรับวงที่ดี จึงเป็นหัวใจสำคัญอย่างมากต่อการบรรเลงเพลงนางหงส์ ในเทปข้อมูลนี้ พบว่า ผู้ปรับวงและนักดนตรีของวงเทศบาลทุกคนที่บรรเลงเพลงนางหงส์เรื่องถอนสมอ มีความพร้อมในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จนเป็นผลทำให้วงเทศบาลได้รับการยอมรับและยกย่องจากวงการดนตรีไทย

4. ระบบในการผูกเพลงนางหงส์เรื่องถอนสมอ ถือเป็นตัวอย่างในการผูกเพลงนางหงส์อีกรูปแบบหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการเรียบเรียงเพลงประเภทต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ได้อย่างกลมกลืน ไพเราะ และน่าฟัง

5. จากเทปข้อมูล พบว่า ผู้ที่บรรเลงเพลงนางหงส์เรื่องถอนสมอทุกคนต่างมีฝีมืออยู่ในขั้นสูง โดยเฉพาะคนระนาดเอก ที่แสดงความทน ฮึด และไหว และคนกลอง ที่ใช้ลีลาการต่าย (เม็ดพรายหรือกลวิธีพิเศษของเครื่องหนัง) ได้อย่างเหมาะสมกับทำนองเพลง เพิ่มสีสันให้กับการบรรเลงได้อย่างดีเยี่ยม